

Hollola

Tilinpäätös 2020

Kunnanhallitus 29.3.2021

Sisällys

1. Toimintakertomus	4
1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	4
1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus	4
1.1.2 Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	8
1.1.3 Yleinen taloudellinen kehitys ja kuntien talous	11
1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	14
1.1.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	18
1.1.6 Kunnan henkilöstö	18
1.1.7 Ympäristöasiat	19
1.1.8 Muut ei taloudelliset asiat	20
1.2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	20
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	24
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	26
1.3.2 Toiminnan rahoitus	29
1.3.3 Rahoitusasema ja sen muutokset	30
1.3.4 Kokonaistulot ja -menot	32
1.4 Konsernin toiminta ja talous	33
1.4.1 Hollolan kuntakonserni ja konserniyhteisöjen toiminnan ohjaus	33
1.4.2 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat ja arvio konsernin tulevasta kehityksestä	34
1.4.3 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	34
1.4.4 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	36
1.5 Kunnanhallituksen esitys tuloksen käsittelystä	40
2. Talousarvion toteutuminen	41
2.1 Strategiset tavoitteet ja kriittiset menestystekijät	41
2.2 Käyttötalouden toteutuminen	43
2.3 Tuloslaskelmaosa	74
2.4 Investointiosa	76
2.5 Rahoitusosa	78
2.6 Yhteenveto valtuuston hyväksymien sitovien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	79
3. Tilinpäätöslaskelmat	81
3.1 Tuloslaskelma	81
3.2 Rahoituslaskelma	82
3.3 Tase	83
3.4 Konsernilaskelmat	85
4. Tilinpäätöksen liitetiedot	90
4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	90
4.2 Tuloslaskelman liitetiedot	91
4.3 Taseen liitetiedot	94
4.4 Vesihuoltolain edellyttämät liitetiedot	107
4.5 Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	116
5. Taseyksikön erillistilinpäätöslaskelmat	134
5.1 Vesihuoltolaitos	134
6. Konserniyhtiöt	138
7. Käytetyt kirjanpitokirjat ja tositelajit	141
8. Tunnuslukujen laskentakaavat	143
8. Tilinpäätöksen allekirjoitukset ja merkinnät	148

1. Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Hollolan kunnan vuoden 2020 tilinpäätös on 8,2 milj. euroa ylijäämäinen. Tilinpäätös sisältää 6 milj. euron varauksen uimahallin peruskorjausta/uudisrakentamista varten. Alkuperäinen talousarvio joulukuussa 2019 hyväksyttiin -1,1 milj. euroa alijäämäisenä. Tilinpäätös oli, varaus huomioon ottaen, n. 15 milj. euroa tätä parempi.

Poikkeuksellisen vuoden keskeisin selittävä tekijä on Covid-19 pandemia. Pandemian vaikutusten ennakoitiin oli jatkuvasti muuttuvien tilanteiden vuoksi vuoristorataa. Kesän alussa tilinpäätösarvio oli -4,5 milj. euroa; tällöin kunnanhallitus perusti talouden tasapainotusryhmän. Elokuun lopussa, talouden tarkastelun pohjalta oli todettavissa, että merkittävää säästöpotentiaalia oli niukasti löydettävissä. Syyskuussa eduskunta 5. lisätalousarvion yhteydessä päätti kunnille annettavasta ylimääräisestä, merkittävästä lisävaltionosuudesta pandemian johdosta. Muutokset vakauttivat taloudellisen pohjan ja kiinteistö- ja kunnallisveron korotuksesta vuodelle 2021 luovuttiin.

Tulot

Verotulot olivat yht. 98,2 milj. euroa. Verotulot kasvoivat + 5,6 milj. euroa + 6,1 %. Vahvaan verokertymään vuonna 2020 vaikutti kaksi poikkeustekijää. Vuositulorajaan perustuva verokortt uudistuksen käyttöönotto vuonna 2019 ja kuntien koronatukena päätetty yhteisöveron jakosuuskorotus.

Valtionosuudet olivat 48,3 milj. euroa, missä kasvua edellisvuoteen oli + 10,5 milj. euroa + 27,8 %. Valtionosuuksia kasvattivat erityisesti valtion lisätalousarvioissa kunnille myönnettyt koronatuot (osuus 6,8 milj. euroa), mutta niitä lisäsivät myös valtionosuuksien lakisäätöiset tarkistukset.

Toimintatuotot olivat 27,9 milj. euroa ja ne pienenevät -1,6 milj. euroa eli -5,3 %. Selkeimpiä selittäviä tekijöitä ovat Covid-19 pandemiasta johtuneet toimintojen sulkemiset (uimahalli) ja asiakasmäärien vähenemät (varhaiskasvatus, joukkoliikenne).

Tulorahoitus (verotulot, valtionosuudet ja toimintatuotot) yhteensä lisääntyivät edellisvuodesta 14,5 milj. euroa eli + 9,1 % (vuonna 2019 vastaava luku oli 1,6 milj. euroa).

Menot

Toimintakulut olivat 151,6 milj. euroa, missä vähennystä edellisvuoteen -1,3 milj. euroa (-0,8 %). Poikkeuksellisen alhaista kehitystä selittää sotemenojen supistuminen palvelujen käytön vähentymisen vuoksi sekä se, että koronavuoden aikana oman toiminnan menot ovat supistuneet niin palvelutuotannon, tapahtumien kuin henkilöstön osalta.

Sote. Hollolan kunta on siirtänyt kaikkien sosiaali- ja terveystalouden järjestämistä vastuu Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymälle 1.1.2017 alkaen. Yhtymä laati 15 milj. euron säästötoimet, jotka toteutettiin viime vuoden aikana. Yhtymä myös laati muutosohjelman toiminnan kehittämisestä. Yhtymän kokonaiskustannukset kasvoivat vain 1,4 %. Jäsenkuntien palvelukäytön kokonaiskustannukset olivat yhteensä 650,8 miljoonaa euroa. Tämä on 2,4 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisvuonna.

Hollolan kunnan sote-menot olivat vuonna 2020 73,0 milj. euroa eli -0,9 milj. euroa (n. -1,2 %) edellisvuotta alhaisemmat. Kunnalle palautettiin palvelusopimukseen kirjattua maksuosuutta n. 2 milj. euroa. Menot jäivät lähes 3 milj. euroa alkuperäistä talousarviota pienemmiksi. Taustalla oli palvelujen käytön väheneminen perusterveydenhuollossa, sosiaalipalveluissa, akuutin ja ympäristöterveydenhoidon palveluissa. Kasvua oli erikoissairaanhoidon 0,5 % ja ensihoidon 50,5 % palvelujen käytössä.

Hyvinvoinnin palvelualueen toimintakulut olivat 48,8 milj. euroa, missä laskua 0,45 milj. euroa (-0,9 %). Toimintatulot olivat 3,6 milj. euroa, missä laskua -0,4 milj. euroa edellisvuoteen. Pandemian vaikutukset näkyvät toimintatuottojen vähentymisenä varhaiskasvatuksessa ja vapaa-aikapalveluissa.

Elinvoiman palvelualueen (ml. vesihuoltolaitos) toimintakulut olivat 23,9 milj. euroa, missä kasvua 0,4 milj. euroa (1,7 %) edellisvuoteen. Toimintatuotot olivat 22,8 milj. euroa, missä laskua 0,1 milj. euroa edellisvuoteen. Pandemian vaikutukset näkyivät tulovajeena (joukkoliikenne) ja menoilytyksinä (työmarkkinatuen kuntaosuus ja siivouspalvelut). Palvelualue pystyi kuitenkin kuroma syntynyttä vajetta ja menot alittuivat palvelualueella yhteensä 1,9 milj. euroa suhteessa talousarvioon.

Henkilöstö

Kunnan palveluksessa 31.12.2020 oli 727 henkilöä (-29 hlöä). Henkilöstömenot olivat n. 32 milj. euroa, kasvua (kiky-ohjelman päättymisestä johtuen) lähes 0,3 milj. euroa edellisvuoteen. Palkkojen ja palkkioiden määrä laski ja henkilöstösivukulut nousivat vuodesta 2019. Työhyvinvointikyselyn keskiarvo oli 4,68 (tavoite >4) ja työpoissaolojen määrä oli 10,6 tpv/hlö (tavoite <11 tpv).

Investoinnit ja lainakanta

Toteutuneiden investointikustannusten loppusumma oli n. 18,8 milj. euroa, mistä vesihuoltolaitoksen osuus oli n. 3,1 milj. euroa, talonrakennuksen osuus 8,6 milj. euroa ja kuntatekniikan osuus 4,1 milj. euroa. Maa-alueiden hankintaa käytettiin n. 1,2 milj. euroa.

Asukaskohtainen lainamäärä 31.12.2020 oli 1 953 €/asukas (+225 €/as), elinkaarikohteet huomioon ottaen 3 380 €/asukas

Toiminta

Kunnan asukasmäärä vuoden lopussa oli 23 262. Laskua edelliseen vuoteen 148 henkilöllä, lähes 50 henkilöä vähemmän kuin edellisvuonna. Kuolleisuuden enemmisyys ja syksyn opiskelijamuutto selittävät vähennystä.

Työttömyysaste nousi Covid-19 pandemian takia lähes 5 %-yksikköä vuoden takaisesta ollen joulukuussa 12,3 %. Maakunnan työttömyysaste oli vastaavana ajankohtana 16,6 % ja valtakunnallinen vuoden 2020 keskiarvo 13 %.

Vuoden 2020 osalta Covid-19 pandemia tarkoitti rajua tehtävien priorisointia 16.3.2020 alkaen. Hallituksen linjaamat toimenpiteet saatettiin voimaan tartuntatautilain, valmiuslain, sekä muun lainsäädännön mukaisesti. Toimintavuonna normaalista poikkeavia toimenpiteitä oli mm.:

- jatkuvan tilannekuvan ylläpito ja koko ajan muuttuvien erilaisten määräysten, ohjeiden ja suositusten seuraaminen (STM, THL, AVI, media); valtakunnallisiin, maakuntien välisiin, alueellisiin sekä paikallisiin yhteistyöryhmiin osallistuminen ja kunnan toimenpiteiden määrittely (kunnan johtoryhmä)
- kunnan tiedottaminen ja ohjeistus, sisäinen ja ulkoinen
- lomautusten toteuttaminen pandemian alkuvaiheessa (yleisökohteet, joihin kohdistui sulkua)
- etätöiden organisointi ja toteutus, kunnan sähköisen kokouskäytäntöjen toteutus
- poikkeavat hankinnat (mm. hygieniatarvikkeet, maskit)
- poikkeavat järjestelyt ja palvelut (mm. koulujen siirtyminen etäopetukseen, tilojen käytön säätely, ruoanvalmistus myös etäopetuksessa oleville, tehostettu siivous, ruoan kuljetus ikäihmisille (alkuvaihe), yrittäjätukien myöntäminen (yhteistyö Ladec Oy:n kanssa)

Kunnan henkilöstön kyky ja vastuunkanto tarvittaviin muutoksiin poikkeuksellisessa tilanteessa ovat olleet merkittävä osa kunnan palvelukyvyyn säilyttämistä. Kunnanhallitus on kokouksessaan 15.2.2021 päättänyt henkilöstön huomioimisesta poikkeukselliseen tilanteeseen liittyen myöntämällä liikunta- ja kulttuuriedun (seteli) á 250 euroa/henkilö.

Pandemiatilanteesta johtuen kunnassa ei ole kyetty toteuttamaan kuntastrategiaa täysipainoisesti.

Työn Hollola

Vuoden aikana Hollolaan perustettiin Vuoden aikana Hollolaan perustettiin yrityksiä 154 ja lakkautettiin 105, netto 49. Vuoden lopussa kunnassa oli kaksi työpaikkavaikutuksiltaan isoa konkurssia; Holmet Oy ja Hollola Works Oy.

Kunnan yritystonteista oli 4 kpl varauksia vuoden lopussa. Elinvoimakahveja järjestettiin samoin teemakokous ja yrittäjäjärjestön ja kunnan välisiä kokouksia. Kunnan yritysalueiden markkinointivideot toteutettiin.

Vuoden aikana päätös alueen kuntien (Lahti, Hollola, Orimattila, Asikkala, Kärkölä) työllisyyden kuntakokeiluun pääsystä varmistui ja kokeilun käynnistymistä valmisteltiin pääosa vuotta. Työllisyyden kuntakokeilussa osa tiettyjä asiakasryhmiä koskevista TE-toimiston tehtävistä siirretään lainsäädännöllä työllisyyden kuntakokeilun kuuluvan kunnan tehtäväksi. Kokeilun aloitusajankohta siirtyi kuitenkin 1.3.2021.

Koska kunnan omista kesätyöpaikoista jouduttiin luopumaan, 7-9 lk oppilaille tarjottujen kesätyöseteleiden arvo kaksinkertaistettiin 500 euroon. Tätä kautta peräti 156 nuorta työllistyi. Kesätyöseteleiden avulla työllistymistä tuki myös Hollolan 4H-yhdistyksen kanssa tehty yhteistyösopimus.

Tapahtumien Hollola

Tapahtumien Hollolan osalta pandemian vaikutukset näkyivät kunnassa selkeästi. Tapahtumia jouduttiin perumaan mm. Horta-tapahtuma ja Hämeenkosken VPK-juhlat tai siirtämään pääosin verkkoon kuten Hämeenkosken historian valmistuminen, Paasikiven 150 v juhla Seuralassa ja itsenäisyyspäiväjuhla. Osa tapahtumista toteutui suunnitellusti kuten kuntasessarit ja brändipäivä.

Yhteisöllisen kirjaston avajaiset pidettiin kesäkuussa. Kunnan palvelupiste Piipahlus siirtyi osaksi kirjastoa. Järjestöt ja eri toimijat ottivat uudistetun kirjaston innostuneesti omaksi toimintapaikakseen, mutta syksyn pandemiatilanne supisti toimintamahdollisuudet minimiin.

Asumisen Hollola

Kuntakeskuksen kehittämiseen liittyneet toimenpiteet keskittyivät keskustakortteliin, uimahallin suunnittelun käynnistämiseen sekä Terveystien kerrostaloalueeseen (YIT:n varaus). Keskustakorttelin osalta kunta osti Varmalta kiinteistön, selvitti viraston purkamisen edellytyksiä ja käynnisti prosessin kaavoituksesta ja toteutuksen kilpailuttamisesta.

Linjaliikenteen seudullinen valmistelu jatkui Lahden runkolinjastotyön edetessä. Uutta, reaaliaikaista matkustajainformaatiota otettiin käyttöön sekä Walitti-vyöhykejako uudistusta valmisteltiin. Koululaiskuljetuksien tilausajojen asteittaista avaamista jatkettiin autokapasiteetin, autokierrojen ja aikataulujen sallimissa rajoissa.

Palvelujen Hollola

Merkittävimmin poikkeusolojen rajoittamistoimet vaikuttivat vapaa-aikapalveluiden toimintoihin, kun kaikenlainen harrastustoiminta jouduttiin keskeyttämään ja toimipaikkoja sulkemaan.

Valtuusto linjasi palveluverkkopäätökset helmikuussa. Palveluverkkopäätösten taustalla on syntyvyyden koko vuosikymmenen jatkunut vähentyminen (n. -25 %) ja sen vaikutukset palvelutarpeisiin. Valtuuston päätöksellä Hiekkalinnan päiväkotiyhdistys yhdistyi 1.8.2020 Salpakankaan päiväkotiiin, 1.8.2022 Hälvälän koulu yhdistyy Tiilikankaan ja Salpakankaan kouluihin ja 1.8.2025 Tiilikankaan koulu yhdistyy Salpakankaan kouluun.

LAPE-kehittämistyön jatkui, kunnan palvelulupauksia laadittiin palvelualueilla ja koulunuorisotyön uudet toimintamallit otettiin käyttöön syksyllä 2020.

Hollolan kuntastrategia päivitettiin, konsernijaosto priorisoi ja määritteli tavoitteet kunnan yhtiöiden ja kuntayhteistyön osalta. Hollolan Asuntotalot Oy:n osalta laadittiin pitkäjänteinen kehittämissuunnitelma. Kunnassa hyväksyttiin toimintavuonna vesihuollon kehittämissuunnitelma, osallisuusohjelma, asumisen markkinointiohjelma sekä käynnistettiin laaja-alainen digihanke.

Lahden eteläinen kehätie avautui liikenteelle 8.12.2020.

Tulevaisuus

Tilinpäätöstä laadittaessa valtakunnassa on edelleen voimassa Covid-19 pandemiaan liittyvät poikkeusjärjestelyt ja mm. yläluokat toimivat etäopetuksessa ja kuntavaalit on siirretty kesäkuulle.

Keskeinen akuuttikysymys liittyy siihen, missä aikataulussa ja kuinka laajasti pandemiaan liittyvistä erityisjärjestelyistä voidaan rokotusten edetessä luopua.

Tämän jälkeen keskeiset kysymykset liittyvät siihen, miten pian ja kuinka laajasti yhteiskunnan toiminnot ja erityisesti yritys-elämä elpyy sekä miten paljon työpaikoista palautuu eli miten työllisyystilanne kehittyy. Pandemian jälkeen jouduttaneen ehkä vielä vuosia toteuttamaan erilaisia korjaavia toimenpiteitä niin hoiva- kuin hoitovelankin haltuun ottamiseksi sekä pandemian aikana syntyneiden uusien ongelmien poistamiseksi. Kuntien tilapäisten tukien päättyessä kuntataloudelliset haasteet tulevat olemaan suuria.

Keskeinen kysymys kuntien tulevaisuuden osalta on myös eduskunnan käsittelyssä oleva sote-uudistus (kolmas yritys), mikä toteutuessaan siirtää sote-vastuut hyvinvointialueille ja pienentää kunnallisveroastetta 13,26 %-yksikköä.

Vuoden 2020 tilinpäätös lisää kunnan taloudellista puskuria. Hollolan kunnan osalta rakennuksiin tehtävät isot investoinnit on pääosin toteutettu ja korjausvelka rakennusten osalta on hallinnassa. Vireillä on paljon positiivista, mikä on jäänyt pandemiavuoden alle. Käynnissä on mm. yritysten sijoitusneuvotteluja ja keskustan keskeisimmän korttelin uudistaminen. Syksyn 2020 Kunta-Suomi kyselyssä kuntalaiset kokevat kunnan edelleen hyväksi paikaksi asua ja elää. 80 % vastaajista arvioi näin keskiarvovastusten jäädessä 60 %:iin.

Haasteellisten näkymien keskellä kunnassa on paljon positiivisia asioita, joiden varassa on hyvä ponnistaa myös tulevaisuuteen.

Hollolassa 22. maaliskuuta 2021

Päivi Rahkonen
Kunnanjohtaja

1.1.2 Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Hollolan kunnan organisaatio 31.12.2020

Hollolan kunta - 18.2.2021

Hollola

Lahden kaupungin organisaatiossa toimivat yhteislautakuntina Lahden seudun joukkoliikennelautakunta ja Päijät-Hämeen jätelautakunta.

Valtuuston jäsenet (43), tilanne 31.12.2020*

Ahlgrén Kirsi	Kesk.
Arvila Erkki	SDP
Brax Tuija	Vihreät
Hakanen Heidi	SDP
Heikkilä Hannu	Kesk.
Hyytiä Kari	SDP
Hämäläinen Kristiina	Kok.
Ihalainen Tapani	KD
Kilpinen Tuula	SDP
Kinnari Teemu	Kok.
Kotiaho Pekka	Kok.
Kurisjärvi Mari	SDP
Lahti Jaakko	Vihreät
Lampi Pentti	Kok.
Lampola Mika	Kok.
Louekoski-Huttunen Toini	SDP
Louhelainen Anne	Sin.
Lönnqvist Miikka	SDP
Maattola Helena	Kok.
Mantere Heikki	Kok.
Markkola Aki	PS
Markkola Ilpo	PS
Marttila Sakari	PS
Niemi Jarkko	SDP
Nieminen Minna	Kok.
Nurminen Heli	Kesk.
Pulkkanen Markku	Kok.
Pälsi Pasi	KD
Pölönen Kati	Kesk.
Rantanen Seppo	PS
Rehula Juha	Kesk.
Ronkainen Jari	PS
Salo Pia	PS
Siirola Matti	Kesk.
Siljander Hannu	PS
Suominen Minna	Kesk.
Suomäki Anne	SDP
Söyriä Tatu	Kok.
Talvitie Jarmo	Vas.
Vanhala-Selin Kristiina	Vihreät
Vinnamo Harri	Kesk.
Virta Eero	Kok.

*Joulukuussa edesmenneen Kari Sulosen tilalle valtuustoon nousi 22.2.2021 Minna Halme

Valtuuston poliittiset voimasuhteet:

Kokoomus	12
Keskusta	8
Perussuomalaiset	7
Sosiaalidemokraatit	9
Kristillisdemokraatit	2
Sininen tulevaisuus	1
Vasemmistoliitto	1
Vihreät	3
Yhteensä	43

Kunnanhallituksen jäsenet (11), tilanne 31.12.2020

Heikkilä Hannu	Kesk.
Kilpinen Tuula	SDP
Lampi, Pentti	Kok.
Lampola, Mika	Kok.
Louekoski-Huttunen Toini	SDP
Maattola Helena	Kok.
Markkola Ilpo	PS
Pölönen Kati	Kesk.
Siljander Hannu	PS
Vanhala-Selin Kristiina	Vihreät
Virta Eero	Kok.

Kunnanhallituksen esittelijä: kunnanjohtaja Päivi Rahkonen

Kunnanhallituksen poliittiset voimasuhteet:

Kokoomus	4
Keskusta	2
Perussuomalaiset	2
Sosiaalidemokraatit	2
Vihreät	1
Yhteensä	11

1.1.3 Yleinen taloudellinen kehitys ja kuntien talous

Suomen talous toipuu pandemiasta, mutta kasvaa senkin jälkeen hitaasti

Koronapandemian aiheuttama talouden taantuma on jäänyt Suomessa toistaiseksi lievemmäksi kuin muualla euroalueella, mutta talvi on vielä vaikea. Rokotteet tuovat kuitenkin toivoa kriisin päättymisestä sekä Suomessa että muualla maailmassa. Koronasta päästään ensi vuonna vähitellen eroon rokotteiden ansiosta, ja kotitalouksien kulutus kääntää Suomen talouden 2,2 prosentin kasvuun. Kasvu vahvistuu 2,5 prosenttiin vuonna 2022. Ennustejakson lopussa vuonna 2023 talous kasvaa taas hitaasti, koska Suomen talouden pitkän aikavälin kasvuedellytykset ovat vaikeat.

Toipuminen koronakriisistä on hidasta. Koronakriisi on koetellut Suomen tärkeimpien kauppakumppanien, kuten Saksan ja Ruotsin, talouksia, eikä viruksen toista aaltoa ole sielläkään vielä lähellekään selätetty. Suomen tärkeiden kauppakumppanien talouksien toipuminen kriisistä vie aikansa, ja sen takia suomalaistenkin vientiyritysten tavaroiden ja palvelujen kysyntä kansainvälisillä markkinoilla on vähäistä. Suomen vienti alkaa toipua vain asteittain, eikä ulkomaankaupasta juuri saada tuloja lähivuosina. Epävarmuus talouskehityksestä on saanut yritykset Suomessakin lykkäämään tai peruuttamaan investointejaan, kuten uusien tehtaiden perustamista. Rakennusinvestointejakin tehdään selvästi vähemmän kuin viime vuosina.

Taloukasvu on ennustevuosina kotitalouksien kuluttamisen varassa. Kotitalouksien tulojen kasvu jatkuu lähivuosina, ja kuluttajien luottamus vahvistuu sitä mukaa kun koronaviruksen uhka väistyy. Ihmiset ovat säästäneet kriisin aikana tavallista enemmän, sillä he ovat olleet huolissaan terveydestään tai pelänneet työpaikkansa menettämistä. Myös rajoitustoimet, kuten ravintoloiden aukioloaikojen rajaaminen, ovat vähentäneet mahdollisuuksia kuluttaa. Kun virusta ei tarvitse enää pelätä ja talouskehityksen paranemiseen voi taas luottaa, kotitaloudet alkavat kuluttaa enemmän. Vuoden 2020 aikana käyttämättä jääneet tulot lisäävätkin lähivuosina entisestään mahdollisuuksia kuluttaa.

Valtio on tukenut kotitalouksia ja yrityksiä koronakriisissä. Se on maksanut yrityksille tukea, antanut verohelpotuksia ja maksanut työttömyysturvaa niille, jotka ovat menettäneet työnsä tai joutuneet lomautetuiksi. Valtion menot ovat olleet huomattavasti tuloja suuremmat, varsinkin kun huonossa taloustilanteessa verotulot pienenevät selvästi. Lisäksi julkisen talouden tilannetta heikentävät hallitusohjelmassa jo ennen koronakriisiä sovitut menolisäykset. Näiden seikkojen takia julkisen talouden alijäämä syvenee entisestään ja velka kasvaa lyhyessä ajassa ennätyskellisen paljon. Kun talous toipuu vuosien 2021–2023 aikana, verotulot kasvavat jälleen ja työttömyysmenot pienenevät. Näillä näkymin julkinen talous jää silti vielä vuonna 2023 alijäämäiseksi, eli menot ovat tuloja suuremmat, eikä velkasuhteen kasvua onnistuta pysäyttämään.

Ennusteessa on riskejä molempiin suuntiin, eli talous saattaa kehittyä odotettua paremmin tai huonommin. Jo lyhyen aikavälin talousnäkyymiin tuo epävarmuutta se, miten nopeasti pandemia saadaan hallintaan. Hyvässä tapauksessa rokotteet saadaan käyttöön jo vuoden 2021 alkupuolella ja taloukasvu vauhdittuu selvästi ennustettua enemmän. On kuitenkin vaarana, että talvella epidemia laajenee ja kansalaisia joudutaan suojelemaan talouden laajalla sulkemisella. Epidemian pitkittyessä talous supistuisi vielä vuonna 2021. Pahimmillaan koronakriisi voi jättää suuren pysyvän jäljen Suomen talouteen.

Lähde: Suomen Pankki, Euro & Talous 6/2020 15.12.2020

Kuntien talous

Kuntaliiton pääekonomisti totesi palstallaan ”Ei ole ylimitoitettua sanoa, että kuluva vuosi on ollut hyvin poikkeuksellinen. Keväällä ympäri maailmaa levinnyt koronapandemia on mullistanut paitsi normaalin arkielämämme niin myös työnkuvamme ja elantomme.”

Koronan aikana työttömyys on lisääntynyt, yrityksiä on laitettu säppiin ja asiakasvirrat ovat hiljentyneet. Toisaalta joillekin aloille pandemia on tarjonnut lisää työtä ja vähitellen näin vuoden loppupuolella talouden tilasta, kuten palkkasummasta, nousee meillä myös elpymisen ja kasvun merkkejä. Kuntataloudelle korona on merkinnyt yhtä vuoristorataa, jonka matkassa on ollut syöksyjä, nousuja ja yllättäviä käännteitä.

Koronapandemian vyöryessä päälle kunnissa ja koko yhteiskunnassa korostui epätietoisuus siitä, mitä tuleman pitää. Kukaan ei tiennyt, miten voimakkaasti kansantalouden suhdanteet ja verotulot tippuisivat tai kuinka paljon julkisen sektorin menot lisääntyisivät. Viralliset arviot koronan talousiskusta nousivat kevään mittaan rajusti, kun pandemia levisi eri maihin ja työpaikalla käynti ja palvelut seisahtuivat. Kuntien talousjohtajat arvioivat tuolloin koronan aiheuttamien taloudellisten menetysten mittaluokan noin parin miljardin euron haarukkaan. Kuntatalousohjelman ennuste oli keväällä poikkeuksellisen synkkä.

Näin vuoden loppupuolella voidaan jo sanoa, että pahimmat skenaariot koronan talousmenetyksistä eivät ole toteutuneet. Tämä pätee myös kuntatalouteen, jos mukaan luetaan valtion kunnille myöntämä koronatuki. Se ja kuntien omat toimet koronan taltuttamiseksi ja taloutensa sopeuttamiseksi ovat nostaneet kuntatalouden kuiville.

Kuntatalouden kolmen ensimmäisen vuosineljänneksen kehityksestä tiedetään jo ennakkollisia tilastotietoja. Kevään ennakoarvioista poiketen ne kertovat, että kuntien menot eivät ole kasvaneet koronan ytimessä juuri lainkaan. Yllättäen myös kuntien verotulot, mukaan lukien jopa kunnallisvero, ovat kasvaneet vahvasti. Kun tähän yhtälöön lisätään koronatukien vuoksi lisääntyvät valtionosuudet ja muut avustukset niin kuntatalouden tunnusluvut tulevat tänä vuonna vahvistumaan selvästi viime vuoden erittäin heikoista lukemista.

Samaan hengenvetoon tulee kuitenkin lisätä, että koronakriisi ei ole vielä ohi. Jo nyt näyttää yhä todennäköisemmältä, että pandemian todellinen hintalappu kuntataloudelle tulee vasta viiveellä.

Kuntatalouden taloudellisten tunnuslukujen vahvistuminen vuoden 2020 osalta on herättänyt keskustelun koronatukien ylikompensaatiosta. Tämä voi hyvinkin olla mahdollista, vaikkakin koronavaikutusten eriyttäminen talouden muusta kehityksestä on haastavaa. Lopullinen totuus talouskehityksestä saadaan tietää jälkikäteen, kun taas päätökset tukien määrästä piti tehdä etukäteen epävarmuuden vallitessa. Kuntien näkemykset koronan talousiskusta kuluvaan vuonna ovat edelleen parin miljardin haarukassa. Kunnille myönnetyn koronatuen yhteismäärä vuonna 2020 taas noin 2,6 miljardissa eurossa.

Valtio kohdisti kunnille vuonna 2020 tuntuvan määrän yleiskatteellista tukea paitsi nopeuden ja vaikuttavuuden niin myös valtion muita budjettivuosia sitovan tiukan menokehityksen vuoksi. Lisäksi kuntatalouden vahvistumisen taustalla on myös muita kuin koronatukeen liittyviä tekijöitä. Suhdannekehityksen ohella yksi on vuonna 2019 toteutettu verokortt uudistus, joka siirsi kunnallisveron tilityksiä vuodelta 2019 vuoden 2020 puolelle. Tämä verotulokertymien jaksotusmuutokseen liittyvä ilmiö, rytmihäiriö, on kunnille valitettavan tuttu juttu.

Helmikuussa julkistettavat vuoden 2020 tilinpäätösarviot antavat yleisen taloustilanteen ohella tuntumaa myös koronatuen kohdistumisesta kuntien kesken. Alijäämäisten kuntien lukumäärä tulee pienenemään selvästi, ja mitä todennäköisemmin valtaosa kunnista tekee ensi vuonna ylijäämäisen tuloksen. Vaikka koronatuki ei ole ylijäämien ainoa syy niin tänä vuonna se hellii pieniä kuntia, joissa koronan talousvaikutukset ovat jääneet vähäiseksi. Ylijäämä antaa näille kunnille mahdollisuuden varautua tuleviin, heikompiin vuosiin.

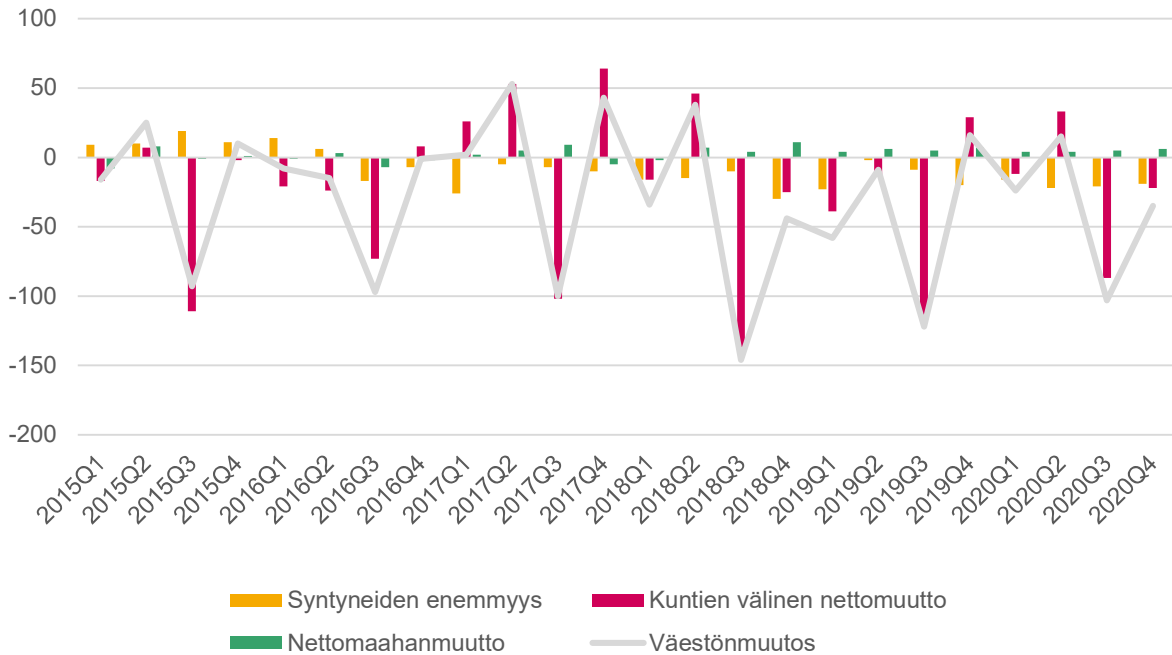
Lähde: www.kunnat.net, kuntaliiton pääekonomistin palsta

Väestö

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan kunnan asukasmäärä oli 23 262 eli se väheni viime vuoden aikana yhteensä 148 henkilöllä (-192 vuonna 2019). Vuodesta 2016 alkaen kuolleisuus on ollut syntyvyyttä suurempaa. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Suomen väkiluku oli joulukuun lopussa 5 536 146. Maamme väkiluku kasvoi vuoden 2020 aikana 10 854 hengellä. Syy väestönlisäykseen oli muuttovoitto ulkomailta: maahanmuuttoja oli 19 378 enemmän kuin maastamuuttoja. Syntyneitä oli 8 491 vähemmän kuin kuolleita. Ennakollinen kokonaishedelmällisyysluku kasvoi hiukan edellisvuodesta ollen 1,37 vuonna 2020 (1,35 lasta v. 2019). Kokonaishedelmällisyysluku kertoo, kuinka monta lasta nainen keskimäärin synnyttäisi elinaikanaan, jos syntyvyys pysyisi laskentavuoden tasolla.

Koko maan tilanteeseen verrattuna Hollolan tilanne ei ole mitenkään poikkeava. Ennakkotilaston mukaan Hollolaan syntyi viime vuonna 150 lasta, kun vuonna 2019 lapsia syntyi 149. Syntyneitä oli kuitenkin 78 vähemmän kuin kuolleita, joten luonnollinen väestön lisäys oli negatiivinen, kuten koko maan tasollakin. Maahanmuutto kasvatti väestömäärää 19 henkilöllä vuoden 2020 aikana. Kuntien välinen muuttoliike vähensi Hollolan väkilukua yhteensä 88 henkilöllä.

Hollolan väestönmuutokset neljännesvuosittain 2015—2020

Työllisyys

Hämeen ELY-keskuksen kuntien alueella oli joulukuun lopussa 24 455 työtöntä työnhakijaa, joista 4367 kokoaikaisesti lomautettuja. Tämä on 6086 enemmän (33,1 %) kuin vuosi sitten. Kasvusta 2878 tuli lomautettujen ja 3208 muiden työttömien määrän kasvusta. Marraskuusta työttömien työnhakijoiden määrä TE-toimistossa kasvoi 2746:lla (12,6 %). Myös tämä johtui sekä lomautettujen (968) että muiden työttömien (1778) määrän kasvusta. Työttömyyden kasvun taustalla joulukuussa on myös jokavuotinen ilmiö, joka johtuu mm. eräiden ammatillisten koulujen päättymisestä ja määräaikaisten työsuhteiden tavanomaista yleisemmästä päättymisestä. Vuodentakaisesta työttömien määrä kasvoi eniten palvelu- ja myyntityöntekijöiden (1229) ja rakennus-, korjaus-, ja valmistustyöntekijöiden (1069) ryhmissä. Miesten työttömyys (34,3 %) kasvoi hieman naisia (31,5 %) nopeammin.

Nuoria alle 25-vuotiaita oli joulukuun lopussa työttömänä 3083, mikä on 601 enemmän (24,2 %) kuin vuotta aiemmin. Pitkäaikaistyöttömiä eli yhdenjaksoisesti vähintään vuoden työttömänä työnhakijana olleita oli 2373 enemmän (53,0 %) kuin vuosi sitten eli 6847.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Hämeessä joulukuun lopussa 14,4 prosenttia, mikä on 3,7 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuosi sitten. Alle 25-vuotiaiden nuorten työttömien osuus alle 25-vuotiaasta työvoimasta oli 19,5 prosenttia ja ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden osuus ulkomaalaisesta työvoimasta 35,9 prosenttia.

Hollolassa työttömyyden tilanne heikentyi koronan vaikutuksesta kaikilla osa-alueilla radikaalisti vuoden takaisesta. Työttömyysaste nousi vuoden aikana 7,9 %:sta 12,3 %:iin. Lomautettujen määrä nousi 52:sta 293:een. Työttömyys ja lomautukset koskettavat näin ollen yhä useampaa lomautettujen kuntalaista. Koronavuoden lasku näkyy kuntataloudessa kasvaneena

työmarkkinatuen maksuosuutena. Kasvua viime vuoteen on koko vuoden osalta peräti 300 000 euroa.

Taulukko. Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat kunnittain joulukuun 2020 lopussa (Päijät-Häme)

Kunta	Työvoima	Työttömät työnhakijat				Avoimet työpaikat	
		Osuus-% työvoimasta	Henkilöä	Alle 25-vuotiaat	Yli 50-vuotiaat		Pitkäaik. työttömät
Asikkala	3 332	12,2	406	23	204	94	24
Hartola	1 093	13	142	11	80	49	9
Heinola	7 939	17,4	1 378	149	632	483	112
Hollola	10 723	12,3	1 319	125	601	359	68
Kärkölä	2 035	16,5	336	38	135	99	12
Lahti	56 099	18,3	10 267	1 413	3 573	3 200	907
Orimattila	7 343	13,3	978	100	402	220	75
Padasjoki	1 117	13,3	149	7	85	46	...
Sysmä	1 369	10,4	143	10	89	37	13
Yhteensä	91 050	16,6	15 118	1 876	5 801	4 587	1 220

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö: Hämeen ELY-keskus, joulukuun 2020 työllisyyskatsaus

1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Toiminta

Koronapandemian vaikutukset toimintaan ja talouteen

Vuonna 2020 merkittävin toimintaan ja talouteen vaikuttanut tekijä oli Koronapandemia. Vaikutukset näkyivät jokaisella kunnan palvelualueella, niin hallinnossa, kuin palvelutuotannossa. Palvelualueiden asiantuntijat siirtyivät suositusten myötä työskentelemään etänä, mikäli työn luonne sen vain mahdollisti. Toimielinten päätöksenteossa siirryttiin hybridikokouksiin ja sähköiseen päätöksentekoon. Henkilöstölle ja koululaisille hankittiin kasvomaskeja suojaamaan tartunnoilta. Vähävaraisille kuntalaisille jaettiin kasvomaskeja hyvinvointikuntayhtymän toimesta eri puolilla kuntaa. Ensisijaisena tavoitteena oli ja on edelleen estää viruksen leviäminen ja turvata palvelutuotanto. Kunnan johtoryhmä toimi poikkeusolojen johtoryhmänä, jota ajoittain vahvistettiin eri asiantuntijoilla.

Konsernipalveluissa perustettiin kauppa-asiointia varten maksullinen palvelu turvaamaan ikäihmisten ja riskiryhmään kuuluvien kauppa-asiointia poikkeusolojen aikana. Samanaikaisesti kontaktoitiin ikäihmisiä kirjeitse ja puhelimitse tavoitteena kartoittaa ikäihmisten tilanne ja ohjata apua tarjoavien palveluiden piiriin. Työttömyyden sekä etenkin lomautuksien lisääntyä nopeasti, kuntalaisten ja yritysten maksuvalmiutta haluttiin tukea. Kunta myönsi korotonta maksuaikaa sitä tarvitsijoille.

Pandemian vaikutukset näkyivät laajasti hyvinvoinnin palvelualueella, jossa keväällä 2020 jouduttiin siirtymään etäopetukseen ja opettelemaan nopeasti uusia toimintatapoja. Kirjastot, uimahalli ja muut yleiset tilat jouduttiin ajoittain sulkemaan kokonaan kuntalaisilta. Päivähoidossa olevien lasten määrä laski merkittävästi ja sitä myötä myös päivähoitomaksutuotot. Myös tilojen sulkemiset vaikuttivat palvelualueen tuloihin negatiivisesti. Perusopetuksessa siirtyminen etäopetukseen toi mukanaan eräänlaisen digiloikan palvelutuotannossa. Samanaikaisesti siirtyminen etäopetukseen kuitenkin lisäsi lasten ja nuorten syrjäytymistä.

Elinvoiman palvelualueella ruoka- ja siivouspalvelut tehosti koulujen sekä päiväkotien siivousta ja etäopetuksen aikana valmisti ruokaa etäkoululaisille. Etätyöhön ja etäkouluun siirtyminen vaikutti merkittävästi ihmisten liikkumiseen. Joukkoliikenteen kävijämäärät laskivat voimakkaasti ja sen myötä myös joukkoliikenteen tuotot. Tulojen menetystä paikkasi osittain valtiolta saatu tuki joukkoliikenteeseen. Yritystoiminnan tukemiseksi poikkeusolojen aikana, kunnat toimivat nk. yksityrittäjätukien välittäjinä työ- ja elinkeinoministeriön ohjeiden mukaisesti. Yksinyrittäjätukien osalta tehtiin yhteistyötä alueen muiden kuntien sekä Ladecin kanssa. Tukea myönnettiin 187 hollolalaiselle yrittäjälle.

Vuoden 2020 ensimmäisessä osavuosikatsauksessa koronapandemian arvioitiin heikentävän kunnan taloutta n. 3,2 milj. euroa. Verotulojen arvioitiin heikentyvän 4,6 milj. euroa, josta valtiosuukausien kautta kompensoitavien veromenetysten kompensatioiden osuus oli 2,2 milj. euroa. Arviot verotulojen romahtamisesta perustuivat kuntaliiton veroennusteisiin. Käyttötalouden arvioitiin heikentyvän n. 1,0 milj. euroa pääosin tulonvähennysten johdosta (päivähoito, vapaa-aikapalvelut, joukkoliikenne, tonttimyynti).

Verotuloennusteet päivittyivät kesän ja syksyn aikana ja toisessa osavuosikatsauksessa tuloksen arvioitiinkin kääntyvän jo toiseen suuntaan. Tulosennustetta korjattiin ylöspäin liki 5,0 milj. euroa. Kevään ensimmäiset arviot verotulojen romahtamisesta olivat olleet liian negatiiviset. Verotuloennustetta korjattiin ylöspäin 2,6 milj. euroa. Valtion ensimmäiset lisätalousarviot ja tuet kunnille myönnettiin ja valtiosuukausia arvioitiin saatavan lisää 1,7 milj. euroa.

Syksyn 2020 aikana veroennusteet edelleen paranivat ja kunnille myönnettiin lisätukia pandemian hoitoon. Tulosennustetta korjattiin ylöspäin uudestaan liki 5,0 milj. euroa eli jo tammi-syyskuun ennusteessa oli tiedossa, että tilikausi on toteutumassa vahvasti positiivisena. Ennustettavuutta heikensi epävarmuus pandemian laajenemisesta ja sitä kautta etenkin hyvinvointikuntayhtymän menojen kehityksestä. Joulukuussa saatiin lisäksi vuoden viimeiset päätökset kuntien valtiosuukausista vuodelle 2020.

Tilikausi toteutui poikkeuksellisen vahvana. Verotuloennusteissa nojattiin pitkälti Kuntaliiton ennusteisiin, jotka toteutuivat arvioituakin vahvempina. Käyttötalous toteutui jokaisen palvelualueen osalta arvioitua parempana.

Strategian päivittäminen

Kuntastrategiatoimikunta valmisteli strategiapäivitystä kesän ja alkusyksyn aikana. Päivitetty strategia esiteltiin valtuustoseminaarissa 7.9.2020 ja hyväksyttiin valtuustossa 21.9.2020.

Päivitettyssä kuntastrategiassa:

- visio ja strateginen asu on vaihdettu kuntabrändin mukaiseksi
- painotukset ovat säilyneet, mutta niitä on tiivistetty ja muotoiltu uudelleen
- toiminnan mahdollistajaksi on nostettu myös pitkäjänteinen päätöksenteko
- strategia ei enää sisällä yksityiskohtaisempia tavoitteita vaan ne siirtyvät osaksi talousarviokäsittelyä. Tämä mahdollistaa paremmin sen, että tavoitteet ovat paremmin tasapainossa taloudellisten resurssien kanssa.

Palveluverkko

Hollolan kunnan vuoden 2020 talousarviovalmistelun yhteydessä valmisteltiin palveluverkkoesitystä. Palveluverkkoesityksen taustalla on Hollolan kunnan talouden ja sen tasapainottamiseen liittyvä arviointi tarvittavista toimenpiteistä. Syntyvyyden nopea aleneminen, oppilasmäärien merkittävä vähenemä 2020-2025 (n. 500 lasta), ikääntyminen ja veronmaksajien määrän väheneminen, ovat lisäämässä talouden epätasapainoa tulevina vuosina.

Viranhaltijoiden valmistelemaa palveluverkkoratkaisua käsiteltiin syksyn 2019 aikana hyvinvointivaliokunnassa ja asiaa esiteltiin myös kuntalaisten kuulemistilaisuuksissa. Palveluverkkoratkaisun valmistelua jatkettiin kuulemistilaisuuksien jälkeen ja uudet kuulemistilaisuudet pidettiin alkuvuonna 2020. Palveluverkon osalta arvioitiin koko kunnan palveluverkkoa kokonaisuutena huomioiden oppilasmäärän vähenemät ja tiedossa olevat investointitarpeet. Päätökset palveluverkosta tehtiin valtuuston kokouksessa helmikuussa

2020. Palveluverkkopäätöksen mukaan Hiekkalinnan päiväkotikiinnitys päättyy toimintansa elokuussa 2020. Hälvälän koulun toiminta päättyy elokuun alussa 2022, ja koulu yhdistetään Tiilikankaan ja Salpakankaan kouluihin. Tiilikankaan koulu lakkaa elokuussa 2025, jolloin se yhdistetään Salpakankaan kouluun.

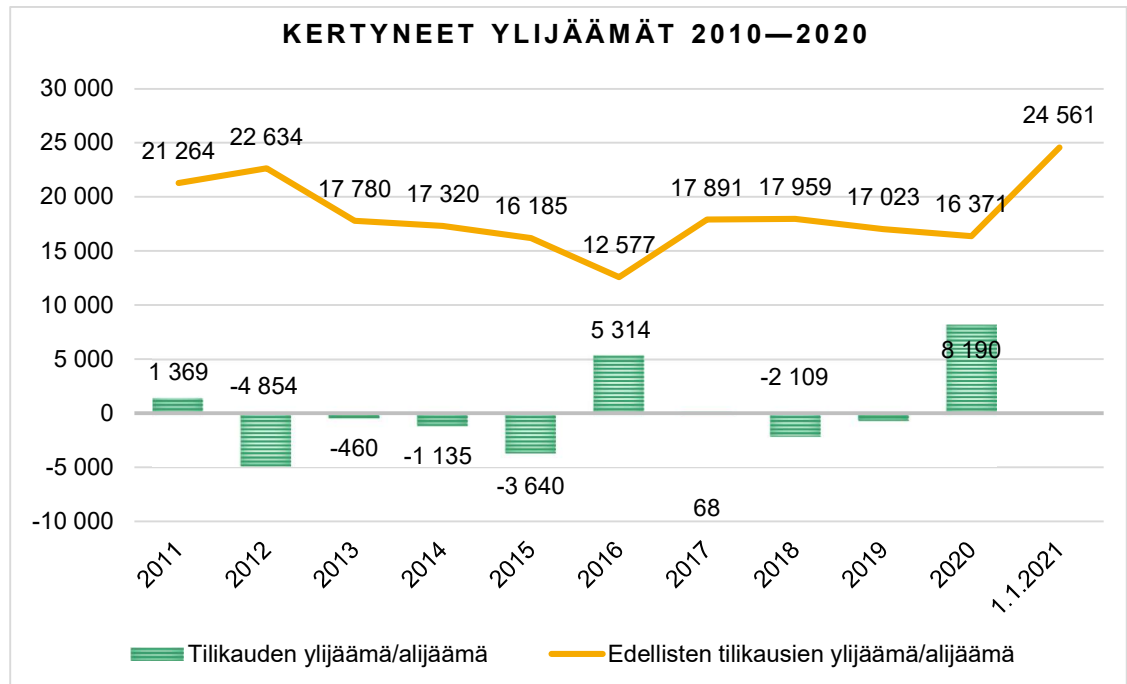
Hiekkalinnan päiväkodissa toiminta päättyi tehdyn päätöksen mukaisesti syksyllä 2020, jonka jälkeen on selvitetty kiinteistön lopullista kohtatulevaa käyttöä (myynti/purku).

Talous

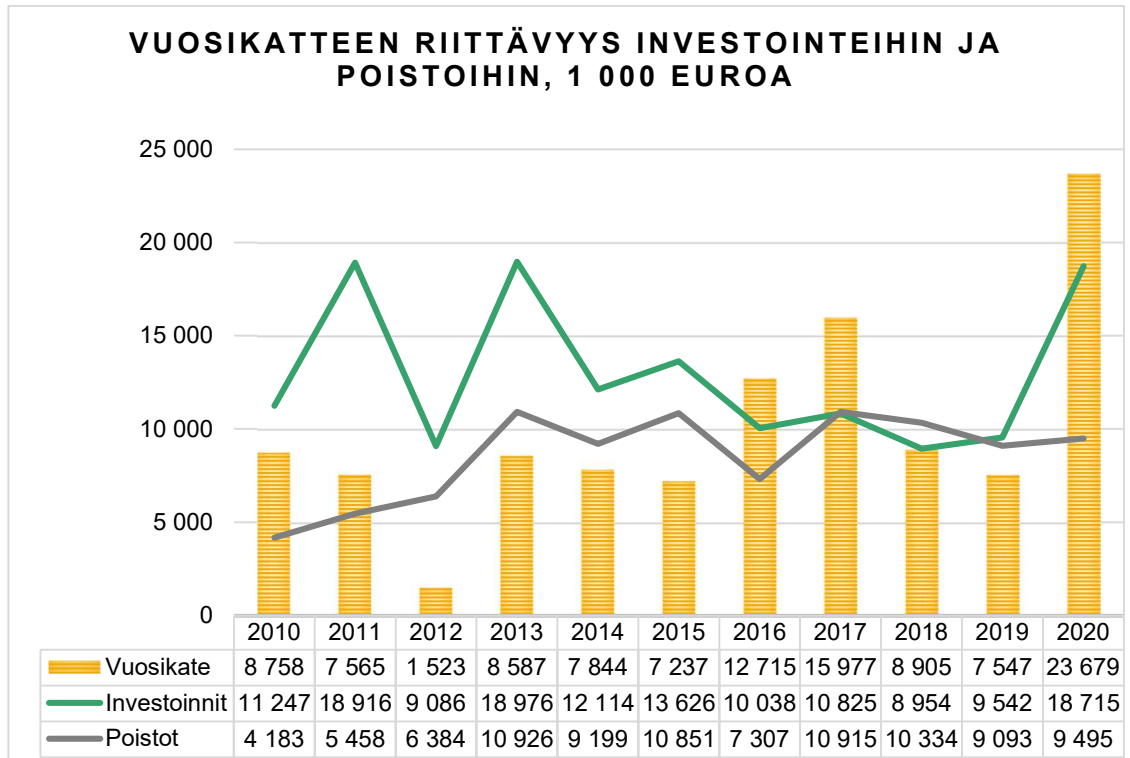
Tilikauden tulos on 14,2 milj. euroa positiivinen. Alkuperäinen talousarvio laadittiin 1,1 milj. euroa alijäämäiseksi. Valtuuston hyväksymien talousarviomuutosten jälkeen talousarvio oli n. 6,3 milj. euroa ylijäämäinen, mutta toteutui reilusti muutettua talousarviota parempana. Suurimmat poikkeamat talousarviosta aiheutuivat sotemenojen pienentymisestä ja verotulojen kasvusta. Tilikauden tuloksen muodostumiseen vaikutti olennaisesti valtion kertaluonteiset koronatuotot. Valtionosuudet kasvoivat koronatuotosten myötä 6,8 milj. euroa. Yhteisöveron kuntaryhmän jako-osuuden tilapäisen korotus kasvatti verokertymää n. 0,5 milj. euroa viime vuoteen verrattuna.

Toimintakate heikkeni edellisestä vuodesta vain 0,2 %:ia. Toimintatuotot ylittivät muutetun talousarvion n. 0,3 milj. eurolla, mutta jäivät viime vuodesta n. 1,1 milj. euroa. Vuoden 2019 tuloihin sisältyy kertaluonteinen 0,8 milj. euron maankäyttösopimuskorvaus, mikä selittää osittain suurta muutosta. Koronan vaikutukset näkyvät kuitenkin etenkin maksutuotoissa, jossa päivähoitomaksutuotot vähenivät 290 t euroa ja muut palvelumaksut 155 t euroa (mm. uimahalli).

Toimintamenot alittuivat 4,7 milj. euroa, josta sotemenojen osuus on noin puolet. Toimintakate toteutui n. 5,1 milj. euroa arvioitua parempana. Verotulot toteutuivat ennakoitua parempana ylittäen muutetun talousarvion 2,8 milj. eurolla. Valtionosuudet toteutuivat arvioidusti. Rahoituskulut toteutuivat 0,3 milj. euroa pienempänä ja rahoitustuotot vastaavasti ylittivät 0,4 milj. euroa. Vuosikate toteutui lähes 8,6 milj. euroa muutettua talousarviota parempana.

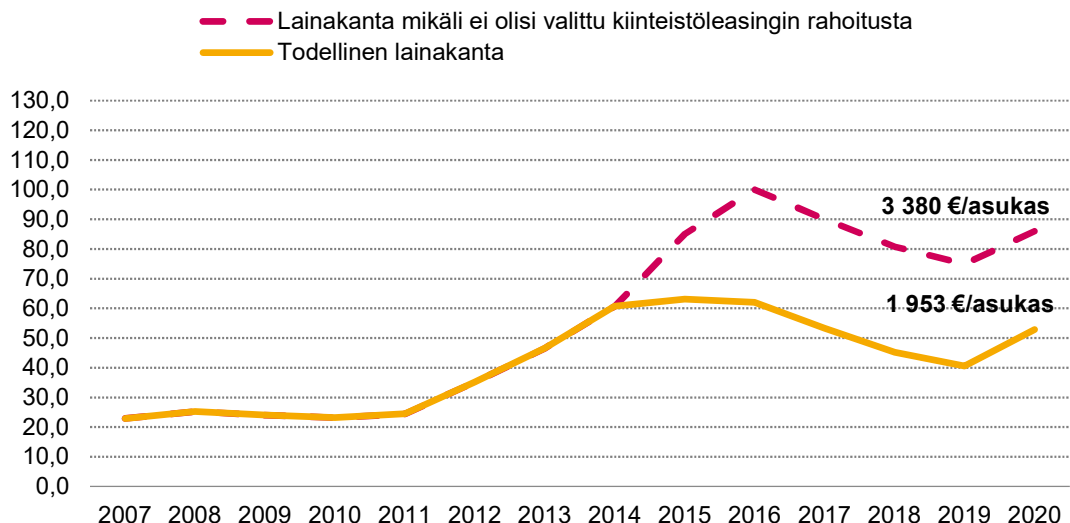
Vuosikatteen riittävyys poistoihin on vaihdellut vuosittain. Osittain vaihtelua selittävät verotulojen rytmihäiriöt ja kertaluonteiset kiinteistöjen alaskirjaukset. Vuonna 2020 vuosikate kattoi poistot. Kun vuosikatteen ja poistojen suhdetta tarkastellaan 2010 luvulla kumulatiivisesti niin vuosikatella on pystytty poistot kattamaan.

Vuosikatteen ja poistojen suhteen lisäksi tulee tarkastella vuosikatteen riittävyyttä myös investointeihin, jota voidaan pitää yhtenä keskeisenä talouden tasapainon mittarina. Tunnusluvun tarkastelu yksittäisen vuoden osalta ei kuitenkaan anna riittävää kuvaa vaan tunnusluvun kehitystä tulee tarkastella pitkällä aikavälillä. Vuonna 2020 investointien tulo-rahoitus oli 126,5 %, kun vuonna 2019 investointien tulo-rahoitus oli n. 79,1 prosenttia. Vuonna 2021 mittavien investointien vuoksi investointien tulo-rahoituksen arvioidaan jäävän 54%:in, mikä tarkoittaa lainamäärän kasvua.

Kokonaistalouden tasapainoa tarkasteltaessa lainamäärän kehitys ja lainamäärään suhteutettujen tunnuslukujen tarkastelu on merkityksellisessä asemassa. Asukaskohtainen lainamäärä kasvoi voimakkaasti vuodesta 2010 lähtien ja se saatiin taittumaan vuonna 2016. Vuonna 2019 lainakanta pieneni n. 6,0 milj. euroa ja kasvoi vuonna 2020 n. 5,0 milj. euroa. Asukaskohtainen lainamäärä 31.12.2020 oli n. 1 953 euroa/asukas. Tulevien vuosien investointeja varten tullaan kuitenkin tarvitsemaan ulkopuolista rahoitusta ja asukaskohtainen lainamäärä tulee siten kasvamaan.

LAINAKANTA 2010—2020, MILJ. EUROA

1.1.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Tilinpäätöstä laadittaessa vallitsevat poikkeusolot Korona-viruksen johdosta. Julkisten tilojen käyttöä on rajattu ja ravintoloiden toimintaa rajoitettu, etätöitä tehdään laajasti ja yli 12-vuotiaiden osalta on siirrytty etäopetukseen. Rokotuksia annetaan maan hallituksen hyväksymän rokotusstrategian mukaisesti. Alkuvaiheessa rokotetta ei ole kaikille, vaikkakin se kaikille tullaan tarjoamaan.

Päättynyt tilikausi oli poikkeuksellinen ja myös tulevasta tilikaudesta on tulossa poikkeuksellinen. Koronan vaikutuksia kuluvalle vuodelle tai pidemmälle tulevaisuuteen on vaikea ennustaa. Päättäneellä tilikaudella toteutetut valtion tukitoimet loivat kuntatalouteen hyvää puskuria tulevien menopaineiden kattamiseksi. Sitä ei kuitenkaan kukaan pysty ennustamaan miten suuriksi kustannukset lopulta muodostuvat ja miten pitkälle puskuria riittää.

Vuoden 2021 talousarvio on hyväksytty alijäämäisenä. Kuluvan vuoden investointimenot ovat vielä poikkeuksellisen korkeat ja korkea investointitaso jatkuu vielä useamman vuoden ajan. Investointimenoja nostattaa kiinteistöinvestoinnit kuten juuri rakenteilla olevat sosiaali- ja terveyskeskus, tuleva uimahallin peruskorjaus sekä keskustan korttelin (kunnanvirasto) kehittäminen. Investointiohjelmassa on panostettu myös maa-alueiden hankintaan seuraavan kolmen vuoden aikana sekä kunnallistekniikan rakentamiseen uusilla alueilla.

Väestön määrän kehitys on tulevien vuosien ennusteissa negatiivinen. Luonnollinen väestön muutos on ollut negatiivinen viimeiset viisi vuotta. Ennusteiden mukaan muutosta positiivisempaan suuntaan ei ole näkyvissä. Lasten ja nuorten määrä vähenee ja ennusteiden mukaan vuonna 2025 on perusopetuksen piirissä lähes 500 lasta vähemmän kuin tällä hetkellä. Samanaikaisesti vanhusväestön määrä kasvaa ja sitä myötä hoivakustannukset. Ikärakenteen muutos vaikuttaa palvelutarpeeseen ja valtionosuuksina tulevaan palvelujen rahoitukseen.

Taloussuunnitelmakaudella talouden on arvioitu kääntyvän ylijäämäiseksi toteutettujen palveluverkkoratkaisujen ja talouden tasapainottamispiteiden myötä. Taloussuunnitelmakaudella on lähdetty siitä, että palveluverkkoratkaisun tukemana toimintaa pystytään varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa sekä tukipalveluissa sopeuttamaan supistuvaan palvelutarpeeseen eläköitymisten ja määräaikaistuuksien kautta. Tätä kautta saadaan rahoitusta suunnattua sinne missä kysyntä kasvaa (sosiaali- ja terveyspalvelut).

Tulevien vuosien talouteen vaikuttaa olennaisesti Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän talouden hallinta ja tuleva maakuntauudistus. Sosiaali- ja terveyspalvelujen menot ovat noin puolet koko kunnan toimintamenoista. Vuonna 2020 sosiaali- ja terveyspalvelujen menot supistuivat, kun koronapandemiarajoitusten vuoksi toimintoja ajettiin alas palvelujen turvaamiseksi. Hoitovelkaa tulee kuitenkin purettavaksi, kun poikkeustilanteesta päästään yli.

1.1.6 Kunnan henkilöstö

Kunnan palveluksessa oli 31.12.2020 yhteensä 727 henkilöä eli 29 henkilöä vähemmän kuin edellisen vuoden vastaavana ajankohtana. Vakinaisen henkilöstön määrä vähentyi 34 henkilöllä vuoteen 2019 verrattuna. Henkilöstön keski-ikä vuoden 2020 lopussa oli 46,4 vuotta.

Henkilöstömäärä 31.12	2016	2017	2018	2019	2020
Vakinaiset	1534	610	612	619	585
Määräaikaiset	225	91	108	112	122
Työllistetyt	19	26	21	25	20
Yhteensä	1778	727	741	756	727

Henkilöstökulut (32 172 823 euroa) kasvoivat 0,9 % vuoteen 2019 verrattuna. Varsinaiset palkat ja palkkiot supistuivat vuodesta 2019, mutta henkilösivukulut kasvoivat 7,4% vuodesta 2019.

Sairauspoissaolojen määrä vuonna 2020 laski. Sairauspoissaolo-% vuonna 2020 oli 3,8% kun se vuonna 2019 oli 4,8%. Koulutuspoissaolot vähenivät 0,4 %:ista 0,3 %:iin. Tarkempia tietoja henkilöstöstä on vuoden 2020 henkilöstökertomuksessa.

1.1.7 Ympäristöasiat

Hollolan kunnassa ympäristövalvonnan työ kohdistuu pääosin viranomaistoimintaan eikä nykyinen resursointi mahdollista laaja-alaista ja syvää erikoistumista ympäristönsuojelun eri osa-alueisiin. Vuoden 2020 toimintaan ja talouteen vaikuttivat myös työpanosten osaaikaisuudet, mutta ympäristönsuojelun edistämistehtäviäkin vietiin eteenpäin onnistuneesti hyödyntäen myös hankerahoituksia toteutuksissa.

Hollola on mukana seudullisessa ilmanlaadun seurannassa, jonka sopimuskauden vaihtuessa 2021 alussa on sisällöltään entistä kattavampi. Hollolan kunta on ollut mukana myös pohjaveden yhteistarkkailusuunnittelussa, jota Lahden kaupunki hallinnoi. Yhteistarkkailun eteneminen laajemmin Hollolan kunnan alueelle tulee vaikuttamaan tulevien vuosien toimintaan ja talouteen. Vuoden aikana käynnistyi myös pohjaveden suojelusuunnitelman päivitys, jota toteutetaan konsulttityönä hyödyntäen ELY-keskuksen myöntämää hankeavustusta 50 % omarahoitusosuudella.

Hollolan kunta rahoittaa Vesijärvisäätiötä vuosittain 70 000 eurolla, sekä tukee Jokitalkkarihanketta ja Vanajavesisäätiön toimintaa. Vähä-Tiilijärven tilan tutkimukset etenivät suunnitellusti Vesijärvisäätiön toteuttamina ja kunnostustoimenpiteet käynnistyivät hoitokalastuksella. Myös Työtjärven tilan parantaminen käynnistyi Vesijärvisäätiön kanssa yhteistyössä. Herralan Varsaojan tulvariskien hallintasuunnitelma teetettiin konsulttityönä 50 % hankerahoitusta hyödyntäen. Vesistötyötä edistettiin Hollolan Vesistövisio 2025 –ohjelman mukaisesti osallistamalla työhön eri yhteistyötahoja ja vuoden aikana toteutettiin tai haettiin yhdessä muiden yhteistyökumppaneiden kanssa kaikkiaan kuutta eri avustusrahoitukseen perustuvaa hanketta. Kintterönsuon Helmi-hanke käynnistyi yhteistyössä Lahden kaupungin kanssa ja jatkuu edelleen vuoden 2021 aikana.

Vieraslajeja torjuttiin kunnan omistamilta mailta ostopalveluna, keskittyen jättiputkiesiintymiin, joihin panostetaan myös seuraavina vuosina. Hollolan ympäristönsuojelu osti ympäristöneuvontaa Lahden kaupungilta ympäristöviikon koordinoiminn ja tiedotuksen sekä koulujen siivouspäivän osalta. Lisäksi Hollolan kunta on mukana seudullisen ympäristökatsauksen teossa.

Kunnan ilmastotyötä toteutettiin HINKU-verkoston ja KETS-sopimuksen lisäksi monissa eri muodoissa kunnan eri toiminnoissa. HINKU-kuntana Hollolan tavoitteena on vähentää hiilidioksidipäästöjä 80 % vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Kunnan ilmastotyöryhmän työn ja ilmasto-ohjelman valmistelun myötä ilmastotyön jalkauttaminen osaksi kunnan eri toimintoja on käynnistynyt ja työ jatkuu edelleen seuraavina vuosina. Toimenpiteiden ilmastovaikutuksia on otettu huomioon myös 2021 vuoden talousarvion ja toiminnallisten tavoitteiden suunnittelussa ja raportoinnissa. Hollolan kunnan hallinnoimassa VM:n rahoittamassa "Ei tiedolla vaan tuurilla"-hankkeessa käynnistyi vuoden 2020 lopulla ilmasto- ja ympäristötyön pilotti, jossa on tavoitteena kehittää tiedolla johtamisen ja raportoinnin välineitä myös ilmastotyöhön vuoden 2021 aikana.

Vesihuoltolaitos laajentaa verkostoaan ja tarkkailee vaikutuksiaan vesistöihin

Hollolan vesihuoltolaitoksen tavoitteena on viemäroidä yhdyskuntakehityksen tarpeen sekä terveyden- ja ympäristönsuojelun kannalta tärkeiden alueiden jätevedet. Viemäriverkostoa laajennettiin vuoden 2020 aikana noin 2,3 km. Jätevesiä käsiteltiin yhteensä 1 269 000 m³, josta pääosa Lahden Ali-Juhakkalan ja Kariniemen jätevedenpuhdistamoissa ja noin 6 % Hämeenkosken puhdistamolla. Jäteveden käsittely on täyttänyt kaikki puhdistamoille ympäristöluvuissa asetetut puhdistusvaatimukset. Käsiteltyjen jätevesien vaikutuksia vesistöissä tarkkaillaan. Vesihuoltolaitos toteuttaa lisäksi viemäriverkostojen, pumppaamoiden ja jätevedenpuhdistamon saneeraus- ja riskienhallinnan toimenpiteitä, joiden tavoitteena on osaltaan ympäristönsuojelu.

Ympäristötilinpäätös

Hollolan kunnassa laadittuun ympäristötilinpäätökseen on koottu ympäristöön liittyvät tuotot, kulut ja investoinnit. Tuottoja syntyi viime vuonna n. 2,2 milj. euroa pääosin jätevesimaksuista. Kokonaiskustannukset olivat 2,2 milj. euroa, kun huomioidaan ympäristöperusteiset verot ja veronluonteiset maksut sekä korkokustannukset. Pääosa kustannuksista aiheutui Jäteveden puhdistuksesta ja viemäriverkon kunnossapidosta.

YMPÄRISTÖTILINPÄÄTÖS 2020

1 000 €	Tuotot	Kulut	Investoinnit
1. Ulkoilman- ja ilmastonsuojelu	0,0	61,5	0,0
2. Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely	2 149,3	1 655,2	1 867,1
3. Jätehuolto ja roskaantumisen ehkäisy	0,0	5,0	0,0
4. Maaperän ja pohjaveden suojelu	6,2	13,5	0,0
5. Melun ja tärinän torjunta	0,0	0,0	0,0
6. Luonnonsuojelu ja maisemansuojelu	0,0	8,0	0,0
7. Ympäristönsuojeluun liittyvät viranomaistehtävät	52,2	187,5	0,0
8. Ympäristönsuojelun edistäminen	0,0	4,8	0,0
Yhteensä	2 207,7	1 935,5	1 867,1
9. Ympäristöperusteiset verot ja veronluonteiset maksut		10,1	
Korkokulut		302,7	
Ympäristövaraukset		0,0	
YMPÄRISTÖKULUT YHTEENSÄ		2248,3	

1.1.8 Muut ei taloudelliset asiat

Kunnanhallitus on 15.5.2017 hyväksynyt ohjeen kestävien toimintaperiaatteiden edistämiseksi. Ohjeessa kunta sitoutuu kestävien toimintaperiaatteiden ylläpitämiseen ja kieltää sekä suoran että epäsuoran lahjonnan kaikissa muodoissaan. Kunta edellyttää toimintaperiaatteisiin sitoumusta kaikilta työntekijöiltään ja luottamushenkilöiltä, myös tytäryhtiöidensä osalta. Ohjeessa on käyty läpi korruption ja lahjonnan tunnusmerkistöä, ohjeita yleisimpien tilanteiden tulkintoihin sekä toimintamalli mahdollisten rikkomusten osalta.

Kestävän toimintaperiaatteen edistäminen perustuu rehellisyyden, läpinäkyvyyden ja vastuullisuuden perusarvoihin. Kunta pyrkii luomaan ja ylläpitämään keskinäiseen luottamukseen perustuvaa toimintakulttuuria, jossa edistetään hyvää hallintoa, ei suvaita lahjontaa eikä väärinkäytöksiä. Kestävien toimintaperiaatteiden edistämistä koskeva ohje luo pohjaa periaatteiden ymmärtämiseen ja eri tilanteiden arviointiin, mutta samalla kunta sitoutuu edistämään hyvää hallintoa ja ehkäisemään väärinkäyttöä arvojen, menettelytapojen, toimintojen, koulutuksen ja neuvonnan kautta.

1.2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kunnanhallitus vastaa kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä kunnanvaltuuston hyväksymien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden pohjalta. (KuntaL 14 §, 39 §) Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta.

Sisäisen valvonnan järjestäminen

Kuvaus säännösten, määräysten ja päätösten noudattamisesta

Toimivalta on säädelty hallintosäännössä ja tehtäväkuvauksissa ja niitä on noudatettu. Tilikaudella voimassa ollut hallintosääntö on ollut voimassa 1.5.2019 lähtien. Hallintosääntöä päivitettiin joulukuussa 2020 ja päivitetty hallintosääntö astui voimaan 1.1.2021 alkaen.

Lakisääteisten tehtävien tai niihin liittyen tehtävien toteuttamisessa ei ole havaittu merkittäviä puutteita eikä kunnan toimintaan ole kohdistunut merkittäviä valituksia. Säännöksiä ja päätöksiä on pääosin noudatettu.

Kunnan palvelualueille ei ole kohdistunut oikeudenkäyntiprosesseja vuonna 2020 eikä tietoon ole tullut viranomaistoiminnastamme johtuvia sanktioita tai huomautuksia.

Hyvinvoinninpalvelualueen toiminta on pääosin lakisääteistä toimintaa, jota ohjataan valtion ja kunnan omin viranomais määräyksin ja päätöksin. Merkittäviä puutteita ei ole kohdentunut hyvinvoinnin palvelualueen toimintaan vuoden 2020 aikana. Koululaiskuljetuksiin liittyen ei ole tullut yhtään valitusta. Sen sijaan koulumatkan pituuteen liittyviä tarkistusmittauksia on suoritettu muutamia kappaleita ja niiden suhteen on tehty täsmennyksiä päätöksiin.

Joitain yksilöllisiä omiin etuuksiin tai kokemuksiin saadusta palvelusta liittyviä tyytymättömyyden ilmaisuja on ollut ja ne on selvitetty asianosaisen kanssa.

Elinvoiman palvelualueella käsitellään joitakin asiatyyppejä, joihin liittyy vakuusmenettelyjä. Erityisesti ympäristövalvonnan lupa-asioihin liittyvien vakuuksien osalta on tunnistettu tarve kehittää toimintatapoja, jotta voidaan turvata yhdenmukaisuus ja riittävä asiantuntemus mm. vakuussummien määrittelyyn, hyväksyttävien vakuuslajien ja vakuuksien käsittelyvaiheiden osalta. Vakuuksien tarkentamistarve liittyy myös infran rakennusprojekteihin. Vakuuksiin liittyvien toimintatapojen ja ohjeistuksen kehittäminen on asetettu kehittämiskohteeksi konsernipalveluiden ja elinvoimapalveluiden välillä.

Kuvaus tavoitteiden toteutumisesta, varojen käytön valvonnasta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevydestä ja luotettavuudesta

Tavoitteiden asettamisessa tai määrärahojen budjetoinnissa ei ole tapahtunut olennaisia virheitä. Corona pandemia asetti kuitenkin merkittäviä haasteita talouden ennustamiseen. Toimintoja jouduttiin uudelleen organisoimaan ilman, että niiden todellista taloudellista vaikutusta pystyttiin ennakkoon arvioimaan. Talousarviota jouduttiin muuttamaan useampaan otteeseen ja huomio keskittyi enemmän talouteen ja toiminnan organisointiin poikkeustilanteessa kuin toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen seurantaan. Tältä osin seurantaan tulee kiinnittää jatkossa enemmän huomiota.

Hyvinvoinninpalvelualueen osalta asetetut tavoitteet toteutuivat poikkeusoloista huolimatta, lukuun ottamatta kävijämääriä. Toteutumien seuranta ja varojen käytön valvonta toteutui aiempien vuosien tapaan. Talousseuranta oli arviopohjalta tarkempaa ja lisäkuluja aiheuttaneet tekijät olivat tiedossa, vaikka eivät talouden toteutumisissa samanaikaisesti näkyneetkään. Talousseurannan osalta ajan tasaisuus parantui hieman.

Tavoitteiden ja määrärahojen käytön toteutumisesta raportoidaan valiokunnalle virallisesti vähintään kaksi kertaa tilivuoden aikana. Viranhaltijasolla raportointi tapahtuu kuukausittain, alkuvuotta lukuun ottamatta, sekä neljännesvuosittain, jolloin ilmoitetaan merkittävimmät poikkeamat niin tavoitteiden kuin määrärahojenkin käytön toteutumisesta.

Elinvoiman palvelualueella talousarvion mukaisten määrärahojen käyttöä on seurattu aktiivisesti palvelualueen seurantalavereissa neljä kertaa vuoden aikana, jonka jälkeen talouden tilannetta on raportoitu elinvoimavalikunnalle talouspalveluiden ohjeiden mukaan. Toiminnalliset tavoitteet toteutuvat pääsääntöisesti hyvin, pieniä poikkeuksia on. Ne tavoitteet, joissa on poikkeamia toteutuvat uudelleenajoituksen mukaan.

Elinvoiman palvelualueella vuoden 2020 talous toteutui huomattavasti parempana kuin oli suunniteltu. Suurin poikkeama suunniteltuun on kiinteistöpalveluiden kustannusten alitus eli Hollolan Tilapalvelu Oy:n palvelumaksut olivat 716 t euroa pienemmät kuin budjetoidut ja PTS-korjausten toteutuminen 226 t euroa vähemmän kuin budjetoitu. Näyttää siltä, että kunnan tiloihin liittyvään kokonaiskustannusten seurantaan tarvitaan lisäresursointia sekä kunnan että yhtiön puolella.

Arvio merkittävimmistä riskeistä

Merkittävimmät riskit ovat vuonna 2020 olleet kiinteistöissä, sopimusten hallinnassa, henkilöstössä, henkilöstön osaamisessa ja tietojärjestelmissä sekä tietoturvasa.

Kiinteistöihin liittyviä riskejä ovat sisäilmaongelmat, ilkivalta- ja vesivahinkoriskit sekä taloudelliset riskit, jotka on arvioitu liittyvän investointihankkeiden toteutusvaiheen ongelmiin ja investointi- ja käyttötalousmäärärahojen riittävyyteen (kustannustenhallinta).

Sopimustenhallinnan osalta on edelleen olemassa riskejä. Riskeiksi on tunnistettu mm. sopimusosaamisen, tilaaja- ja hankintaosaamisen ja sopimusten laadinnan ja seurannan puutteet. Myös sopimusten puuttuminen on tunnistettu riskiksi. Sähköisillä järjestelmillä voidaan hallita riskejä osittain.

Henkilöriskien osalta kunnan avainhenkilöriskit on tunnistettu. Henkilöstöriskeihin kuuluvaksi on tunnistettu henkilöstön jaksaminen. Poikkeusolojen vuoksi henkilöriskit ovat nousseet merkittävästi. Henkilöstön jaksaminen poikkeusoloissa on korostunut. Työturvallisuuteen liittyvät riskit ovat lisääntyneet etätöiden johdosta. Työturvallisuuteen liittyviin riskeihin ja niiden hallintaan on panostettu mm. työturvallisuuskoulutuksella, riskikartoituksella sekä sähköisellä ilmoitusjärjestelmällä. Työntekijöille on hankittu vuoden 2020 aikana myös etätövuakuutus.

Rahoitukseen ja tietojärjestelmiin kohdistuvat riskit on tunnistettu. Tietojärjestelmäriskit kohdentuvat yksittäisten laitteistojen hajoamiseen, tietoliikenneyhteyksien katkeamiseen ja tietoturvariskeihin tai ohjelmien toimimattomuuteen tai soveltumattomuuteen, mutta myös uusien ohjelmien käytön osaamiseen. Tietosuoja-asetus ja tiedonhallintalaki on huomioitu ja tietosuojaan ja -turvaan on panostettu ja panostetaan edelleen vuoden 2021 aikana.

Vahinkoriskeihin on varauduttu kattavalla vakuutusturvalla.

Rahoitukseen liittyvistä riskeistä korkoriski on korkotason muutoksesta aiheutuva epävarmuutta. Koronapandemia toi kevään 2020 aikana merkittävää epävakautta rahoitusmarkkinoille. Kunnan maksuvalmiutta nostettiin kuluvaan vuoteen aikana pitkäaikaisten lainojen turvin. Korkotaso on pysynyt useita vuosia varsin alhaisella tasolla, mutta pitkällä tähtäimellä korkoriskiinkin on syytä varautua. Kunnan lainasalkkua on pyritty tämän riskin minimoimiseksi suojaamaan. Vuonna 2020 tehtiin keväällä kaksi johdannaisopimusta, joilla hallitaan niin lyhyen kuin pitkän aikavälin korkoriskejä.

Kuvaus riskienhallinnan järjestämisestä

Hollolan kunnassa on olemassa riskienhallinnan toimintamalli ja sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on ohjeistettu mm. valtuuston hyväksymällä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteasiakirjalla. Kunnalla on käytössään WPro -ohjelma työturvallisuuden parantamiseksi ja vaaratilanteiden ilmoittamista varten.

Palvelualueilla on osana talousarvion laadintaa arvioitu riskejä, jonka pohjalta on laadittu riskienhallintasuunnitelmat. Suurimpina riskeinä kunnassa on todettu mm. kiinteistöt ja rakennukset sekä toisaalta henkilöriskit (asiakkaat ja henkilöstö). Molempien em. riskikohteiden osalta riskienhallintatyö on jatkuvaa. Henkilöstö on vakuutettu lakisääteisen tapaturmavakuutusjärjestelmän kautta ja asiakkaat (lähinnä lapset ja nuoret) vapaaehtoisella ryhmätapaturmavakuutuksella. Riskienhallintasuunnitelmaa tarkistetaan vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä.

Riskien hallintakeinojen toteutumisesta raportoidaan osana toteutumaseurantaa, puolen vuoden osavuositarkastuksissa sekä tilinpäätöksen yhteydessä. Samalla arvioidaan suunniteltujen riskienhallintatoimenpiteiden ajanmukaisuus. Riskienhallintatoimet on myös vastuutettu.

Rakennuksiin liittyvien riskien hallintatoimenpiteinä ovat vakuuttaminen ja säännölliset tarkastukset.

Vesihuoltolaitokselle on laadittu vesihuoltolain mukainen suunnitelma häiriötilanteiden varalle.

Hankintatoimen riskienhallinnan työvälineenä käytetty Cloudia-järjestelmän avulla voidaan vähentää tarjouspyynnön laadinnan virheitä.

Tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvien riskien hallintaa on viime vuosina panostettu koko henkilökunnalle suunnattujen tietosuojaan liittyvien koulutusten kautta.

Valmiusjohtoryhmä kokoontuu säännöllisesti ja kunnassa järjestettiin myös valmiusharjoitus v. 2020.

Korona-pandemian hallinnassa omalta osaltaan merkityksellistä on ollut toiminnan organisointi, päätöksenteko ja täytäntöönpano. Kunnan johtoryhmä toimi poikkeusolojen johtoryhmänä, jota ajoittain vahvistettiin eri asiantuntijoilla. Johtoryhmä on käsitellyt pandemiaa maaliskuusta 2020 lähtien, jokaisessa kokouksessaan ja kevään isoimpien muutosten aikana lähes päivittäin. Pandemiaan liittyviä henkilöstövaikutuksia on käsitelty johtoryhmän lisäksi myös kunnanhallituksessa, sekä yhteistyöryhmässä. Nopeasti vaihtelevien tilanteiden vuoksi on katsottu tarpeelliseksi määrittää poikkeusolojen toimivaltua tarkemmin. Kunnanhallitus päätti kokouksessaan 30.3.2020 § 65 ”Toimivaltuus ja toimenpiteet poikkeusolosuhteissa ja häiriötilanteissa”, seuraavista poikkeusolojen toimivaltuuksista:

”Kunnanjohtajalla on oikeus päättää kaikista kunnan palveluiden, toimintojen, resurssien ja asiakasmaksujen vaatimista tilapäisistä muutoksista häiriötilanteen niin vaatiessa palvelualuejohtajan valmistelusta

1. *Kunnanhallitus voi kokoontua puheenjohtajan kutsusta toimivaltaansa kuuluvien asioiden kiireellistä päätöksentekoa varten samana päivänä tai muutoin aikaisemmin kuin hallintosäännön määräyksen mukaisessa kolmen päivän määräajassa. Kunnanhallituksen kokoukset pidetään mahdollisuuksien mukaan sähköisinä etäkokouksina ja kunnanhallitus kehottaa kunnan muita luottamustoimielimiä toimimaan samoin.*
2. *Hyväksytään liitteen mukaiset (14 kpl) toimenpiteet, joilla kunta tukee yritysten selviytymistä*
3. *Omistajapoliittisena linjauksena todetaan, että konserniyhtiöillä on mahdollisuus tehdä tilanteen vaatimat sopeuttamistoimet ja yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisillä toimialoilla konserniyhtiöiden edellytetään ylläpitävän riittävää valmiutta sekä toteuttavan toimintavarmuuden edellyttämät toimenpiteet.*
4. *Kunnanjohtajalla on oikeus käynnissä olevassa häiriötilanteessa poiketa kriittisten toimien toteuttamiseksi talousarviosta. Talousarviomuutokset on valmisteltava kunnanhallituksen ja edelleen valtuuston hyväksyttäväksi heti, kun se tilanteen kokonaiskuva huomioon ottaen on mahdollista.”*

Toimivaltuus astui voimaan toistaiseksi voimassa olevana heti. Kunnanhallitus päätti kokouksessaan §141 2.7.2020, että ”30.3.2020 kunnanhallituksessa päätetyt poikkeustoimivaltuudet todetaan päättyneeksi”. Kunnan johtoryhmä on käsitellyt pandemian vaikutuksia läpi koko vuoden, ja kunnanjohtaja on informoinut kunnanhallitusta pandemian vaikutuksista säännöllisesti kokousten yhteydessä.

Henkilöstön osalta pandemiasta aiheutuneet muutokset on käsitelty kunnan päätöksentekuelimissä ja nopeissakin muutoksissa päätöksenteko on tapahtunut valvonnan ja riskien näkökulmasta voimassa olevien ohjeiden/sopimusten/lakien mukaisesti. Toiminnan järjestämisen kannalta yksi keskeinen muutos oli kunnan henkilöstön siirto etätöihin, niiltä osin kuin se työtehtävien hoidon kannalta on mahdollista. Etätöihin siirtyminen on tapahtunut hallitusti, eikä ilmi ole tullut asioita, joita pitäisi tarkastella tarkemmin sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan näkökulmasta.

Tapaturmien kehitys

Osana riskienhallintaa arvioidaan myös tapaturmien kehitystä. Työtapaturmia sattui 34 kpl, joista työmatkatapaturmia oli 10 kpl. Tapaturmien kokonaismäärä on ollut viime vuosina laskussa.

	2017	2018	2019	2020
Työtapaturmat	39	45	32	24
Työmatkatapaturmat	10	17	11	10
Yhteensä	49	62	43	34

Kuvaus omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonnasta

Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonnasta ei ole tullut erityisiä ongelmia vuoden 2020 aikana. Hankintaprosesseihin tulee edelleen ja jatkossakin kiinnittää huomiota. Tällä hetkellä kunnassa on käytössä hajautettu hankintavastuu malli, jolloin palvelualueet vastaavat itse omista hankinnoistaan. Palvelualueilla hankinnoista vastaa sellaiset toimijat, joilla ei ole riittävää hankinta-asiantuntijuutta, eikä pääasiallisten työtehtävien vuoksi myöskään kilpailutusten valmisteluun tarvittavaa aikaresurssia. Riskienhallinnan näkökulmasta tilanne on erityisen vaikea. Tilannetta osin helpottaa puitesopimukset, mutta ne eivät kuitenkaan kata läheskään kaikkia palvelualueiden hankintatarpeita.

Kiinteistöt on vakuutettu täysarvovakuutuksella. Kiinteistöjen käyttöarvoon ja palvelutoimintaan kohdistuneita vaikutuksia on tullut esiin kiinteistöjen sisäilmaongelmien ja niiden ratkomiseksi tehtyjen tutkimusten pohjalta. Osin kiinteistöriskeihin varautumista on toteutettu kiinteistöjen myynnillä. Kiinteistöomaisuutta ja siten myös myyntejä operoi Hollolan Tilapalvelut Oy elinvoiman palvelualueen kanssa. Rakennusten myynnit on hankittu usein ostopalveluna ja kaupanteko (sopimus ja kauppa) halutaan usein suorittaa nopealla aikataululla. Elinvoiman palvelualueella on ollut haasteita vastata aikatauluihin. Lisäksi palvelualueella ei ole riittävästi omaa osaamista rakennusten myyntiin.

Hankintamenettelyissä ei ole todettu olennaisia puutteita. Kunnalla on käytössään sähköinen hankintajärjestelmä hankintoja koskevien riskien pienentämiseksi. Hankintaohjeet on uusittu vuonna 2019 ja ovat näin ollen ajan tasalla.

Kuvaus sopimustoiminnasta

Sopimusten hallinnoinnin ja valvonnan osalta riskejä on edelleen olemassa. Sopimustoiminnassa haasteena on sopimusten sisällön aukottomuuden varmistaminen. Tähän käytetään tarvittaessa ulkopuolisia alan asiantuntijoita. Sopimukset pyritään laatimaan aina kunnan toimesta, jotta varmistettaisiin kunnan asema sopimusosapuolena. Cludia-järjestelmän hyödyntäminen helpottaa myös sopimushallintaa.

Cludia-järjestelmän lisäksi hankintojen kilpailuttamista ja hankintoihin liittyviä riskejä vähentää kunnan mukana olo mm. KL Kuntahankintojen sekä Kuntapron puitesopimuksissa. Näiden puitesopimusten hankintoja ei tarvitse kilpailuttaa. Tarvittaessa hankintaprosesseihin liittyviä riskejä pienennetään käyttämällä ulkopuolista hankinta-asiantuntijaa.

Kunnassa on käytössä sähköinen sopimustenhallintaohjelma, josta vuosittain seurataan mm. sopimusten vanhentumisaikoja. Sopimusten laadinnassa ja sopimusneuvotteluissa käytetään tarpeen mukaan ulkopuolisen asiantuntijoiden apua. Mm. Lahti Aqua Oy:n kanssa on ollut voimassa 1.1.2008 alkaen vesihuoltopalveluiden konsessiosopimus. Vastuuasioita ja palvelumaksujen laskentaperiaatteita on ollut tarpeen selkeyttää. Ulkopuolista asiantuntijakonsulttia hyödyntäen on päivitetty konsessiosopimus, joka tuli voimaan 1.1.2021 alkaen. Sopimusten laadinnassa tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota siihen, että sopimukseen ei jää tulkinnanvaraisuuksia.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Hollolan kunnassa ei ole omaa sisäisen tarkastuksen yksikköä eikä sisäistä tarkastusta ole myöskään tähän mennessä hankittu ostopalveluna. Ostopalveluina hankitaan vain lakisäätäinen ulkoinen tarkastus.

Keskeiset johtopäätökset

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen ja toteutuminen on Hollolan kunnassa hyvällä tasolla. Ohjeet ja säännökset ovat ajan tasalla, riskejä arvioidaan säännöllisesti ja niiden hallintaan on sovittu keinot, joiden toteutumista seurataan. Toimivaltaa koskevat säädökset ovat ajan tasalla ja hallintosääntö on päivitetty vuoden 2020 lopulla.

Vuosi 2020 kului suurilta osin poikkeusoloissa, jolloin riskienhallinta ja organisaation kyky reagoida muutoksiin korostui. Poikkeusolot jatkuvat edelleen vuonna 2021. Poikkeusolojen johtoryhmän ripeä toiminta ja vuoropuhelu eri viranomaisiin on edesauttanut poikkeusoloista selviämistä. Organisaatiossa on pystytty reagoimaan nopeasti erilaisiin muutoksiin toimintojen

osalta. Ajantasaiset toimintaohjeet ja viestinnän merkitys osana riskienhallintaa on myös korostunut.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiseksi tulee jatkossa kiinnittää huomiota viestintään ja ohjeistukseen etenkin poikkeustilanteiden osalta sekä riskien säännölliseen seuraamiseen akuuteissa tilanteissa. Valmiusharjoituksilla voidaan harjoitella poikkeustilanteita pienemmällä ryhmällä, mutta olennaista on myös koko organisaation toimintakyky poikkeustilanteissa. Akuuteissa tilanteissa riskit usein muuttuvat nopeasti ja on tärkeää tunnistaa tällaisissa tilanteissa erilaiset riskit.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

TULOSLASKELMA	2020	2019
	Milj.€	Milj.€
Toimintatuotot	12,63	13,77
Valmistus omaan käyttöön	0,08	0,07
Toimintakulut	-136,34	-137,19
Toimintakate	-123,63	-123,35
Verotulot	98,23	92,60
Valtionosuudet	48,25	37,75
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	0,01	0,01
Muut rahoitustuotot	1,15	1,20
Korkokulut	-0,33	-0,66
Muut rahoituskulut	0,00	0,00
Vuosikate	23,68	7,55
Poistot ja arvonalentumiset	-9,50	-8,99
Satunnaiset erät	0,00	0,79
Tilikauden tulos	14,18	-0,66
Poistoeron lisäys (-), vähennys (+)	0,01	0,01
Varausten lisäys (-), vähennys (+)	-6	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	8,19	-0,66
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut %	9,3	10,0
100*Toimintatuotot/ (Toimintakulut- Valmistus omaan käyttöön)		
Vuosikate/Poistot, %	249,4	83,9
100*Vuosikate/Poistot		
Vuosikate €/asukas	1 018	322
Asukasmäärä	23 262	23 426

Tuloslaskelman toimintakate (=nettomenot) ilmoittaa, paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Toimintakate heikkeni edellisestä vuodesta 0,2 %:ia. Toimintatuotot alenivat 1,1 milj. euroa. Toimintatuottojen alenemisesta 0,8 milj. euroa aiheutui vuoden 2019 tilinpäätökseen sisältyneestä kertaluonteisesta maankäyttösopimuskorvauksesta. Tuotot vähenivät koronan vaikutuksesta myös päivähoidossa ja liikuntapalveluissa (uimahalli). Toimintakulut kasvoivat 0,8 milj. euroa.

Tilikauden tulos on 14,8 milj. euroa positiivinen. Alkuperäinen talousarvio laadittiin 1,1 milj. euroa alijäämäiseksi. Valtuuston hyväksymien talousarviomuutosten jälkeen talousarvio oli n. 6,3 milj. euroa ylijäämäinen. Suurimmat poikkeamat alkuperäisestä talousarviosta aiheutuivat sotemenojen pienentymisestä sekä verotulojen kasvusta.

Verorahoitus

Verotulot kasvoivat yhteensä 5,6 milj. euroa eli 6,1 %. Kunnallisveroja kertyi n. 5,7 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna, kun tuloveroprosentti oli 21. Kiinteistövero kertyi yhteensä n. 0,5 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2019. Kiinteistöverojen kertymä supistui edellisestä vuodesta verotuksen joustavan valmistumisen vuoksi, kun osa vuoden 2020 kiinteistöveroista

erääntyy vasta alkuvuonna 2021. Yhteisöveroa kertyi n. 0,5 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2019. Yhteisöverokertymää nosti kuntien jako-osuuden tilapäinen korottaminen osana valtion koronatukipakettia.

Verotulot	2019	2020	Muutos	%
Kunnan tulovero	83 879 157	89 541 719	5 662 562	6,8 %
Kiinteistövero	5 775 662	5 283 935	-491 727	-8,5 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 948 885	3 405 674	456 789	15,5 %
Yhteensä	92 603 704	98 231 328	5 627 624	6,1 %

Verotulojen ennustaminen oli kuluvana vuonna poikkeuksellisen hankalaa. Koronaviruksen aiheuttamia vaikutuksia talouteen ja etenkin verorahoitukseen oli äärimmäisen hankalaa arvioida niin valtion kuin yksittäisen kunnan tasolla. Veroennusteen heiluivat rajusti ja ennusteita korjattiin vuoden aikana useampaan otteeseen. Verotuloja kertyi lopulta n. 2,8 milj. euroa arvioitua enemmän. Loppuvuoden tilitykset ylittyivät reilusti ennakoitua, mikä näkyy alla olevasta taulukosta.

Alla olevassa taulukoissa on esitetty kunnallisveron tilitykset vuosina 2019—2020.

Kuukausi	V. 2019	Muut	Yhteensä	Kum.yht.	V. 2020	Muut	Yhteensä	Kum.yht.	-%
Tammi	53,3	7 878,3	7 931,6	7 931,6	72,0	8 424,7	8 496,7	8 496,7	7,1
Helmi	5 944,7	2 627,5	8 572,2	16 503,8	6 586,8	1 537,0	8 123,7	16 620,4	0,7
Maalis	6 647,4	346,5	6 994,0	23 497,7	6 909,3	290,9	7 200,2	23 820,6	1,4
Huhti	7 085,8	323,1	7 408,8	30 906,6	7 032,3	202,5	7 234,9	31 055,4	0,5
Touko	8 040,4	182,2	8 222,7	39 129,2	7 525,4	117,6	7 643,0	38 698,5	-1,1
Kesä	6 892,6	64,8	6 957,5	46 086,7	6 933,0	82,0	7 015,0	45 713,5	-0,8
Heinä	7 797,7	-326,5	7 471,2	53 557,8	7 948,6	-77,7	7 870,9	53 584,4	0,0
Elo	7 125,1	-1 903,3	5 221,8	58 779,6	7 422,0	-2 067,9	5 354,1	58 938,5	0,3
Syys	6 948,6	-3 039,8	3 908,7	62 688,3	6 841,2	-1 774,8	5 066,4	64 005,0	2,1
Loka	6 680,6	84,6	6 765,2	69 453,5	7 586,4	-0,4	7 586,0	71 591,0	3,1
Marras	7 178,0	550,8	7 728,9	77 182,4	7 427,8	2 532,2	9 960,0	81 551,0	5,7
Joulu	7 255,0	-558,3	6 696,8	83 879,2	8 258,3	-268,2	7 990,1	89 541,0	6,8
Yhteensä	77 649,2	6 230,0	83 879,2	83 879,2	80 543,3	8 997,8	89 541,0	89 541,0	6,8

Kiinteistöveroprosentit	2019	2020
Vakinaiset asuinrakennukset	0,55	0,55
Muut kiinteistöt ja maapohja	1,15	1,15
Loma-asunnot	1,10	1,10

Valtionosuudet

Kunnan peruspalvelujen valtionosuutta myönnetään kunnille mm. erikoissairaanhoidon, terveydenhuollon, sosiaali-, opetus- ja kulttuuritoimen palvelujen järjestämiseen. Valtionosuuden laskennallinen peruste muodostuu ikärakenteen, sairastavuuden ja muiden laskennallisten kustannusten määräytymiskijöiden perusteella. Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvät myös lisäosat, valtionosuuteen tehtävät vähennykset ja lisäykset, verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus sekä vuonna 2020 omaksi eräksi eriytetty verotulomenetysten kompensaatio.

Valtionosuudet kasvoivat vuonna 2020 n. 10,5 milj. euroa eli n. 27,8 %. Kasvusta suurin osa aiheutuu valtion koronatukipaketista. Peruspalvelujen valtionosuuksien kautta koronatukea kertyi 6,3 milj. euroa ja verotulomenetysten kompensatioiden kautta n. 0,5 milj. euroa eli yhteensä n. 6,8 milj. euroa.

Valtionosuudet	2019	2020	Muutos	%
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	35 686 020	36 059 342	373 322	1,0 %
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-4 516 883	-4 557 126	-40 243	0,9 %
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	6 577 878	6 796 348	218 470	3,3 %
Verotulomenetysten kompensaatiot	0	9 959 058	9 959 058	—
Yhteensä	37 749 034	48 259 642	10 510 608	27,8 %

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen tunnusluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Vuosikate vahvistui edelliseen vuoteen nähden 213,8 % (16,1 milj. euroa) ollen 23,7 milj. euroa. Vuosikate/poistot –tunnusluvun arvo on 249,4 % (v. 2019 83,9 %). Asukaskohtainen vuosikate oli 1019 euroa/asukas.

Rahoituserät

Rahoituskulujen osalta merkittävin erä on lainojen korot n. 0,3 milj. euroa. Lainojen korot vähenivät alhaisen korkotason, lainojen uudelleen rahoitusten ja korkosuojausten myötä. Rahoitustuottojen osalta merkittävimmät tuotot ovat osinkotuotot, joita saatiin poikkeuksellisen paljon PHP:n ylimääräisen osingonjaon takia. Osinkotuottoja kertyi yhteensä 1,1 milj. euroa.

Poistot ja arvonalennukset

Poistoja ja arvonalennuksia kirjattiin n. 9,5 milj. euroa. Vuonna 2019 poistot ja arvonalennukset olivat yhteensä n. 9,0 milj. euroa. Poistosuunnitelma päivitettiin vuoden 2020 aikana. Käyttöomaisuus käytiin päivityksen yhteydessä läpi, jonka seurauksena taseesta alaskirjattiin epäkuranttia omaisuutta yhteensä 0,9 milj. euron arvosta. Vuosikate riitti kattamaan poistoista 249,4 %.

Tilikauden ylijäämä

Vuosi 2020 toteutui ennakkoon arvioitua huomattavasti vahvempana. Tilikauden ylijäämä on 8,2 milj. euroa, mikä vahvistaa taseen edellisten tilikauden ylijäämää. Tilikauden ylijäämästä on tehty 6,0 milj. euron investointivaraus uimahallin osalta. Ilman varausta olisi ylijäämä ollut 14,2 milj. euroa.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

RAHOITUSLASKELMA	TP 2020 Milj. €	TP 2019 Milj. €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	23,68	7,55
Satunnaiset erät	0,00	0,79
Tulorahoituksen korjauserät	-0,09	-0,62
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-18,81	-9,54
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,09	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	0,23	3,74
Toiminnan ja investointien rahavirta	5,10	1,91
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	-0,01	0,19
Antolainasaamisten lisäykset	-0,07	-0,04
Antolainasaamisten vähennykset	0,07	0,22
Lainakannan muutokset	4,95	-4,66
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	19,00	1,25
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-11,05	-8,91
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3,00	3,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1,81	2,76
Rahoituksen rahavirta	3,13	-1,71
Rahavarojen muutos	8,23	0,19
Rahavarat 31.12.	18,04	9,81
Rahavarat 01.01.	9,81	9,62
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirta kertymä 5 vuodelta, milj. eur	20,02	7,58
Investointien tulorahoitus, %	126,52	79,09
Laskennallinen lainanhoitokate	16,87	6,86
Lainanhoitokate	2,11	0,86
Kassan riittävyys pv	39,51	22,90
Asukasmäärä	23 262	23 426

Kunnan toiminnan rahoitusta tarkastellaan rahoituslaskelmalla ja siitä laskettavilla tunnusluvuilla. Tuloslaskelmaan verrattuna rahoituslaskelmassa käsitellään kunnan varsinaisen toiminnan lisäksi myös investoinnit ja rahoitustoiminta. Keskeinen talouden tasapainon mittari on vuosikatteen riittävyys investointien rahoittamiseen, jota seurataan investointien tulorahoitusprosentin avulla. Investointien tulorahoitusprosentti -tunnusluvun arvo vahvistui edellisestä vuodesta ollen 126,5% (v. 2019 79,1%).

Investoinnit

Investointien bruttomenot olivat n. 18,8 milj. euroa (v. 2019 bruttoinvestoinnit 9,5 milj. eur). Investointimenoista talonrakennushankkeiden osuus oli 8,6 milj. euroa. Uuden sosiaali- ja terveyskeskuksen rakentamiskustannukset olivat vuoden 2020 osalta n. 7,1 milj. euroa. Investointimenoista 1,4 milj. euroa aiheutui VT 12 Lahden eteläisen kehätien kustannuksista, joka avattiin liikenteelle joulukuussa 2020. Kunnallistekniikkaa rakennettiin 4,1 milj. eurolla ja vesihuoltoa 3,1 milj. eurolla mm. Kartanon, Lehtorannan ja Kiventöryn alueilla sekä Paassilta-Hopeakalliossa. Maa-alueita hankittiin 1,2 milj. eurolla. Raakamaata hankittiin 42,7 ha Nostavan alueelta. Rahoitusosuuksia investointeihin saatiin 90 t euroa ja käyttöomaisuuden myynneistä saatiin 234 t euron luovutustulot.

Lainat

Uutta pitkäaikaista lainaa nostettiin 19,0 milj. euroa, josta 2,0 milj. euroa vesihuoltolaitokselle. Pitkäaikaista ja lyhytaikaista lainaa lyhennettiin 14,1 milj. euroa. Lainanhoitokykyä kuvaavan tunnusluvun arvo oli 2,11 (vuonna 2019 0,86). Lainanhoitokate parani edelliseen vuoteen nähden vuosikatteen vahvistumisen myötä. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

1.3.3 Rahoitusasema ja sen muutokset

	2020	2019		2020	2019
VASTAAVAA	Milj. €	Milj. €	VASTATTAVAA	Milj. €	Milj. €
PYSYVÄT VASTAAVAT	145,79	136,71	OMA PÄÄOMA	90,44	82,25
Aineettomat hyödykkeet	7,80	6,42	Peruspääoma	65,88	65,88
Aineettomat oikeudet	0,04	0,03	Edellisten tilikausien ylijäämä	16,37	17,02
Muut pitkävaikutteiset menot	7,76	0,63	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	8,19	-0,65
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	5,77			
			POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Aineelliset hyödykkeet	122,89	114,63	VARAUKSET	11,01	5,02
Maa- ja vesialueet	25,74	24,16	Poistoero		0,01
Rakennukset	43,07	45,37	Vapaaehtoiset varaukset	11,00	5,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	43,85	40,88			
Koneet ja kalusto	1,61	2,20	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	0,19	0,19
Muut aineelliset hyödykkeet	0,03	0,03	Lahjoitusrahastojen pääomat	0,19	0,19
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	8,60	1,99			
			VIERAS PÄÄOMA	66,87	61,50
Sijoitukset	15,11	15,67	Pitkäaikainen	49,35	38,76
Osakkeet ja osuudet	13,34	13,47	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	37,34	26,73
Muut lainasaamiset	1,76	1,76	Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	11,25	11,15
Muut saamiset	0,01	0,43	Siirtovelat	0,76	0,88
			Lyhytaikainen	17,53	22,74
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0,03	0,03	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8,09	13,75
Lahjoitusrahastojen varat	0,03	0,03	Saadut ennakot	0,02	0,02
			Ostovelat	4,16	2,77
			Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	0,69	0,52
VAIHTUVAT VASTAAVAT	22,69	12,22	Siirtovelat	4,56	5,68
Saamiset	4,65	2,41			
Lyhytaikaiset saamiset	4,65	2,41	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	168,52	148,96
Myyntisaamiset	1,08	1,12			
Muut saamiset	1,19	0,63			
Siirtosaamiset	2,38	0,66			
Rahat ja pankkisaamiset	18,04	9,81			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	168,52	148,96			
	2020	2019			

TASEEN TUNNUSLUVUT	2020	2019
Omavaraisuusaste, %	60,21	58,59
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	42,02	42,66
Kertynyt yli/alijäämä, 1000 eur	24 560,89	16 371,25
Kertynyt yli/alijäämä, eur/asukas	1 055,84	698,85
Lainakanta 31.12., €/asukas	1 952,98	1 728,16
Lainakanta 31.12. 1000 €	45 430,11	40 483,96
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	98 450,56	101 173,13
Lainat ja vuokravastuut/asukas	4202,62	4288,63
Lainasaamiset 31.12. 1000 €	1 759,56	1 761,48
Asukasmäärä	23 262	23 426

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

Omavaraisuusastetta (60,21 %) kuvaava tunnusluku parantui hieman edelliseen vuoteen nähden (58,6 % v. 2019). Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. Alle 50 %:n omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa suurta velkarasitetta.

Suhteellista velkaantuneisuus -tunnusluku (42,02 %) on hieman parantunut. Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Lainakanta oli vuoden lopussa yhteensä 45,3 milj. euroa ja se kasvoi n. 5,0 milj. euroa. Lainakannan määrään on merkittävästi vaikuttanut leasingrahoituksella toteutetut kiinteistöinvestoinnit.

Asukaskohtainen lainamäärä kasvoi investointien myötä 1 953 euroon (vuonna 2019 lainamäärä/asukas 1 728 euroa).

1.3.4 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulot- ja menot kattavat varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

KUNNAN KOKONAISTULOT JA MENOT 2020

TULOT	Milj. €	
Toiminta		
Toimintatuotot	12,63	7,0 %
Verotulot	98,23	54,7 %
Valtionosuudet	48,25	26,9 %
Korkotuotot	0,01	0,0 %
Muut rahoitustuotot	1,15	0,6 %
Satunnaiset tuotot	0,00	0,0 %
Tulorahoituksen korjauserät		
- Pysyvien vastaavien hyöd. luovutusvoitot	-0,10	-0,1 %
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,09	0,1 %
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0,23	0,1 %
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennys	0,07	0,0 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	19,00	10,6 %
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,0 %
Kokonaistulot yhteensä	179,56	100,0 %

MENOT	Milj. €	
Toiminta		
Toimintakulut	136,34	80,4 %
- Valmistus omaan käyttöön	-0,08	0,0 %
Korkokulut	0,33	0,2 %
Muut rahoituskulut	0,00	0,0 %
Tulorahoituksen korjauserät		
- Pysyvien vastaavien hyöd. tappiot	0,00	0,0 %
Investoinnit		
Investointimenot	18,81	11,1 %
Rahoitustoiminta		
Antolainauksen lisäykset	0,07	0,0 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	11,05	6,5 %
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	3,00	1,8 %
Kokonaismenot yhteensä	169,52	100,0 %

1.4 Konsernin toiminta ja talous

1.4.1 Hollolan kuntakonserni ja konserniyhteisöjen toiminnan ohjaus

Hollolan kunnan kuntakonserniin kuuluivat vuonna 2020 seuraavat kunnan määräysvallassa olevat tytäryhteisöt:

- Hollolan Asuntotalot Oy (100 %)
- Hollolan Tilapalvelu Oy (100 %)
- Asunto Oy Tervasmiihu (88,08 %)
- Kiinteistö Oy Harmaaleppä (61,40 %)

Kunta on jäsenenä seuraavissa kuntayhtymissä:

- Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä
- Koulutuskeskus Salpaus –kuntayhtymä
- Päijät-Hämeen liitto
- Hollolan-Lahden vesilaitoskuntayhtymä
- Eteva kuntayhtymä

Hollolan kunnan konserniyhteisöjä ohjeistetaan konserniohjeilla, talousarviolla sekä johtosäännöillä. Konserniohje koskee kuntaa ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Yhtiökokousedustajille ja kuntaa eri yhteisöjen hallituksissa edustaville henkilöille on annettu kunnanhallituksessa tai konsernijaostossa ohjeistus vuosittain.

Konserniohjeilla varmistetaan Hollolan kunnan hyväksymän omistajapolitiikan ja asetettujen tavoitteiden toteutus sekä yhtenäistetään konsernin toimintakulttuuria ja käytäntöjä. Konserniohjeistus sisältää ohjeet mm. tytäryhteisöjen tiedonantovelvollisuutta koskien. Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeen tarkoituksena on yhdenmukaistaa menettelytapoja ja tehostaa kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kunnan ja kuntakonsernin kokonaisuuteen huomioon ottaen.

Vuonna 2020 Konserniohjeen ja hallintosäännön mukaan kunnassa on konsernijaosto. Vuoden 2021 alusta voimaan tulleen hallintosäännön mukaan konsernijaoston perustamisesta päättää kunnanhallitus. Konsernijaoston tehtäviin kuuluu mm.

- päättää konserniohjauksen ja -valvonnan järjestämisestä, konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan organisoinnista sekä yhteisöille, joissa kunnalla on määräysvaltaa, asetettavista erillisistä tavoitteista ja taloudellisen aseman ja tavoitteiden seurannasta sekä raportoi näiden tavoitteiden toteutumisesta valtuustolle
- päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja riskien ennakoinnista konserniyhteisöjen osalta
- päättää omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle
- päättää konsernijohtoon kuuluvien viranhaltijoiden tytäryhteisö- ja osakkuusyhteisökohtaisesta työnjaosta
- päättää toimenpiteistä, joihin tulee ryhtyä vuosittaisen omistajaohjauksen tuloksellisuuden arvioinnin ja kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta
- antaa kunnan ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa
- nimeää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin sekä
- nimeää yhtiökokousedustajat (pl. PHHYKY) sekä edustajat muiden yhteisöjen kokouksiin ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet.
- nimeää kuntayhtymäkokousedustajat
- nimeää edustajat säätiöihin
- päättää Hollolan Tilapalvelu Oy:n yhteistyöjohtoryhmästä, johon kuuluu kunnan johtoryhmä ja yhtiön toimitusjohtaja ja joka valvoo mm. investointiohjelman toteuttamista

1.4.2 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat ja arvio konsernin tulevasta kehityksestä

Kunta lunasti vuoden 2019 aikana Kiinteistö Oy Liikejalavan osakkeet yhtiön muilta osakkailta tavoitteena purkaa yhtiö, jolla ei ole enää omistuksessaan kuin tontti, koska rakennus on jo purettu. Yhtiö asetettiin selvitystilaan 17.9.2019 ja yhtiön toiminta päättyi 17.04.2020.

Kunnanhallituksen konsernijaosto päätti kokouksessaan 18.11.2019 (111 §), että osana talouden tasapaino-ohjelmaa tilataan ulkopuolisen selvityksen/arvioinnin Hollolan Asuntotalot Oy:tä koskien. Lisäksi elinvoiman palvelualueelta pyydettiin selvitys HAT-arvioinnin yhteensovittamisesta kaavoitukseen ja asunto-ohjelmaan. Kilpailutuksen kautta toimeksiantona Inspira Oy on laatinut Hollolan kunnan ja HAT:n antamien lähtötietoihin perustuvan selvityksen. HAT:n linjauksia käsiteltiin valtuustoseminaarissa 5.10.2020 ja valtuustoryhmien yhteinen näkemys oli, että HAT:n toimintaa konsernijaoston suositaman vaihtoehdon mukaisesti. Tämä tarkoittaa, että yhtiön heikoimmasta kiinteistökannasta (sijainti, korjausaste) pyritään luopumaan (myymällä tai purkamalla), muuta rakennuskantaa korjataan ja ylläpidetään sekä vetoimaa lisätään ja uusien vuokra-asuntojen rakentamista harkitaan. Yhtiö ei lähtökohtaisesti vaadi lisärahoitusta/lisätakauksia toimintaansa. Yhtiön rahoitustarpeita tuetaan vapautetun ARA-asuntokannan myymisellä ja yksittäisten asunto-osakkeiden myynnillä.

Vuoden 2020 aikana on tarkasteltu kunnan osittain omistaman Kiinteistöosakeyhtiö Harmaalepän omistusjärjestelyjä. Kunnanhallitus on osaltaan hyväksynyt mahdollisen kiinteistökaupan myyntiehdot, kuitenkin siten että kiinteistön mahdollisesta myynnistä päättää valtuusto. Tätä kirjoitettaessa, tarjousta mahdollisesta kaupasta ei ole saatu. Kuntakonsernin osalta KOY Harmaalepän mahdollisten järjestelyjen jälkeen, konsernirakenne selkeytyy ja kuntakonsernin omistamien kiinteistöjen kehittämistyötä voidaan tehostaa, vuoden 2020 linjausten mukaisesti.

Hollolan Tilapalveluiden luottolimiittiä nostettiin vuoden aikana, jotta yhtiö pystyi siirtymään ennakkolaskutuksesta kokonaan toteumaan perustuvaan laskutukseen.

1.4.3 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konserniyhteisöjen toimintaa ohjataan konserniohjeistuksella, joiden mukaan tytäryhtiöiden on raportoitava toiminnastaan ja taloudestaan säännöllisesti. Kunnan tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Kunta asettaa tavoitteita talousarviossaan myös tytäryhteisöille. Tavoitteita on asetettu vuotta 2020 koskien Hollolan Tilapalvelu Oy:lle ja Hollolan Asuntotalot Oy:lle. Myös Koy Harmaalepälle sekä As Oy Tervasmiihulle on asetettu tavoitteita.

Tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan konserniohjeiden mukaisesti säännöllisesti kunnalle ja näin on toimittu myös vuonna 2020. Konserniyhteisöjen tavoitteiden toteutumisesta on raportoitu kirjallisena laaditussa puolen vuoden osavuositarkastuksessa sekä tilinpäätöksessä. Konsernijaosto on myös kuullut kokouksissaan tytäryhtiöiden toimitusjohtajia sekä myös muiden yhtiöiden edustajia.

Konsernivalvonnassa ei ole todettu olennaisia puutteita. Kuntakonsernin tytäryhteisöraportoinnissa mukana olevien yhteisöjen tulee toimittaa emolle/kunnalle tarvittavat tiedot annettujen ohjeiden ja aikataulujen mukaisesti. Konserniohjeen liitteenä on ohjeistettu raportoinnin sisältöä.

Konserniohjetta on päivitetty vuonna 2019 ja kunnanvaltuusto hyväksyi päivitetyn ohjeistuksen kokouksessaan 17.6.2019 (33 §) Ohjetta täsmennettiin mm. ennakkokäsitystä vaativien asioiden osalta, konsernirakenteen sekä konsernijaoston tehtävien osalta hallintosäännön mukaiseksi.

Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisön tulee antaa seuranta varten kunnalle neljännesvuosittain raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä. Tytäryhteisöllä tulee olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoitava

viipymättä konsernijohtolle. Tytäryhteisöjen on lisäksi raportoitava erikseen, mikäli sen toiminta ei vastaa oletettua kehitystä.

Tytäryhteisöjen tulee toimittaa kunnalle tai sille kirjanpito palveluita tuottavalle palvelukeskukselle tiedot konsernitilinpäätöksen laatimista varten. Konsernijohto antaa tarkemmat ohjeet konsernitilinpäätöksen laatimiseksi tarvittavista tiedoista, laadinta-aikataulusta, tiedonannon määräajoista ja mahdollisista tiedonantopohjista tilinpäätös- ja toimintakertomustietojen ilmoittamisesta.

Tytäryhteisöjen tulee esittää konsernijohtolle hallitusten kokousten esityslistat ja pöytäkirjat ja kunnanjohtajalla ja hallinto- ja talousjohtajalla on mahdollisuus omistajan edustajana osallistua tytäryhtiöiden hallitusten kokouksiin. Yhtiön toimitusjohtaja raportoi konsernijohtolle tilikauden aikana pidettyjen kokousten lukumäärän sekä jäsenten henkilökohtaisen osallistumisen kokouksiin.

Konsernivalvontaa ja -ohjausta on terävöitetty sillä, että konserniin kuuluvan yhteisön on ennen omaa päätöksentekoa hankittava konsernijohtoon ennakkokäsitys strategisesta tai merkittävästi yhteisön tai kunnan toimintaan tai taloudelliseen vastuuseen liittyvästä asiasta. Tällaisia asioita ovat esim. toimintaan nähden merkittävät investoinnit.

Tarkastuslautakunta arvioi osana arviointityötään myös konserniyhteisöjen toimintaa. Tarkastuslautakunnalla on oikeus pyytää tytäryhteisöiltä tietoja valtuuston asettaminen tavoitteiden toteutumisen ja kuntakonsernin tuloksellisuuden arviointia varten.

1.4.4 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernin tuloslaskelma

1 000 €	TP 2020	TP 2019
Toimintatuotot	98 244,1	98 475,1
Toimintakulut	-223 562,6	-222 566,8
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	3,9	40,3
TOIMINTAKATE	-125 314,7	-124 051,5
Verotulot	97 885,2	92 307,8
Valtionosuudet	53 935,7	43 055,8
<u>Rahoitustuotot ja -kulut</u>		
Korkotuotot	8,6	11,5
Muut rahoitustuotot	1 326,0	1 353,3
Korkokulut	-508,4	-829,1
Muut rahoituskulut	-23,1	-29,2
Rahoitustuotot ja -kulut	803,1	506,4
VUOSIKATE	27 309,4	11 818,5
<u>Poistot ja arvonalentumiset</u>		
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 287,4	-12 028,7
Omistuksen eliminointierot	-224,1	-36,5
Arvonalentumiset	-12 511,5	-12 065,2
Poistot ja arvonalentumiset	-12 287,4	-12 028,7
Satunnaiset erät	288,9	585,2
TILIKAUDEN TULOS	15 086,7	338,5
Tilinpäätössiirrot	-0,3	0,0
Tilikauden verot	-14,3	-12,2
Laskennalliset verot	-52,4	-43,3
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	-73,6	-28,2
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	14 946,1	254,9
TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	43,9 %	44,2 %
Vuosikate/Poistot, %	218,3 %	98,0 %
Vuosikate, €/asukas	1 174	505
Asukasmäärä	23 262	23 426

Konsernitase

1000 €

31.12.2020 31.12.2019**VASTAAVAA****PYSYVÄT VASTAAVAT****Aineettomat hyödykkeet**

Aineettomat oikeudet	83,9	116,0
Muut pitkävaikutteiset menot	7 766,5	635,7
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	44,6	5 765,3

Aineettomat hyödykkeet	7 895,0	6 517,0
-------------------------------	----------------	----------------

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	27 328,8	25 754,5
Rakennukset	67 199,6	71 314,3
Kiinteät rakenteet ja laitteet	44 708,9	41 828,2
Koneet ja kalusto	3 939,8	4 791,0
Muut aineelliset hyödykkeet	44,5	61,3
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	13 583,2	3 536,0

Aineelliset hyödykkeet	156 804,7	147 285,3
-------------------------------	------------------	------------------

Sijoitukset

Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	102,1	186,4
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonkorotukset	2 243,4	2 439,3
Muut lainasaamiset	1 586,8	1 557,4
Muut saamiset	52,6	475,5

Sijoitukset	3 984,9	4 658,6
--------------------	----------------	----------------

PYSYVÄT VASTAAVAT	168 684,5	158 460,8
--------------------------	------------------	------------------

TOIMEKSIANTOJEN VARAT

	169,9	68,4
--	--------------	-------------

VAIHTUVAT VASTAAVAT**Vaihto-omaisuus**

	1 217,5	678,0
--	----------------	--------------

Saamiset

Pitkäaikaiset saamiset	657,0	765,8
Lyhytaikaiset saamiset	8 515,2	10 750,2
Saamiset	9 172,2	11 516,0

Rahoitusarvopaperit

	5 673,6	811,4
--	----------------	--------------

Rahat ja pankkisaamiset

	23 713,6	14 860,2
--	-----------------	-----------------

VAIHTUVAT VASTAAVAT	39 776,9	27 865,6
----------------------------	-----------------	-----------------

VASTAAVAA

	208 631,3	186 394,7
--	------------------	------------------

Konsernitase

1000 €

31.12.2020**31.12.2019****VASTATTAVAA****OMA PÄÄOMA**

Peruspääoma	65 882,5	65 882,5
Arvonkorotusrahasto	725,7	771,6
Muut omat rahastot	73,0	73,0
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	23 012,6	22 757,7
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	14 946,1	254,9
OMA PÄÄOMA	104 639,9	89 739,7

VÄHEMMISTÖOSUUDET**626,5****552,4****PAKOLLISET VARAUKSET****986,2****1 050,8****TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT****642,7****449,2****VIERAS PÄÄOMA**

Pitkäaikainen vieras pääoma	65 518,5	56 491,3
Lyhytaikainen vieras pääoma	36 217,6	38 111,2
VIERAS PÄÄOMA	101 736,0	94 602,5

VASTATTAVAA**208 631,3****186 394,7****TUNNUSLUVUT**

Omavaraisuusaste, %	50,5 %	48,5 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	40,7 %	40,4 %
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	42,0 %	40,5 %
Kertynyt ylijäämä, 1 000 €	37 959	23 013
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	1 632	982
Lainat ja vuokravastuut 31.12. 1000€	50,5 %	121 724
Lainat ja vuokravastuut €/asukas	40,7 %	5 196
Lainat ja vuokravastuut 31.12.2020., 1 000 €	151 924	121 724
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	6 531	5 196
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	1 588	1 557

Konsernin rahoituslaskelma

1000 €

	01.01.- 31.12.2020	01.01.- 31.12.2019
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	27 309,4	11 818,5
Satunnaiset erät	288,9	585,2
Tilikauden verot	-14,3	-12,2
Tulorahoituksen korjauserät	-474,1	-235,0
	27 109,9	12 156,5
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-23 581,3	-13 801,6
Rahoitusosuudet investointimenoihin	106,2	0,0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 140,2	2 509,8
Investointien rahavirta	-22 334,9	-11 291,8
Toiminnan ja investointien rahavirta	4 775,0	864,7
Rahoituksen rahavirta		
<u>Antolainauksen muutokset</u>		
Antolainasaamisten lisäykset	-71,0	-482,4
Antolainasaamisten vähennykset	34,6	222,2
	-36,4	-260,1
<u>Lainakannan muutokset</u>		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	19 000,0	1 579,7
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 409,4	-13 923,6
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 129,2	5 838,2
	5 461,4	-6 505,8
<u>Muut maksuvalmiuden muutokset</u>		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	91,9	-6,3
Vaihto-omaisuuden muutos	-539,5	56,2
Saamisten muutos	2 010,2	414,7
Korottomien velkojen muutos	1 953,0	1 887,4
	3 515,6	2 352,1
Rahoituksen rahavirta	8 940,6	-4 413,8
Rahavarojen muutos	13 715,6	-3 549,2
Rahavarat 31.12.	29 387,2	15 671,6
Rahavarat 1.1	15 671,6	19 220,7
Rahavarojen muutos	13 715,6	-3 549,2

1.5 Kunnanhallituksen esitys tuloksen käsittelystä

Kunnanhallituksen on kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan kunnan tuloslaskelman tulosta ennen varauksia ja rahastosirtoja.

Hyväksyttäväksi esitetyssä tilinpäätöksessä **tilikauden tulos on 14 183 738,61 euroa ylijäämäinen**

Tilikauden tulos jakautuu tilinpäätöksessä 2020 seuraavasti:

- Kunta (peruskunta) tilikauden tulos 14 190 200,08 euroa
- Vesihuoltolaitos, taseyksikkö, tilikauden tulos -6 461,47 euroa

Kunnanhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelyksi seuraavaa:

- Kirjataan investointeihin liittyvää poistoeron vähennystä 5 897,59 euroa.
- Kirjataan uimahallin osalta investointivaraus 6 000 000 euroa
- Hollolan kunnan tilikauden ylijäämäksi vuodelta 2020 jää **8 190 200,08 euroa**, joka siirretään edellisten tilikausien yli/-alijäämättilille.

2. Talousarvion toteutuminen

2.1 Strategiset päämäärät ja tavoitteet sekä toimintamme mahdollistajat

Maakunnan parhaat yritysalueet ja yritysystävällisin kunta

- Strategista päämäärää on edistetty Työn Hollolan tavoitteiden kautta sekä erillisohjelmien avulla mm. elinkeino- ja työllisyysohjelman ja kaavoitusohjelmien avulla.
- Vuoden aikana Hollolaan perustettiin uusia yrityksiä yhteensä 113 kpl, joista Ladecin sijoittumisneuvonnan kautta 31 kpl. Kaikille uusille lähetettiin kirje vuoden lopussa.
- Kunnan yritystonttien varauksia oli vuoden lopussa voimassa 4 kpl.
- Säännölliset tapaamiset Hollolan yrittäjyhdistyksen kanssa toimivat ja kaikille yrittäjille suunnattuja elinvoimakahveja järjestettiin 3 kertaa. Lisäksi Salpakankaan yritysalueen yrittäjille ja kiinteistön omistajille pidettiin infoiltapäivä.
- Hollola ei menestynyt yrittäjien kuntabarometritutkimuksessa odotetusti. Syitä on käsitelty ja kehittämiskohteita tunnistettu ja niihin tartuttu.
- BusinessHollola sivut ja myynti-/mainosmateriaalit uusittiin, tehtiin video ja näkyvyyttä parannettiin
- Varhaiskasvatuksessa palvelusetelin käyttö on toteutunut yli asetetun tavoitetason. Palveluseteli on tapa tukea kuntalaisia yksityisten päiväkotien palvelujen käytössä.

Paras kumppani

- Strategista päämäärää on edistetty Tekemisen Hollola tavoitteiden kautta sekä erillisohjelmien avulla. Tapaamisia koskevan haasteellisen ympäristön vuoksi, osa tapaamisista ja tapahtumista jäi toteuttamatta.
- Olemme luoneet kerho- ja harrastustoiminnan suhteen uudenlaista rakennetta ja kumppanuutta yhteistyöhön ja yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Paras kunta asua

- Strategista päämäärää on edistetty kaavoitusohjelman toteuttamisella. Ohjelman mukaan strateginen yleiskaava ja Kalliola-Paimela osayleiskaava etenivät. Asemakaavoja hyväksyttiin ja maankäytön suunnitelmia edistettiin.
- Seudullista joukkoliikennettä on kehitetty vaikuttamalla LSL:n runkolinjaston suunnittelutyöhön ja sen käytännön toteutumiseen. Maakansan puolella vaikutukset tulevat voimaan vuosina 2021 ja 2022, mm. Salpakangas-Lahti -välin vuorotarjonnassa. Vääksy - Lahti -välin vuorotarjontaa saatiin tuntuvasti lisättyä syksystä alkaen.
- Koululaiskuljetusten tilausajoliikenteen linjoja on avattu kaikkien kuntalaisten käyttöön. Lähes kaikilla koululaisautoilla on mahdollisuus matkustaa palveluliikennetaksalla.
- Kuntakeskustan kehittämisohjelman työstäminen jatkuu toteutusohjelman laadinnalla tulevina vuosina.

Parhaat lapsiperhepalvelut ja paras asiakaspalvelu

- Kuntastrategian mukaiset palvelulupaukset saatiin valmiiksi hyvinvoinnin palvelualueella. Palvelulupausten laatimisen pohjaksi teetettiin tammikuussa 2019 kuntalaisille kysely palveluiden saatavuuteen, saavutettavuuteen, laatuun ja vaikuttavuuteen liittyen. Palvelulupausten laadinnassa on hyödynnetty myös asiakaspalautteita, seudullisten arviointien tuloksia sekä palvelukontakteissa ja kokemuseräisesti kerättyä tietoa.
- Koronapandemiasta johtuen vuonna 2020 parasta asiakaspalvelua keskityttiin toteuttamaan terveysturvallisuus edellä. Parhaan asiakaspalvelun toteuttamiseksi panostimme terveysturvallisuusohjeisiin, toiminnan sekä toimintaympäristöjen muokkaamiseen rajoitustoimet huomioiden.
- Koulunuoristyön uudet toimintamallit otettiin käyttöön, jolloin on pystytty kattavammin tarjoamaan nuoristyön prosesseja vuosiluokkien 3.-9. oppilaille.
- Palveluiden kehittäminen kuntalaisten osallisuutta tukien koki haasteita koronapandemiasta johtuen. Asukasfoorummeita, lapsiparlamenttia ja 9-luokkaiset vaikuttamispäivä ei pystytty toteuttamaan suunnitelmien mukaisesti.
- Koronapandemiasta huolimatta olemme pystyneet tarjoamaan lapsen/nuoren kehitystä tukevat, oikea-aikaiset palvelut terveissä ja turvallisissa toimintaympäristöissä. Lisäksi olemme avanneet uusia palvelumuotoja kuntalaisten hyvinvoinnin tueksi, kuten yhteisöllisen kirjaston toiminta yl. sekä avoin varhaiskasvatustoiminta osana yhteisöllisen kirjaston toimintaa.

Strategian tavoitteista on johdettu toimenpiteet vuoden 2020 talousarvioon. Tavoitteiden toimenpiteistä on raportoitu ao. palvelualueen kohdalla toiminnallisten tavoitteiden kohdalla.

Toimintamme kohti strategisia päämääriä mahdollistavat hyvinvoiva, osaava ja työstään innostunut henkilöstö sekä tasapainoinen talous.

Hyvinvoiva, osaava ja työstään innostunut henkilöstö

Henkilöstöinvestoinnit

- Mittari: Koulutus pv/hlö.
- Toteuma 31.12.2020: 1 pv/hlö.

Jatkuva arviointi ja kehittäminen

- Mittari: Kehityskeskustelut 100%, CAF arviointi osa-alueittain vuosittain.
- Toteuma 31.12.2020: Kehityskeskustelut käyty. CAF arviointi suoritettu.

Työhyvinvointikysely

- Mittari: työhyvinvointikyselyn keskiarvo >4,75
- Toteuma 31.12.2020: Keskiarvo 4,68

Sairauspoissaolot

- Mittari: Sairauspoissaolot <11 tpv
- Toteuma 31.12.2020: 10,6 tpv/hlö

Lähtövaihtuvuus

- Mittari: Lähtövaihtuvuus <3,4%
- Toteuma 31.12.2020: 5,4 %

Tasapainoinen talous

Kohtuullinen verorasitus

- Mittari: Kunnallisvero-%
- Toteuma 31.12.2020: Kunnallisveroaste säilynyt ed. vuoden tasossa eli 21%:ssa.

Lainamäärä ja sen kehitys

- Mittari: Asukaskohtainen lainamäärä.
- Toteuma 31.12.2020: Asukaskohtainen lainamäärä kasvoi korkean investointitason vuoksi ollen 1953 euroa per asukas.
- Mittari: Velat ja vastuut käyttötuloista.
- Toteuma 31.12.2020: 55,68%.

Kohtuullinen ja kesätävä investointitaso

- Mittari: Investointien tulorahoitus.
- Toteuma 31.12.2020: Investointien tulorahoitus vuonna 2020 oli 126,5%
- Mittari: Korjausvelan kehitys
- Toteuma 31.12.2020: Korjausvelan määrää väheni vuoden aikana 1,0 milj. euroa 8,4 milj. eurosta 7,4 milj. euroon.

Kestävä ja tehokas omistaja-politiikka

- Mittari: Konserniyhteisöjen tavoitteet.
- Toteuma 31.12.2020: Konserniyhteisöille on asetettu tavoitteet vuoden 2020 talousarviossa ja niiden toteutumista seurattu vuoden aikana.
- Mittari: Omistusten luokittelu.
- Toteuma 31.12.2020: Konsernirakennetta on selkeytetty. KOy Liikejalavan toiminta päättyi keväällä 2020

2.2 Käyttötalouden toteutuminen

KÄYTTÖTALOUSOSA	SITOVATASO
Konsernipalvelut	toimintakate
Sosiaali- ja terveystalot	toimintakate
Hyvinvoinnin palvelualue	toimintakate
Elinvoiman palvelualue, pl. vesihuolto	toimintakate
Vesihuoltolaitos	tilikauden ylijäämä (alijäämä)
TULOSLASKELMAOSA	SITOVATASO
Korkotulot ja menot	nettoarvio
Muut rahoitustulot ja menot	nettoarvio
Verotulot	arvio
Valtionosuudet	arvio
RAHOITUSOSA	SITOVATASO
Antolainat	nettoarvio
Lainanotto ja lyhennykset	nettoarvio
INVESTOINTIOSA	SITOVATASO
Valtuustoon nähden sitovat tasot	
Maa-alueet, hankinnat	Investointisuunnitelman loppusumma
Kadunrakennus ja muut yleiset alueet	Investointisuunnitelman loppusumma
Eteläinen kehätie	Investointisuunnitelman loppusumma
Vesilaitos	Investointisuunnitelman loppusumma
Talonrakennus, perusparannukset	Investointisuunnitelman loppusumma
Talonrakennus, korvaus- ja uusinvestoinnit	Investointisuunnitelman loppusumma
Arvopaperit ja osuudet	Investointisuunnitelman loppusumma
Irtain omaisuus	Investointisuunnitelman loppusumma
Hallitukseen nähden sitovat tasot	
Kadunrakennus	Hankekohtaiset yli 2,0 milj. euron investoinnit
Talonrakennusinvestoinnit	Hankekohtaiset yli 2,0 milj. euron investoinnit

Sitovuustaso on kaikilla palvelualueilla tulojen ja menojen netto. Tilivelvollisia ovat johtavien viranhaltijoiden lisäksi kunnan toimielinten jäsenet ja tulosalueiden johtavat viranhaltijat

KUNNANHALLITUS

Kunnanhallituksen alaiseen toimintaan vuonna 2020 ovat kuuluneet sekä konsernipalveluiden palvelualue, että myös Hollolan kunnan sosiaali- ja terveystalouden palvelualue, jotka on esitetty omana vastuualueenaan.

KUNNANHALLITUS, KONSERNIPALVELUT

Vastuuhenkilö: Turkka Rantanen, Hallinto- ja talousjohtaja, palvelualuejohtaja

Toiminnan kuvaus

Konsernipalveluiden palvelualueella on ollut v. 2020 viisi vastuualuetta: hallinto- ja viestintäpalvelut, talouspalvelut, kehittämispalvelut, henkilöstöpalvelut ja tietohallintopalvelut. Menoihin sisältyy myös valtuuston, tarkastuslautakunnan ja keskusvaalilautakunnan alainen toiminta sekä maaseutupalvelut. Myös Ladecin ja Lahti Regionin sekä Kuntaliiton ja Päijät-Hämeen liiton maksusuudet näkyvät konsernipalveluiden palvelualueen kuluissa.

Konsernipalveluiden tehtävänä on huolehtia kuntakonsernin hallinto-, viestintä- talous- henkilöstö- ja tietohallintopalveluista keskitetysti siten, että muut palvelualueet saavat palvelusopimusneuvotteluissa sovitut palvelut. Ns. tukipalvelutehtävien lisäksi palvelualueen tehtävänä on myös keskitetysti huolehtia koko kuntaa koskevista asiantuntijatehtävistä kuten kunnan luottamushenkilöhallinnosta, talouden suunnittelusta, seurannasta, ohjauksesta, rahoituksesta, konserniohjauksesta, sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta, eräistä kehittämistehtävistä sekä työnantajatehtävistä.

Palvelualuejohtajan katsaus vuoteen 2020

Toimintavuosi 2020 on konsernipalvelualueen osalta ollut haasteellinen. Samanaikaisesti henkilöstömuutosten kanssa, palvelualue on sopeuttanut toimintaansa korona-pandemian vaatimuksiin. Etätöiden ja sähköisten kokousten käyttöönotto on onnistunut hyvin. Muutoksista huolimatta palvelun taso tai sisältö ei ole kärsinyt ja uusien toimintatapojen kautta jopa parantunut.

Konsernipalvelut on vuoden 2020 aikana osaltaan ollut järjestämässä 6 valtuuston kokousta, sekä valtuuston työskentelyyn liittyviä seminaareja ja infotilaisuuksia. Kunnanhallituksen kokouksia järjestettiin 21 ja konsernijaoston kokouksia 9, sekä lisäksi merkittävä määrä muiden toimielimien kokouksia. Siirtyminen sähköisiin kokouskäytäntöihin on onnistunut, eikä merkittäviä puutteita tai ongelmia ole ilmaantunut.

Kuntastrategian suunnitelmamukainen päivitys saatiin suoritettua vuoden 2020 aikana. Kunnan taloudellisen tilanteen näkymien takia, talouden tasapainottamisohjelmaa määritettiin kesän ja syksyn aikana. Tasapainottamisohjelman esille nostamia toimenpiteitä täsmennettiin osaksi talousarvion laadintaa. Kunnan työhyvinvointiohjelma sekä osallisuusohjelma saatettiin päätökseen. Hallintosäännön uudistus hyväksyttiin valtuustossa joulukuussa ja se astui voimaan 1.1.2021.

Hyvinvointikoordinaattorin laatima Hollolan kunnan laaja hyvinvointikertomus 2017-2020 käsiteltiin valtuuston kokouksessa 7.12.2020. Kevään aikana hyvinvointikoordinaattori oli korona-pandemian johdosta järjestämässä ns. kauppakassipalvelua. Pandemian vuoksi osa tavoitteista jäi saavuttamatta, esimerkiksi kokoontumisrajoitusten takia. Vuoden lopussa päätettiin hyvinvointikoordinaattorin toimen siirtämisestä hyvinvoinnin palvelualueelle, 1.1.2021 alkaen.

Hallinto- ja viestintäpalvelut kantoi merkittävän järjestelyvastuun, kunnan siirtyessä sähköisiin kokouksiin. Samanaikaisesti keväällä valitettavan tragedian ja etätöskentelyyn siirtymisen vuoksi, organisaation resurssit olivat alimitoitettuja. Tästä huolimatta, hallinto- ja viestintäpalveluiden palvelutaso vastasi ajan vaatimuksia ja työn laatu pystyttiin pitämään hyvänä. Resurssiongelma saatiin ratkaistua syksyllä 2020. Yhtenä keskeisenä tulevaisuuteen tähtäävänä projektina on sähköiseen arkistointiin siirtyminen ja tältä osin työ jatkuu myös tulevina vuosina. Piipahlus-neuvontapiste siirtyi hyvinvoinnin palvelualueen alaisuuteen toukokuussa 2020.

Henkilöstöpalveluiden henkilöstöresurssit pienenevät vuoden alusta noin yhdellä henkilötyövuodella. Koronatilanteen aikana suoritettujen lomautukset ja etätöskentelyyn siirtyminen aiheuttivat ylimääräistä kuormitusta organisaatiolle. Eritysongelma koronan aikana syntyi kehittämisrahan hyödyntämisestä palvelualueilla, koska pandemiarajoitusten takia kaikki yksiköt eivät ehtineet laittamaan kehittämisrahaa täytäntöön. Yksikö pystyi kuitenkin vastaamaan haasteisiin ja esimerkiksi kaikki suunnitellut koulutukset pystyttiin toteuttamaan vuoden aikana.

Kehittämispalvelut-yksikö sisältää kehittämisasiantuntijan, viestinnän asiantuntija sekä kesäkuun alusta hallinto- ja talousjohtajan toiminnot. Kehittämistyössä keskeisenä osana on ollut projektien läpivienti ja tavoitteet on toimintavuoden aikana saavutettu. Viestinnän osalta ongelmaksi muodostui henkilöstövaihdos, jonka vuoksi toimi oli täyttämättä noin puoli vuotta. Alkuvuonna brändityön tukeminen onnistui hyvin ja Hollolan uusi brändi onkin otettu vastaan erinomaisesti niin organisaation sisällä, kuin sen ulkopuolellakin. Kunnan nettisivujen visuaalista ilmettä ja joitakin toiminnallisuuksia päivitettiin vuoden aikana. Varsinainen nettisivujen uudistuksen aloittaminen siirtyi vuodelle 2021. Henkilövajeen vuoksi viestinnän ja markkinoinnin tavoitteita ei vuoden aikana saavutettu. Talousjohtajan irtisanoutuminen ja uuden hallinto- ja talousjohtajan asettuminen virkaansa, näyttäytyy konsernipalveluiden kokonaisuuden kehittämisessä hetkellisenä hidastumisena.

Talospalveluiden keskeinen organisaatiomuutos oli talousjohtajan viran lopettaminen ja vastuualueiden sekä toimenkuvien uudelleen järjestely. Keväällä aloitettu laskentapäällikön toimenkuvan muutos ja toimen korvaaminen taluspäällikön viralla saatettiin loppuun 2021 alussa. Talospalvelut siirtyivät kunnanvirastolta ja kirjastolta yhteiseen toimipisteeseensä kesällä 2020. Toiminnan uudelleen organisointi saatettiin loppuun onnistuneesti ja sekä toiminnalliset että laadulliset tavoitteet saavutettiin.

Tietohallintopalveluiden toiminnoissa haasteita syntyi erityisesti etätyöskentelyyn ja etäopetukseen siirtymisessä. Laadukkaan pohjatyön ansiosta yksikkö pystyi vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin hyvin. Kehittämisprojektit vietiin aikataulussa ja kunnan digiohjelmaa on edistetty kuntastrategian mukaisesti. Vuoden aikana on myös laadittu suunnitelmaa tietohallintopalveluiden järjestämismallista tuleville vuosille. Periaatelinjausten odotetaan siirtyvän päätöksentekoon maaliskuussa 2021.

Talouden osalta lisääntynyt hanketoiminta näkyy tulojen ja menojen lisäyksenä, Henkilöstövaihdosten johdosta, jatkuva aliresursointi näkyi alentuneina henkilöstömenoina. Toiminnan kehittäminen ja esimerkiksi sähköisiin kokouksiin siirtyminen ovat alentaneet käyttömenoja. Kaikkien yksiköiden osalta päästiin talousarviossa asetettuihin taloudellisiin tavoitteisiin.

Haasteellinen toimintavuosi on takana ja konsernipalveluiden henkilöstö on osoittanut toimintakykyä nopeasti ja kiivastahteisesti muuttuvissa tilanteissa. Tilanteiden vaatimien pikaratkaisujen lisäksi on myös kyetty analysoida ongelmia ja ratkaisuja niihin, osana laajempaa kokonaisuutta. Haluankin lausua tästä suuren kiitokseni koko henkilöstölle.

Tuloarviot ja määrärahat

Kunnanhallitus, Konsernipalvelut

	TP 2019	ALKUP. TA 2020	TA MUUTOKSET 2020	TA 2020 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TOTEUMA 2020	TOT-%	POIKKEAMA
Tulot	2 454 668,14	1 524 400	-164 000	1 360 400	1 355 698,57	99,7 %	-4 701,43
Menot	-5 340 962,11	-5 489 500	-6 600	-5 496 100	-4 907 098,94	89,3 %	-589 001,06
Netto	-2 886 293,97	-3 965 100	-170 600	-4 135 700	-3 551 400,37	85,9 %	584 299,63

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Työn Hollola

Palvelualue	Konsernipalvelut	
Strategian tavoite	Luomme yhteistyöverkostoja paikallisten yritysten ja toimijoiden kanssa sekä hyödynnämme alueen osaamista ja tarjontaa.	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho
Luomme uusia yhteistyön muotoja mm. markkinoinnin osalta ja hyödynnämme olemassa olevat yhteistyöverkostot	Erilaisten yhteistyökumppanien lkm kasvattaminen	Talousjohtaja
Toteuma 31.12.2020		
Henkilövaihdoista johtuen konsernipalveluiden markkinointitoimenpiteissä ei päästy suunniteltuun laajuuteen ja siksi myös vaikuttavuus jäi tavoitteesta.		

Tekemisen Hollola

Palvelualue	Konsernipalvelut	
Strategian tavoite	Vahvistamme osallisuutta ja yhteisöllisyyttä järjestöjen sekä yhteisöjen kumppanina	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho
Mahdollistamme ja tuemme tapahtumia ja omaehtoisen toiminnan muotoja	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tapahtumiin/tilaisuuksiin avustus käytössä	Hyvinvointikoordinaattori
Toteuma 31.12.2020		
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen avustuspääräraha 3000 euroa käytettiin kokonaisuudessaan liukuesteiden hankintaan. Liukuesteitä jaettiin 65-vuotta täyttäneille ja sairauden tai vamman takia niitä tarvitseville.		
Ikäihmisiin kohdistuvien toimenpiteiden lisääminen yhdessä järjestöjen kanssa	Uusia toimintamuotoja vähintään 2	Hyvinvointikoordinaattori
Toteuma 31.12.2020		
Ikäihmisten kauppakassitoiminta sekä ikäihmisten (70-v täyttäneiden) kontaktointi toteutettiin kunnan omana työnä aikavälillä 30.3.-8.5.2020 koronakriisin vuoksi. Kauppakassitoiminnan puitteissa toimitettiin kunnan toimesta yht. 247 tilausta kyseisellä ajanjaksolla. Kontaktointiin (70-v täyttäneitä) tavoitettiin puhelimitse yht. 2856 henkilöä ja lisäksi lähetettiin erillinen koronatiedote kirje yht. 3660 kpl. Lisäksi selvitettiin osana Yhdistysyhteistyötä etsivä ja löytävä vanhustyö-hanketta alkuvuoden aikana ennen koronakriisiä. Tämä ei kuitenkaan toteutunut, koska hankkeelle ei ollut koronan vuoksi mahdollista hakea tukea vuoden 2020 aikana.		
Osallisuusohjelman toteuttaminen	Osallisuusohjelman täytäntöön vieminen	Talousjohtaja
Toteuma 31.12.2020		
Osallisuusohjelma hyväksytty kunnanhallituksessa 2.7.2020 §132. Ohjelman täytäntöönpanosuunnitelman runko valmistui syksyllä 2020. Konkreettiset toimet aloitetaan 2021.		

Asumisen Hollola

Palvelualue	Konsernipalvelut	
Strategian tavoite	Hyödynnämme Hollolan vetovoimatekijöitä aktiivisesti markkinoinnissa ja viestinnässä asukasluvun kasvattamiseksi	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho

Tuomme Hollolaa positiivisesti esille Viemme v. 2019 laadittavan brändikirjan ja Talousjohtaja
 aktiivisessa viestinnässä ja markkinointiohjelman toimenpiteitä aktiivisesti
 markkinoinnissa käyttäntöön, brändin lanseeraus

Toteuma 31.12.2020

Brändikirjan käyttöönotto toteutunut ja viestintä- sekä markkinointistrategiaa kehitetty suunnitellusti. Henkilöstövaihdoksista johtuen kampanjoiden toteutuksessa on ollut merkittäviä vaikeuksia ja siksi markkinoinnin tuloksia joudutaan odottamaan alkuperäistä odotusta myöhemmin.

Palvelujen Hollola

Palvelualue	Konsernipalvelut	
Strategian tavoite	Panostamme parhaaseen asiakaspalveluun	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho
Edistämme ja hyödynnämme digitalisaation mahdollisuuksia	Uusia robotisoitavia toimintaprosesseja 2 kpl/vuosi.	Tietohallintopäällikkö
Toteuma 31.12.2020		
Kunta on mukana Kunnille Robotteja (Kurob –hankkeessa) jossa robotiikkaa tuodaan kunnille tutuksi. Kiinteistöverotustietojen seurantaprosessin automatisointi mallinnettu.		
Kehitämme toimintaamme ja palvelujamme asiakkaan/kuntalaisen osallisuutta hyödyntäen	Asiakaslähtöisten digitaalisen palveluiden kehittäminen (vähint. 1)	Tietohallintopäällikkö
Toteuma 31.12.2020		
Työllisyyspalveluiden asiakkuudenhallinnan, asiakkaiden itsepalveluportaalin kehittäminen käynnistynyt.		
Johdamme ja kehitämme henkilöstön osaamista suunnitelmallisesti	Osaamisen johtamisen kehittämisohjelman laatiminen ja ohjelman toteuttaminen (ml. esimiestyön kehittäminen)	Henkilöstöpäällikkö
Toteuma 31.12.2020		
Osaamisen johtamisen kehittämisohjelma on tehty. Se on käsitelty yhdessä henkilöstöjärjestöjen edustajien kanssa ja esitelty esimiestunnilla. Ohjelmaan liittyen esimiehille pidettiin sparraus otsikolla ”Tulevaisuuden johtaminen” elo-marraskuussa 2020.		
Teemme verkkopalveluistamme saavutettavat	Saavutettavuusauditointi ja sen suositusten käyttöönotto	Hallintopäällikkö ja tietohallintopäällikkö
Toteuma 31.12.2020		
Saavutettavuuden auditointia ja verkkopalvelujen sisällön jatkuvaa seuranta varten on hankittu Siteimproven sovellus, jonka avulla verkkopalveluja auditoidaan ja kehitetään jatkuvasti paremmin saavutettaviksi. Lisäksi kunnan kotisivujen järjestelmätoimittajan Cubescomin kanssa on tehty yhteistyötä sivuston teknisen toteutuksen kehittämiseen, jotta se täyttää saavutettavuuskriteerit.		
Tiedonhallinnan kehittäminen	Tiedonhallintamalli laadittu	Hallintopäällikkö ja tietohallintopäällikkö
Toteuma 31.12.2020		
Tiedonhallintamallin laadinnan projektisuunnitelma on tehty. Mallin laadinta on aloitettu.		

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT, HOLLOLAN KUNNAN OSUUS

Vastuuhenkilöt: Päivi Rahkonen/Turkka Rantanen

Toiminnan kuvaus

Kunnanhallituksen alaiseen toimintaan kuuluu myös Hollolan kunnan sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannukset, jotka on esitetty omana vastualueenaan. Palvelut on ostettu Päijät-Hämeen Hyvinvointikuntayhtymältä.

Kustannuksiin sisältyy maksuosuuksia myös aikaisempina vuosina syntyneistä eläkevastuista sekä aikaisempien vuosien luottotappiot.

Yleistä Hyvinvointikuntayhtymän toiminnasta

- Yhtymän perusti yhdessä Mehiläisen kanssa Harjun terveys Oy:n, josta PHHYKY omistaa 49 %. Yhteisyritys tuottaa vuoden 2021 alusta lähtien sote-keskuspalvelut Lahden kaupungille sekä Iitin ja Kärkölän kunnille. Näiden kuntien käytössä on digiklinikka, jossa pääsee mm. terveydenhuollon etävastaanotolle.
- Päijät-Sote nimi otettiin käyttöön joulukuussa 2020. Nimeä käytetään kaikista hyvinvointiyhtymän sosiaali- ja terveyspalveluista.
- Ikääntymisen ja palvelurakenteen muutoksen vuoksi kotiin vietävien palveluiden tarve on kasvanut. Myös palveluasumisen osuus on kasvanut ja tehostetun palveluasumisen osuus on laskenut.
- Kotihoidon asiakkaiden määrä on pysynyt ennallaan, mutta hoitoisuus on kaikissa palvelumuodoissa kasvanut.
- Syntyvyys on laskussa ja lasten, nuorten sekä työkäisten määrä vähenee
- Palvelujen piirissä oleville ikäihmisille on laadittu ennakoiva hoito- ja kuntoutussuunnitelma.
- Määrätietoinen toiminnan panostaminen kotiin vietäviin palveluihin, kotisairaalaan, kotikuntoutukseen ja apuvälineisiin on vähentänyt vuodeosastopaikkojen tarvetta.
- Maakunnalliset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kärjet päätettiin ja koordinaattiorakenne luotiin
- Yhdyspintatyön kehittämistyö eteni ja vuoden 2021 palvelusopimukseen lisättiin hyte- ja yhdyspintatyötä koskevat tavoitteet
- Mielenterveys- ja päihdeasumisen rakennemuutos etenee lisäämällä kotiin vietäviä palveluja
- Psykiatrialla otettiin käyttöön uusi toiminnanohjausjärjestelmä
- Vammaispalveluissa asumispalvelujen ja omaishoidon kehittäminen jatkui ja perhehoitoa laajennettiin
- Henkilökuljetuksen välityspalvelut laajennettiin koko yhtymän alueelle
- Asiointiapu, psykososiaalinen tuki ja vähävaraisten maskien jakelu toteutettiin yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa (Covid-19)
- Erillishankkeisiin saatiin myönteisiä päätöksiä (Työkyky-hanke, henkilökohtaisen budjetoinnin -hanke, monialaisen lastensuojelun kehittäminen)
- Lasten- ja nuorten palvelujen THL:n ulkoisen arvioinnin perusteella tehtiin toimintasuunnitelma ja toimeenpano aloitettiin
- Alaikäisten perustason mielenterveyspalvelujen ja perheneuvolapalvelujen uusi palvelumalli luotiin ja otettiin käyttöön 1.10.2020
- Systemisen lastensuojelun ja jälkihuollon palvelujen kehittäminen käynnistettiin
- Perhekeskustoimintaa kehitettiin edelleen
- Tuen tarpeet eivät ole vähentyneet lastensuojeluilmoitusten ja hakemusten määrän laskusta huolimatta. Koronaepidemia uhkaa syventää polarisaatiokehitystä ja korona-tukipaketilla vastataan haasteisiin.
- Hoitoon pääsy nopeutui avosairaanhoidossa hoitajan vastaanotolle ja suun terveydenhuollossa hammaslääkärin vastaanotolle.
- Alaikäisten perustason mielenterveyspalvelujen ja perheneuvolapalvelujen uusi palvelumalli otettiin käyttöön
- Päihde- ja mielenterveyspalvelujen asumispalvelujen tarve väheni
- Henkilöstön sairauspoissaolot kääntyivät hienoiseen laskuun
- Hoitotakuu
 - 6 kk hoitotakuun ylitys: **4,5 % hoitoa odottavista**(kirurgia)vuonna 2019: 4,5 %
 - Ensikäynnille pääsy **hidastui 2 vrk**, mediaani: 38 vrk vuonna 2019: 36 vrk
 - Akuutti24:ssä odotusaika lääkärille alle 1h: **51 % asiakkaista** vuonna 2019: 56 % asiakkaista
 - Hoitotakuun ylityksiä psykiatrian erikoisaloilla. Haasteita lasten ja nuorten psykoterapian saatavuudessa
 - Toimeentulotukihakemuksista 99 % käsiteltiin 0-7 vuorokaudessa

- o Vammaispalvelujen palvelupäätöksistä 99,4 % tehtiin 3kk:n kuluessa
- o Haasteita palvelutakuun toteutumisessa lapsiperhe-palveluissa.
- o Palvelutarpeen arvioinneista 96,9 % käynnistyi 0-7vrk kuluessa ja palvelutarpeen arvioinneista 90,2 % valmistui 3kk:n kuluessa

Asiakaskokemusta ja -tyytyväisyys

- mitataan jatkuvasti palvelupalautteen avulla
- Palautekanavat vuonna 2020:
 - o suullinen, sähköinen ja paperinen palaute (QPro) sekä pikapalautteet (Happy Or Not)
 - o laaja kvalitatiivinen palaute (QPro) huomioi kansallisen asiakaspalautetiedon keruun viisi yhteistä väittämää ja mukailee magneettisairaaloiden palautekyselyä
 - o Asiakaspalautetiedon keruun tekstiviestipilotti suunnittelussa keväälle 2021
 - o Palautteet vuonna 2020:
 - QPro6140 kpl (1-12/2020, 4858 kpl v. 2019), HappyOrNot18 175 kpl (1-5/2020)
 - QPro-palautteissa annettu palvelun kokonaisarvosana 8,7 (asteikolla 4-10, 8,4 v. 2019) ja "Voin suositella samaani palvelua" 85 % (80 % v. 2019)
 - HappyOrNot-kokonaisindeksi 89 (välillä 0-100, valtakunnallinen vertailuindeksi 88)

Covid-19 vaikutukset

- o Elektiivistä toimintaa supistettiin voimakkaasti kevään aikana
- o Vaikutukset näkyivät erityisesti
 - o somaattisilla erikoissairaanhoidon poliklinikoilla, leikkaustoiminnassa, suun terveydenhuollossa ja kuntoutuksessa
 - o työikäisten kuntouttava työtoiminta ja sosiaalityön vastaanotto toiminta
 - o vammaisten työ- ja päiväaikainen toiminta, asumispalvelut sekä vammaisten kuljetuspalvelut
 - o neuvola, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon käynnit vähenivät merkittävästi.
 - o Syksyn aikana syntynyttä hoitovelkaa kirittiin kiinni, mutta kaikilta osin ei päästy asetettuihin tavoitteisiin
- o Koronakustannuksiin saatu valtionkorvaus (10,2 miljoonaa euroa) on käsitelty osana päivystyksen maksuosuutta
- o Peruspalveluiden kustannukset laskivat 4,1 miljoonaa euroa (-1,1 %)
 - o Suurimmat euromääräiset muutokset tapahtuivat lapsiperhepalveluissa (kasvua 3,1 miljoonaa euroa) ja vammaispalveluissa (laskua 2,5 miljoonaa euroa)

Olellaiset muutokset Hollolalle tuotetuissa palveluissa

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut

- o DRG-jaksot vähentyneet (-11,1 %), somatiikan käynnit vähentyneet (-1,4 %)
- o Asiakaspalvelujen ostot (muista sairaaloista ja laitoksista) vähentyneet (-9,3 %)
- o Päivystyskäynnit vähentyneet (-29,7 %), pl. pandemiaan liittyvät käynnit
- o Suun terveydenhuollon (-19,0 %) ja avosairaanhoidon (-10,7 %) käynnit vähentyneet
- o Ensihoidon kustannusten jakoperuste muuttunut v. 2020 alusta
- o Keväällä 2020 Hollolan vuodeosaston toiminta päättyi ja samalla poistui 20 sairaansijaa. Vuodeosasto muutettiin kohorttiosastoksi.

Perhe- ja sosiaalipalvelut

- o Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärän ja toimintapäivien lasku (Covid-19 vaikutus)
- o Mielenterveyspalvelujen asumispalveluissa laskua
- o Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä laskenut (-8%)

Sosiaali- ja terveyspalveluiden menojen kehitys

	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020	Tilinpäätös 2020	Poikkeama	Muutos 2019/2020
Hyvinvointikuntayhtymän menot					
Peruspalvelut	43 855,2	43 910,0	42 853,6	-1 056,4	-2,3 %
Akuutti 24	3 607,6	3 675,0	3 256,7	-418,3	-9,7 %
Ensihoito	771,6	1 070,0	1 161,4	91,4	50,5 %
Erikoissairaanhoido	25 333,3	26 091,4	25 468,9	-622,5	0,5 %
Ympäristöterveydenhuolto	268,3	295,0	243,2	-51,8	-9,3 %
Yhteensä	73 836,0	75 041,4	72 983,7	-2 057,7	-1,2 %

Kunnan maksamat muut menot*	883,2	950,0	882,8	-67,2	0,0 %
Menot yhteensä	74 719,2	75 991,4	73 866,5	-2 124,9	-1,1 %

* mm. eläkemenoperusteinen Kuel-maksut ja aikaisempien vuosien luottotappiot

Tuloarviot ja määrärahat

Kunnanhallitus, Sosiaali- ja terveystoimet

	TP 2019	ALKUP. TA 2020	TA MUUTOKSET 2020	TA 2020 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TOTEUMA 2020	TOT-%	POIKKEAMA
Tulot	66 807,47	0	0	0	53 527,11	0,0 %	53 527,11
Menot	-74 719 182,05	-76 991 400	1 000 000	-75 991 400	-73 920 011,75	97,3 %	-2 071 388,25
Netto	-74 652 374,58	-76 991 400	1 000 000	-75 991 400	-73 866 484,64	97,2 %	2 124 915,36

HYVINVOINNIN PALVELUALUE

Vastuuhenkilö: vs. hyvinvointijohtaja Minna Säkkinen-Salminen

Toiminnan kuvaus

Hyvinvoinnin palveluilla tuetaan ja annetaan laaja-alaista ja monipuolista kasvatusta ja opetusta lapsille ja nuorille sekä vapaa-aikapalveluilla kohdistetaan ja tuetaan kaikkien kuntalaisten edellytyksiä osallistua ja kehittää omaa hyvinvointiaan sekä luoda edellytyksiä sosiaaliselle kasvulle ja yhteisölliselle toiminnalle lisäten hyvinvointia kokonaisvaltaisesti. Hyvinvoinnin palvelualue huolehtii laadukkaasti varhaiskasvatuksen, yleissivistävän koulutuksen, muiden kasvatus- ja opetuspalveluiden sekä vapaa-aikapalvelujen järjestämisestä lainsäädännön edellyttämällä tavalla sekä edellytyksien mukaan mahdollistamalla kuntalaisten omia toimintamahdollisuuksia. Sivistyspalveluiden toimialan tavoitteet pohjautuvat kuntastrategian mukaisiin tavoitteisiin: tasapainoinen talous, hyvinvoiva kuntalainen ja toimivat peruspalvelut, vetovoimainen ja aktivoiva kunta sekä hyvinvoiva, osaava ja työstä innostunut henkilöstö.

Hyvinvointijohtajan katsaus vuoteen 2019

Vuosi 2020 oli hyvinvoinnin palvelualueen näkökulmasta hyvin poikkeuksellinen koronapandemian vaikutusten vuoksi. Pandemian vuoksi hallitus julisti Suomeen poikkeustilan 16.3. ja samalla otettiin käyttöön valmiuslaki. Valmiuslain soveltamisella oli merkitystä koulujen toimintaan, kun 18.3 koululaiset siirtyivät etäopetukseen. Nopealla aikataululla tehty siirtymä ja kehitetyt etäopetuskäytännöt toimivat yllättävän hyvin. Etäopetuksessa pärjäämisessä oli kuitenkin eroja ja etäkoulu toi esiin perheiden eriarvoisuutta.

Koronapandemiasta huolimatta varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa pyrittiin ja pystyttiin jatkaamaan perustehtävien hoitamista ja niihin liittyviä kehittämistoimenpiteitä. Pandemianaikaisten vaikutusten tasoittamiseksi Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi myös Hollolan kunnalle valtioneritysavustusta koronavaikutusten tasaamiseen varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa. Erityisavustuksen mahdollistamin toimenpitein pyrittiin vaikuttamaan siihen, että poikkeusolojen heijastusvaikutukset lasten kehitykseen, oppimiseen ja hyvinvointiin sekä tuen järjestämiseen jäivät mahdollisimman vähäisiksi.

Pandemia vaikutti merkittävästi vastuualueiden ja toimintayksiköiden toimintakulttuuriin, mutta varhaiskasvatuksessa koettiin myös toimintaympäristöllisiä muutoksia, kun 1.8.2020 alkaen subjektiivinen kokoaikainen varhaiskasvatusoikeus palautui ja varhaiskasvatuksen ryhmäkokoja pienentävä asetus astuivat voimaan.

Merkittävimmin poikkeusolojen rajoittamistoimet vaikuttivat vapaa-aikapalveluiden toimintoihin, kun kaikenlainen harrastustoiminta jouduttiin keskeyttämään ja toimipaikkoja sulkemaan. Poikkeusoloista huolimatta vapaa-aikapalveluissa merkittävimpana kehittämistoimena oli yhteisöllisen kirjaston valmistelu, joka eteni suunnitellusti. Kirjaston avajaisviikkoa vietettiin poikkeusolojen varjostamana vaihtoehtoisin suunnitelmin syksyllä.

Työtä SOTE-uudistuksen ja LAPE-kehittämistyön puitteissa on edellisvuoden tapaan jatkettu. Olennaista molemmissa on, että eri toimijat toimivat muutoksista huolimatta tiiviissä vuoropuhelussa ja yhteistyössä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Talouden toteutuma

Hyvinvoinnin palvelualueen talouden toteutuman osalta vuosi 2020 oli koronapandemian vuoksi poikkeuksellinen. Merkittävimmin se näkyy toimintatuottojen vähentymisenä varhaiskasvatuksessa ja vapaa-aikapalveluissa, jonka vuoksi tehtiin talousarviomuutos. Lisäksi toteutuneen palkkaratkaisun vuoksi saatiin säästöjä henkilöstömenoissa.

Tuloarviot ja määrärahat

Hyvinvointivaliokunta, Hyvinvoinnin palvelualue

	TP 2019	ALKUP. TA 2020	TA MUUTOKSET 2020	TA 2020 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TOTEUMA 2020	TOT-%	POIKKEAMA
TULOT	4 044 136,93	3 958 100	-452 000	3 506 100	3 644 473,06	103,9 %	138 373,06
MENOT	-49 283 007,31	-49 462 800	322 800	-49 140 000	-48 836 967,50	99,4 %	-303 032,50
NETTO	-45 238 870,38	-45 504 700	-129 200	-45 633 900	-45 192 494,44	99,0 %	-441 405,56

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Työn Hollola

Palvelualue	Hyvinvoinnin palvelualue		
Strategian tavoite	Luomme yhteistyöverkostoja paikallisten yritysten ja toimijoiden kanssa sekä hyödynnämme alueen osaamista ja tarjontaa.		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2020
Palvelusetelin käytön lisääminen	Käytettyjen palvelusetelien lukumäärä > 71	Palvelupäälliköt	Lapsia palvelusetelillä 90

Tekemisen Hollola

Palvelualue	Hyvinvoinnin palvelualue		
Strategian tavoite	Vahvistamme osallisuutta ja yhteisöllisyyttä järjestöjen sekä yhteisöjen kumppanina.		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2020
Panostamme vapaa-aikapalvelujen kokonaisuuteen mm. ennaltaehkäisevissä palveluissa ja osallisuusmallien luomisessa.	Toteutuneet yhteistyömallit /sopimukset	Vapaa-aikapäällikkö	4H-lapsiparkkitoiminta, koulujen harrastustoiminta (FC Kuusysi, HU-46, 4H) yht. 4
Toimimme yhteistyössä ja haemme kumppanuuksia keskeisten hyvinvoinnin, terveydenedistämisen ja elinvoiman tavoitteiden saavuttamiseksi.	Jaettavien toiminta- ja tapahtuma-avustusten määrä hollolalaisille yhteisöille 109 000 euroa.	Vapaa-aikapäällikkö	Jaettu 98 500 €, Keski-aikatapahtuma ja Kosken VPK:n kesäjuhlat eivät toteutuneet.

Palvelualue		Hyvinvoinnin palvelualue	
Strategian tavoite		Mahdollistamme tapahtumia ja kuntalaistoimintaa.	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2020
Tarjoamme maksutta tiloja paikallisille toimijoille hyväksytyjen periaatteiden mukaisesti.	Suunniteltujen tapahtumien ja kuntalasioiminnan määrä >100/vuosi	Vapaa-aikapääällikkö	90
Mahdollistamme ja tuemme tapahtumia ja omaehtoisen toiminnan muotoja.	Eri käyttäjien varaamien vuorojen määrä > 12 500 kertaa/vuosi	Vapaa-aikapääällikkö	14 860

Palvelujen Hollola

Palvelualue		Hyvinvoinnin palvelualue	
Strategian tavoite		Panostamme parhaaseen asiakaspalveluun	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2020
Kehitämme uusia palvelumalleja ja teemme palveluprosesseista läpinäkyviä ja sujuvia.	Kohtaamisten määrä etsivässä nuorisotyössä > kohtaamisten määrä 146 edellisellä hankekaudella 1.9.2018 -31.8.2019. Koulunuorisotyön kehittäminen. Lähtötaso: v 2019 intensiiviryhmätyö, kompassitunnit 5 -luokkalaisten, tavoitetaso: tarjota nuorisotyön prosesseja kattavammin 3-9 -luokkalaisten. Työpajatoiminnan vakiinnuttaminen, alkanut v 2019 keväällä.	HYVA-johtoryhmä	Kohtaamisten määrä 1.1.-31.12.2020 yhteensä 143. Koulunuorisotyön uudet toimintamallit otettu käyttöön syksyllä 2020. Tämän lisäksi lähtötason toiminnot jatkuneet normaalisti. Työpajatoiminnassa vuonna 2020 asiakkaita 68 (17-29 v.) ja 6 (29-49 v.). Toiminta vakiintunut ja hankerahoitukseen kirjatut tavoitteet asiakasmäärästä ylitetty.
Kehitämme toimintaamme ja palvelujamme asiakkaan/kuntalaisen osallisuutta tukien.	Asiakasfoorumien järjestäminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa (tavoitetaso 2/vuosi). Nuorisovaltuustotoiminta, Lapsiparlamentti 2 kertaa/vuosi, 9.-luokkalaisten vaikuttamispäivä.	HYVA-johtoryhmä	Nuorisovaltuusto kokoontunut 11 kertaa. Lapsiparlamentti ja 9 – luokkalaisten vaikuttamispäivä eivät toteutuneet koronan takia.
Arvioimme palveluitamme säännöllisesti ja kehitämme palveluja saadun palautteen pohjalta.	Säännöllinen palautteen kerääminen. Maakunnallinen esi- ja perusopetuksen kysely (asteikko 1-10, v 2018 huoltajien antama arvosana esiopetus 8,74 ja perusopetus 8,23). Arviointi ja toiminnan kehittäminen (CAF).	HYVA-johtoryhmä	Maakunnallisen kyselyn huoltajien antama arvosana 9,5 Kehittämiskohteet valittu maakunnallisen kyselyn ja CAF-arvioinnin perusteella

Palvelualue	Hyvinvoinnin palvelualue		
Strategian tavoite	Panostamme parhaaseen asiakaspalveluun		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2020
Edistämme ja hyödynnämme digitalisaation mahdollisuuksia.	<p>Digitaalisten palvelujen ja välineiden määrän kasvu. Seudullinen tavoite perusopetuksessa: 1 laite/ 3 oppilasta. Hollolan lähtötaso 1 laite/3 opp., tavoitetaso nykytilan parantaminen.</p> <p>Varhaiskasvatuksen tavoite TVT-suunnitelma (tieto- ja viestintäteknologia) valmis.</p>	HYVA-johtoryhmä	<p>Sivistyspalveluiden seudullisessa yhteistyössä on valmisteltu Digitalisaation suuntaviivaukset-linjauksia 2020-2025. Hollola sitoutunut linjauksessa esitettyihin toimenpiteisiin ja toteutusehdotuksiin. Laitteita käytettävissä tällä hetkellä 38% oppilaista.</p> <p>TVT- suunnitelma laadittu ja hyväksytty hyvinvointivaliokunnassa 27.1. 2021 ja käyttöön otettu varhaiskasvatuksessa</p>

Palvelualue	Hyvinvoinnin palvelualue		
Strategian tavoite	Tarjoamme parhaat lapsiperhepalvelut.		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2020
Tarjoamme lapsen kehitystä tukevat, oikea-aikaiset palvelut.	<p>Tuntikehys yli valtakunnallisen keskitason (Kouluikkuna). Tuntikehysten lähtötaso on 1,9 vvh/oppilas. Varhaiskasvatuspaikka järjestyy < 15 pv. asiakkaan tarpeen mukaan.</p>	HYVA-johtoryhmä	<p>Tuntikehys koko vuosi: 1.91 vvh/oppilas.</p> <p>Toteutunut.</p>
Panostamme varhaiseen puuttumiseen ja tuen oikea-aikaiseen antamiseen.	<p>Terveelliset ja turvalliset oppimisympäristöt ja tilat varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. (lähtötaso: ei toteudu, tavoite: toteutuu)</p> <p>Esi- ja perusopetuksen oppilaan tuen asiakirjat ovat ajan tasalla ja tukitoimet toteutuvat suunnitellusti (tavoitetaso 100 %, tarkastus tilastointipäivä 20.9.)</p> <p>Jatko-opintopaikan saaneiden määrä 100% (lähtötaso 98 %)</p> <p>Varhaiskasvatuksen tuen asiakirjat ovat ajan tasalla ja tukitoimet toteutuvat suunnitellusti (arvioidaan yhdessä huoltajien kanssa).</p>	HYVA-johtoryhmä	<p>Toteutuu: Väistötiloja ei ole käytössä., eikä ole tunnistettuja tarpeita. Hälvälän koulun liikunta- ja käsityötunnit järjestetään tiilikankaan koulussa. Korjaustoimenpiteitä: Nostava, Pyhäniemi, Hämeenkoski, Kalliola, Kukkiila, Satulinna</p> <p>Tuen tarkastukset 2. ja 6. luokan jälkeen tehty suunnitelmien mukaan keväällä 2020</p> <p>Jatko-opintopaikkojen toteuma 98,8% (248/251)</p> <p>Tuen asiakirjat toteutuneet varhaiskasvatuksessa suunnitellusti.</p>

HYVINVOINNIN PALVELUALUEEN TUNNUSLUVUT TEHTÄVÄALUEITTAIN

	TP 2019	TA 2020	TP 2020
VARHAISKASVATUSPALVELUT			
0-6 v:n ikäluokka yht. 31.12	1 576	1 651	1 505
Joista kunnan tuottamassa päiväkotihoidossa	651	665	584
Joista kunnan tuottamassa perhepäivähoidossa	62	62	48
Joista kunnan tukemassa yksityisessä päivähoidossa	95	80	88
- palvelusetelinkäyttäjät	72	75	87
- yksityisen hoidon tuella	95	80	88
Joista esiopetuksessa,	289	282	279
Joista esiopetuksen lisäksi päivähoidossa	201	201	214
<i>Kotihoidon tuki</i>			
Tuen saajia, keskimäärin / vuosi	246	250	219
Lapsia tuen piirissä, keskimäärin / vuosi	344	350	297
Kotihoidon tuki €/ tuensaaja / vuosi	3 936	3 900	3 913
YLEISSIVISTÄVÄ KOULUTUS			
<i>Perusopetus</i>			
Lapsia perusopetuksessa	2 596	2 600	2 573
Lapsia koululaisten iltapäivätoiminnassa	208	190	211
MUUT KASVATUS- JA OPETUSPALVELUT			
Wellamo-opisto, opetustunteja	10 114	10 498	9 420
VAPAA-AIKAPALVELUT			
<i>Kirjastopalvelut</i>			
Lainausten määrä	285 150	270 000	255 562
Kävijöiden määrä	189 217	200 000	119 558
Kirjaston normaali aukioloaika (tuntia / vko)	76	75	76
<i>Nuorisopalvelut</i>			
Nuorisotyön piiriin kuuluvien ikäluokka (0-28 vuotiaat)/lkm	7 213	7 200	7 030
<i>Liikuntapalvelut</i>			
Uimahallin kävijämäärä (käyntikertojen lukumäärä)	146 314	140 000	48 018
Uimakoulutoimintaan osallistuvien lukumäärä	110	200	183

ELINVOIMAN PALVELUALUE

Vastuuhenkilö: Heli Randell

Toiminnan kuvaus

Elinvoiman palvelualue edesauttaa monipuolisten asumismahdollisuuksien syntymistä ja huolehtii yritysten toimintaedellytysten kehittämistä. Palvelualue tuottaa elinkeinoelämän tarvitsemat maankäytön ja kuntatekniikan palvelut, huolehtii joukkoliikenteen suunnittelusta ja asuntotoimen viranomaistehtäväjärjestelyistä ja vastaa rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaisen palveluiden järjestämisestä. Lisäksi palvelualue huolehtii työllisyysasioista sekä päiväkotien ja koulujen ruoka- ja siivouspalveluista.

Palvelualue toimii elinvoimavaliokunnan ohjauksessa tuottaen tehokkaita, taloudellisia ja asiakaslähtöisiä palveluita pääasiassa kuntalaisille. Palvelualue koostuu viidestä vastuualueesta: kehitys- ja kaavoituspalvelut (kaavoitus, maaomaisuuden hallinta ja paikkatieto), kuntatekniikka, rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu, vesihuoltolaitos sekä ruoka- ja siivouspalvelut. Suoraa elinvoimajohtajan alaisuudessa sijaitsee asiantuntijaorganisaatio, joka koostuu hallinnosta, elinkeino-, työllisyys- ja joukkoliikennepalveluista. Lisäksi vastuualueen käyttötaloudessa on varattu budjetti kunnan kiinteistöasioiden hoitoon (pl. investoinnit, jotka tilataan erikseen). Työt tilataan Hollolan Tilapalvelut Oy:ltä.

Elinvoimajohtajan katsaus

Kehitys- ja kaavoituspalvelut

Strategisen yleiskaavan päivityksen (Strateginen yleiskaava 2020) osalta tavoitteena oli saada se kunnan luottamuselinten hyväksyttäväksi vuoden 2020 loppuun mennessä. Strategisesta yleiskaavasta valmistui kaavaehdotus, joka oli nähtävillä loppuvuodesta 2020. Kaavaehdotuksen hyväksymiskäsittely siirtyi vuodelle 2021.

Kalliola – Paimelan osayleiskaavan tavoiteaikataulun oli saada osayleiskaava valmiiksi 2020-2021 vuodenvaihteessa. Alue sijaitsee Kalliolan ja Paimelan kylissä valtatie 24 varrella Hollolan pohjoisosassa. Alue mukaiilee pohjoisessa Asikkalan rajaa, idässä osittain Lahden rajaa, etelässä Haritunjokea sekä Ilmotuntietä ja lännessä Vesijärven ranta-alueen reunaa. Kaavalla mm. tutkitaan suoraan rakennusluvalla osoitettavien asuinrakennuspaikkojen sijoittamista (MRL 44§). Osayleiskaavasta valmistui kaavaehdotus, joka oli nähtävillä syksyllä 2020. Kaavaehdotuksen hyväksymiskäsittely siirtyi vuodelle 2021.

Nostava-Tikkakallion alueelle laadittiin Nostavan keskusta-alueelle maankäyttösuunnitelma ja valmisteltiin koko Nostavan käsittävää maankäyttösuunnitelmaa. Nostavan vaihtoehtoisista henkilöliikenteen rautatieasemapaidoista tehtiin vertailu. Alueelle jatkovalmisteltiin maankäytönselvityksiä missä tutkitaan alueen soveltuvuutta tehokkaaseen maankäyttöön ja suureen tonttituotantoon. Alueelle muodostetaan strategisen yleiskaavan mukaisesti uusi taajama-alue valtatie ja raideliikenteen solmukohtaan.

Asemakaavoja hyväksyttiin vuoden 2020 aikana kolme. Parinpellon laajennuksen asemakaavassa kaavoitettiin kunnalle 29 kpl uusia erillispientalotontteja. Hämeenlinnantie (entinen VT 12) ja Ala-Okeroistentie muutettiin asemakaavamuutoksessa kaduksi. Korttelin 114 tontti nro 10 (Keskikankaantie 2) huoltoasematontti muutettiin asemakaavamuutoksella liike- ja toimistorakennusten rakennuspaikaksi.

Raakamaanhankintaa tehtiin Nostavassa yhteensä noin 42,7 ha. Omakotitontteja luovutettiin 8 kpl ja AP-tontteja 2 kpl. Terveystien kerrostalotonttien luovutus ei toteutunut mutta tontteihin tehtiin markkinointia varten varaus.

Elinkeinopalvelut

Koronapandemia sekä sen välittömät ja välilliset vaikutukset muuttivat paljon niin elinkeinopalveluiden kuin myös yritysten suunnitelmia sekä toimintaa vuonna 2020.

Tiukalla tekemisellä ja puristuksella kaikki suunnitellut markkinointimateriaalit sekä mainosvideo Hollola -tekemisen paikka olivat valmiina, kun vt12 avautui liikenteelle 8.12.2021. Näkyvyyttä saatiin hyvin. Tapahtumien rajoittaminen kuitenkin hankaloitti ja peruutti monia suunniteltuja toteutuksia. Monikanavaiseen viestintään panostettiin korona-ajan vuoksi normaalia enemmän.

Yhteistyötä Hollolan yrittäjät ry:n kanssa jatkettiin tiiviisti. Korona-aikana siirryttiin teams-tapaamisiin ja useita tapaamisia pidettiin kunnan johdon, Hollolan yrittäjien sekä myös Päijät-Hämeen yrittäjien kanssa.

Kunnanhallitus hyväksyi listan toimenpiteistä, joilla pyrittiin helpottamaan yrittäjien hankalaa tilannetta. Elinvoimakahveja järjestettiin kolme kertaa. Livetapaamisena kerran, aiheena rahoitus ja tuet.

Ladec auttoi, neuvoi ja avusti yrittäjiä kaikessa – erityisesti tukien haussa ja yhteydenotot lisääntyivät huomasti. Päivystykset kirjastolla peruutettiin. Vuoden aikana Hollolaan perustettiin yrityksiä yhteensä 113 kpl. Kaikille perustetuille yrityksille, joiden kotipaikka on Hollola, lähetettiin Hollolan kunnan onnitelu-/tervehdys-/tiedotuskirje joulukuussa.

TEM-rahoittaman yksinyrittäjätuen hoito osoitettiin kunnille ja Hollolassa se työllisti elinkeinopalveluja erityisesti huhti-kesäkuun aikana.

Kuntabarometrin tulokset julkaistiin ja Hollolan valitettavan alhaisia arvosanoja analysoitiin. Elinkeinopalvelut on jo muutaman vuoden tehostanut tiedotustoimintaansa yrityskentän suuntaan ja kesäkuussa ryhdyttiin julkaisemaan omaa Elinkeinoasiasiaa Hollolasta -uutiskirjettä.

Yritysalueiden tonttien kysyntä oli keväällä hyvin vähäistä. Vapaisiin, yksityisten omistamiin tiloihin sitä vastoin sijoittui vuoden aikana useita yrityksiä. Syksyllä kysyntä kiihtyi. Sekä tontteja että valmiita tiloja kyseltiin runsaasti. Vesipakkaustoimintaa harjoittava yritys varasi n. 5 ha tontin Kukonkoivusta. Kolme yritystä jatkoi varauksia vuoden 2021 puolelle. Yritystonttikauppoja ei syntynyt.

Nostavan yritysalueen markkinavuoropuhelu järjestettiin keväällä ja syksyllä kilpailutettiin konseptin ja kilpailutusstandardien/-asiakirjojen suunnittelija. Työ alkoi vuodenvaihteessa. Päijät-Hämeen liitolta haettiin ja saatiin AKKE-rahoitusta uusien yritysalueiden tarjonnan ja markkinan kohtaamisen analysointiin.

Matkailuun ja tapahtumiin koronan vaikutukset ovat olleet kaikista aloista pahimmat. Lähimatkailun asema ja reitistöjen tärkeys sekä niihin liittyvät palvelut ja liiketoiminnan mahdollisuudet ovat nousseet erittäin vahvasti esille. Lahti Regionin kanssa on pyritty edistämään kehitystä. Hanketyötä jatkettiin niin Lab:n kuin muidenkin sidosryhmien kanssa. Regionin alla toimiva Salpausselkä Geopark -yksikkö lähetti Unesco-status hakemuksensa loppuvuodesta. Toukokuuksi suunniteltu Horta-tapahtuma jouduttiin siirtämään vuodelle eteenpäin. Tammikuussa matkamessuilla Horta-aihe kiinnitti erittäin paljon.

Elinkeinopalvelut ja työllisyyspalvelut tiivistivät yhteistyötään. Helmikuussa osallistuttiin Mikkulan kampuksella Duuniexpo-messuille. Korona-aika tiivisti myös seudullista yhteistyötä ja tiedon jakamista. Teams-palavereja oli viikoittain paljon, mutta ne olivat hyödyllisiä.

Konkurssisuojaan vuoksi ei konkurssien määrä ollut juuri normaalitasoa suurempi, kuitenkin Holmet Oy:n ja Hollola Works Oy:n konkurssit olivat valitettavia.

Työllisyyspalvelut

Työllisyyspalvelujen henkilöstön rakenne muuttui vuoden 2020 aikana; kaksi vakituista ja kaksi määräaikaista vastuuvallmentajaa palkattiin lisää. Heidän työpanoksensa tarvitaan vuoden 2021 aikana käynnistyvään työllisyyden kuntakokeiluun.

Kokonaisvahvuutena työllisyyden hoidon tehtävissä on 10 henkilötyövuotta, kun mukaan lasketaan nuorten työttömien ohjauksesta vastaavat Osuma-hankkeen kaksi valmentajaa (kuuluvat hyvinvoinnin palvelualueelle).

Vuotta 2020 leimasi maaliskuussa Suomessa täysimittaisena puhjennut Covid19 -pandemia. Valtakunnallinen muutos työttömyyden kehityksessä näkyi Hollolan osalta lomautettujen määrän reippaana kasvuna, ja kasvuna luonnollisesti työmarkkinatuen maksuosuudessa. Työttömyyden pitkittyessä ja avoinna olevien työpaikkojen määrän vähetessä, valuma pitkäaikaistyöttömyyteen on merkittävä. Työmarkkinatuen kasvu vuoden 2019 toteumaan verrattuna oli jopa 300 000 €. Kokonaisuutena kuitenkin työllisyyspalvelut tekivät nollatuloksen, vaikka työmarkkinatuen talousarvio ylittyi reilusti. Tämä oli mahdollista vähentyneen palkkatukityöllistämisen myötä. Palkkatuki työllistäminen jouduttiin keskeyttämään kunnan omiin töihin oman organisaation lomautuksien vuoksi.

Kunnan ryhmän kokoa on kasvatettu ja toimintaa laajennettu viime kesän jälkeen. Ryhmä toimii kuntouttavan työtoiminnan seinättömänä pajana, työkokeilupajana ja ryhmään on myös mahdollista palkata palkkatuella apuohjaajia. Kunnan ryhmän toiminta näkyy ympäri kuntaa toteutettuina pieninä kunnostusprojekteina niin luontoreiteillä kuin kunnan hallinnoimissa kiinteistöissä.

Valmennuspalvelua ostettiin pienimuotoisesti Hämeen Harjulan Settlementiltä, jonka toimintaan kuuluu Kierrätyskeskus Patina. Muuten työllisyyspalvelujen omassa toiminnassa on toteutettu työllistämishojelman

mukaista asiakkaan henkilökohtaista valmennustyötä, jota pandemian aiheuttamat rajoitukset ovat vähentäneet.

Nuorten kesätyöllistäminen kuntaan jouduttiin keskeyttämään toukokuussa 2020 lomautusten takia. Nuorten kesätyöllistämistä yrityksiin onnistuttiin edistämään kesätyösetelien kautta enemmän kuin muina kesinä; peräti 156 nuorta työllistyi kunnan tukemana. Kesätyösetelien avulla työllistymistä tuki myös Hollolan 4H-yhdistyksen kanssa tehty yhteistyösopimus. He edelleen sijoittivat nuoria muihin yhdistyksiin. 4H-yhdistyksen omana toimintana kunnassa näkyi mm Vähä-Tiilijärven rannalle kesäkahvila, jota nuoret 4H yrittäjät menestyksekkäästi pyörittävät, tarjoten samalla uimareille avantouimareiden rakennuksessa olevan wc-tilan käytön.

Lahden seudun kuntakokeilun (Lahti, Hollola, Asikkala, Orimattila ja Kärkölä) valmistelutyö on vaatinut huomattavassa määrin sekä työllisyysvastaavan että valmentajien työresurssia vuoden 2020 aikana. Kuntakokeilun alku 1.1.2021 siirrettiin joulukuussa 2020 hallituksen päätöksellä 1.3.2021 alkavaksi. Työllisyyden kuntakokeilussa osa tiettyjä asiakasryhmiä koskevista TE-toimiston tehtävistä siirretään lainsäädännöllä työllisyyden kuntakokeilun kuuluvan kunnan tehtäväksi. Kun asiakas siirtyy kuntakokeiluun, hänen palveluistaan vastaa pääasiallisesti hänen kotikuntansa. Hollolan työllisyyspalvelujen asiakkuuteen siirtyy noin 850 henkilöasiakasta. Kuntakokeilun aikana työnantaja-asiakkaille tarjotaan edelleen työnantaja- ja yrityspalveluita TE-toimistosta.

Liikennepalvelut

Korona on näkynyt liikennepalvelujen arjessa tuntuvasti maaliskuusta alkaen. Keväällä matkustajamäärät ja lipputulot vähenivät enimmillään yli 70 prosenttia ja syksylläkin vähennykset ovat olleet keskimäärin yli 30 prosenttia. Linjaliikenteen vuorotarjontaa jouduttiin vähentämään tai liikennöintiä katkaistiin, mm. Hollolassa koulutoiminnan keskeytyessä keväällä.

Kunnan järjestämää palveluliikennettä tarjottiin asiakkaille koko vuoden koronan takia vähentyneestä kysynnästä huolimatta. Hollolan kunnan järjestämässä palveluliikenteessä oli keväällä 1077 tehtyä matkaa (ed. kevät 1799) ja syksyllä 1088 matkaa (ed. syksy 1775) eli yhteensä 2.165 matkaa (ed. vuosi 3574 matkaa). Määrällinen vähennys edellisestä vuodesta on 1.409 matkaa (noin -40 % vähemmän mikä vastaa aika lailla myös seudullista linjaliikenteen matkustusvähenemää). Matkustajamäärän kehitystä seurataan ja selvitetään myös palveluliikenteen seudullisia yhteistyömahdollisuuksia.

Seudullista joukkoliikennettä on kehitetty kunnan joukkoliikenteen kehittämisohjelman mukaan osallistumalla ja vaikuttamalla LSL:n runkolinjastotyöhön. Lahden seudun joukkoliikennelautakunnalle annettiin lausunto, jonka pohjalta Hollolan sisäistä ja/tai Lahteen suuntautuvaa linjaliikennettä kehitetään. Muutokset tulevat voimaan asteittain vuosina 2021 ja 2022. Vääksy – Lahti -välin liikennöinti nykyisessä laajuudessaan alkoi syksystä parantaen myös Vesikansan alueen asukkaiden matkustusmahdollisuuksia ilta-aikaan, viikonloppuisin sekä koulujen loma-aikoina.

Linjaliikenteen seudullinen valmistelu jatkuu Lahden runkolinjastotyön edetessä. Uutta, reaaliaikaista, matkustajainformaatiota on otettu käyttöön sekä Waltti-vyöhykejakoedistusta valmistellaan. Myös käyttövoimaratkaisuihin ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi otetaan kantaa kilpailutusten yhteydessä. Samoin työn alla on seudullisesti liityntäpysäköintiasioiden kehittäminen osana MAL-kehittämistä.

Koululaiskuljetuksien tilausajojen asteittaista avaamista on jatkettu ja laajennettu lukuvuoden 2020 – 2021 aikana autokapasiteetin, autokiertojen ja aikataulujen sallimissa rajoissa. Yhteydet toimivat joka suunnalta. Tällä mahdollistetaan myös muiden asiakasryhmien kulkumahdollisuudet koululaisten mukana oman alueensa sisällä ja/tai kuntakeskukseen koulupäivinä.

Syyslukukauden alusta ei enää ole järjestetty yhdessä Koulutus kuntayhtymä Tavastian kanssa aamuyhteyttä Hämeenkoskelta Lammille.

Matkustajamäärä- ja asiakastytyväisyysseurantaa on tehostettu, mutta varsinaista seudullista (LSL) asiakastytyväisyyskyselyä ei ole tehty. Matkustajamäärät raportoidaan vuosittain.

Kuntatekniikka

Paassillan ja Hopeakallion alueiden rakentaminen jatkui edelleen vuonna 2020. Kukonkoivun teollisuusalueella rakennettiin Kotajärventietä (katu ja vesijohto) n. 300 metriä. Rakentamistyöt Lehtorannan (Raikkonen) alueella saatiin valmiiksi heinäkuussa 2020. Kartanon alueen saneeraus (Laihotie Heinätie, Koivusillantie ja Purotie) aloitettiin 2020. Osavastaanotto pidettiin Heinätien ja Laihotien osalta syyskuussa ja

näillä näkymin loppu valmistuu kesäkuussa 2021. Kiventöyryn alueen 1. rakennusvaihe aloitettiin heinäkuussa 2020 ja rakentaminen valmistui tammikuussa 2021.

Herralan ja Kankaanpuiston leikkipaikat perusparannettiin. Luontoreiteistä valmistui Suokierro. Heinsuolle rakennettiin kiinteä ulkokaukalo entisen kuplahallin pohjia hyödyntäen. Terveystielle rakennettiin korotettu suojatie Heinsuon koulun kohdalle ja lisäksi tehtiin pysäkkijärjestelyjä. Katuvalaistuksen elohopeavalaisimista luopumiseen liittyvä uusimistyö jatkui edelleen Keskikankaantien ja Terveystien osalta. Kuntatekniikan ylläpidon alueurakoitsijana jatkoi Viherpalvelut Hyvönen Oy.

Rakennus- ja ympäristövalvonta

Rakennus- ja ympäristövalvonnan toiminta ja talous säilyivät koronatilanteessakin normaaleina ja palvelukysyntä kasvoi koronatilanteen seurauksena joissakin yksittäisissä asiatyypeissä. Rakennusvalvonnassa toimitettiin 2019 käyttöön otetun aluejaon mukaisesti ja aiempia LVI-tarkastajan tehtäviä hoidettiin osin rakennustarkastajien työpanoksella ja osin palvelutasoa supistamalla. Rakentamisen lupa-asiat keskittyivät lähinnä pientalorakentamiseen sekä laajennus- ja muutoshankkeisiin. Rakennusvalvonnan asiämäärät kasvoivat edellisestä vuodesta, mutta käsittelyajat säilyivät silti yhtä lyhyinä ja rakennuslupien keskimääräinen käsittelyaika oli kaksi viikkoa. Rakennusvalvonnan sähköisen asioinnin käyttöaste lupahakemuksissa nousi yli 80 % tasolle. Rakennusvalvonnan paperiarkistoja digitoitiin palveluhankintana n. 25 hyllymetriä ja työ jatkuu 2021 vuonna. Rakennustietojen kiinteistöveroselvitystä toteutettiin pilottialueella palveluhankintana ja tuloksena saavutettiin n. 5 % pysyvä tulonlisäys kohdealueen kiinteistöverotuloon. Hankinnan kokemusten perusteella käynnistetään 2021 vuonna koko kunnan laajuinen selvitystyö talouden tasapaino-ohjelman mukaisesti.

Ympäristövalvonnan toimintaan ja talouteen vaikuttivat edelleen osa-aikaiset työpanokset ja vakituisen henkilöstön lisäksi työpanosta saatiin myös työllisyyspalveluiden kautta. Vuoden aikana käsiteltävänä oli joitakin erittäin vaativia ja laajaa palautetta aiheuttaneita lupa-asioita, jotka edellyttivät poikkeuksellisen suurta työpanosta. Vaarallisten jätteiden jätehuollon valvontaa toteutettiin Salpakankaan ja Kukonkoivun teollisuusalueiden autokorjaamoiden tarkastuksilla. Ympäristövalvonnan työpanosta suunnattiin myös kunnan ilmastotyöhön, jota toteutettiin HINKU-verkoston ja KETS-sopimuksen lisäksi aiempaa laajemmin kunnan eri toiminnossa. Kunnan ilmastotyöryhmän työn ja ilmasto-ohjelman valmistelun myötä ilmastotyön jalkauttaminen osaksi kunnan eri toimintoja eteni vuoden aikana ja työ jatkuu edelleen seuraavina vuosina.

Vesistötyötä edistettiin Hollolan Vesistövisio 2025 –ohjelman mukaisesti osallistamalla työhön eri yhteistyötahoja ja vuoden aikana toteutettiin tai haettiin yhdessä muiden yhteistyökumppaneiden kanssa yhteensä kuutta eri hanketta. Vähä-Tiilijärven tilan tutkimukset etenivät Vesijärvisäätiön toteuttamina ja kunnostustoimenpiteet käynnistyivät hoitokalastuksella. Myös Työtjärven tilan parantaminen käynnistyi Vesijärvisäätiön yhteistyöhankkeena. Herralan Varsaojan tulvariskien hallintasuunnitelma teetettiin konsulttityönä 50 % hankerahoituksella. Kintterönsuon Helmi-hanke käynnistyi yhteistyössä Lahden kaupungin kanssa ja jatkuu edelleen vuoden 2021 aikana. Pohjaveden suojelusuunnitelman päivitys yhdessä vesihuoltolaitoksen kanssa käynnistyi konsulttityönä ELY-keskuksen myöntämällä 50 % hankerahoituksella.

Ruoka- ja siivouspalvelut

Hollolan kouluissa vuonna 2019 aloitettu tarjotinvapaa ruokailu laitettiin katkolla maaliskuussa 2020 Covid19 -pandemian vuoksi. Maaliskuussa etäopetukseen siirtyneille oppilaille valmistettiin annospakattuja aterioita kahden kuukauden ajan. Ateriat toimitettiin jakopisteisiin kolme kertaa viikossa n. 1200 oppilaalle. Aterioiden valmistusta lähiopetuksessa oleville jatkettiin osittain. Toiminta varhaiskasvatuksen osalta jatkui lähes normaalisti pandemiasta huolimatta. Syyslukukauden aikana karanteenitilanteissa ilmaiseen ateriaan oikeutetuilla oppilailla oli mahdollisuus hakea lähimmältä koululta annospakattuja aterioita.

Covid19 vuoksi tehtiin erityisjärjestelyjä ruokailussa ja siivouksessa. Kontaminoitumisen minimoimiseksi ruokailua hajautettiin ja ruuan jakopisteitä lisättiin. Ruokailutilojen siisteyteen panostettiin. Ruokailijaryhmien vaihtuessa tehtiin välisiivous puhdistuen tuolien selkänokat, pöytien pinnat ja vaihtamalla tarjoiluottimet.

Siivouksessa kiinnitettiin erityisesti huomioita kosketuspintoihin, aulojen käsienpesupaikkojen ja sosiaalitulojen siisteyteen. Siivouspalvelut tukivat muita yksiköitä suojakäsineiden, käsidesien yms. hankinnassa, ja niiden sijoittamisessa kohteisiin tilanteen ja tarpeen mukaan. Salpakankaan koulun liikuntahallin ja yleisten aulatilojen päivittäiseen siivoukseen otettiin käyttöön yhdistelmäkonerobotti. Robotti tekee työtä arkipäivisin kahdessa vuorossa klo 6-19 välisenä aikana.

Vuoden 2020 loppuun mennessä ruoka- ja siivouspalvelujen vakituinen henkilöstö väheni 10:llä (eläköityminen ja siirtymiset toisen työnantajan palvelukseen). Tehtäviä hoidettiin työllisyyspalvelujen kanssa yhteistyössä,

ostopalveluna ja koko- ja osa-aikaisilla määräaikaisilla sijaisilla. Uusien työntekijöiden rekryointitarve arvioidaan tulevan kauden aikana.

Ruoka- ja siivouspalvelun asiakastyytyväisyyskyselyt toteutettiin sähköisenä kyselynä marraskuussa 2020. Kyselyihin vastattiin Wilmassa ja uimahallin ja kirjaston siivousta koskevaan kyselyyn hollola.fi sivustolla olleen linkin kautta. Kyselyistä saadut tulokset käsiteltiin ruoka- ja siivouspalvelun henkilöstön kanssa joulukuussa 2020 ja tammikuussa 2021. Reagoinnit ja toteutettavat muutokset toimitettiin asiakkaille sähköpostilla ja julkaistiin Wilmassa ja Hollola.fi sivulla.

Kiinteistöpalvelut

Hollolan sote-keskuksen hankkeen rakennustyö alkoi huhtikuun alussa SR-urakoitsija Skanska Talonrakennus Oy:n toimesta ja hanke eteni aikataulun mukaan. Hanke saavutti harjakorkeuden 15.10.2020. Hankkeen toteutus jatkuu vuonna 2021.

Uimahallin peruskorjausta varten perustettiin työryhmä, jonka tavoitteena on kartoittaa nykyisen uimahallin peruskorjaustarve ja vaihtoehtoisesti arvioida uuden hallin tarvekartoitus. Tarveselvitys valmistui syyskuussa ja valtuusto käsitteli sitä 5.10 valtuustoseminaarissa.

Yhtiö on toteuttanut vuoden aikana rakentamishankkeen 2020 investoinnit ja PTS-hankkeet suunnitelman mukaisesti sekä tarvittavat kiinteistöjen ylläpito- ja korjaustoimenpiteet. Merkittävimmät investointihankkeet Sote -keskuksen lisäksi olivat Pyhäniemen koulun katon- ja käyttövesiputkien uusinta, uimahallin energiatehokkuushanke, Salpakankaan koulun kentän uudishanke ja Nostavan koulun laajennus. Merkittävimmät PTS-korjaukset olivat Nostavan koulun korjaukset, Pyhäniemen päiväkodin lattiakorjaukset, Kalliolan päiväkodin lattiakorjaukset sekä leikkivälineiden ja alustojen uusinta.

Vuoden aikana investointeihin käytettiin 8.579.262 euroa ja PTS-korjauksiin 696.417 euroa sisältäen yhtiön työntekijöiden palkkakustannukset.

Kiinteistöjen korjausvelka oli vuoden 2020 alussa noin 8,4 M€ ja vuoden lopussa noin 7,4 M€ peruskorjaamattomaksi ja kehitettäväksi siirtyvien kiinteistöjen jälkeen. Kiinteistöjen bruttoneliömäärä on vuoden lopussa 98.517 brm².

Vesihuoltolaitos

Uutta vesihuoltoverkostoa rakennettiin Lehtorannan ja Kiventöyrn/Tasatarhan uusille asemakaava-alueille. Kukonkoivun Kotajärventielle rakennettiin jäte- ja hulevesiverkostoa katurakentamisen yhteydessä. Salpakankaantien-Mäkrinteentien alueella jatkettiin vesihuoltoverkoston saneerausta ja myös kolme jätevesipumppaamo saneerattiin. Riskien hallinnan toimenpiteinä vedenottoa mm. aidattiin, kaivoja saneerattiin ja kemikaalisäiliöille asennettiin varoaltaita.

Lahti Aqua Oy on hoitanut Hollolan vesihuollon asiakas- ja operatiiviset palvelut konsessiosopimukseen perustuen. 1.1.2020 alkaen tuli voimaan talousveden rajamyyntiä ja jätevedenkäsittelyn kuormitusmaksua koskeva sopimusmuutos. Vuoden 2020 aikana neuvoteltiin laajemmin jatkosopimuksen päivitys, joka tuli voimaan 1.1.2021.

Vedenkulutus ja laskutettu jätevesimäärä nousivat loppuvuotta kohti johtuen todennäköisesti Koronaepidemiasta. Aiempina vuosina vedenkulutus on valtakunnallisen trendin mukaisesti laskenut, mitä oli ennusteena myös vuodelle 2020. Vesihuoltolaitoksen käyttö- ja perusmaksutulot nousivat myös 1.6.2020 voimaan tulleen hinnastomuutoksen myötä 219 084 € vuodesta 2019. Liittymismaksut muuttuivat verollisiksi ja palautuskelpoisiksi, jolloin niistä kertyi tuloja 1.6.2020 alkaen yhteensä 154 202 €. Liittymismaksutulot jäivät kuitenkin arvioitua pienemmiksi, koska uudet rakennushankkeet jäivät oletettua vähäisemmiksi. Kokonaisuutena liikevaihto toteutui lähes alkuperäisen budjetin mukaisesti, vaikka vuoden aikana ennakoitiin n. 200 000 €:n alitusta. Muutetun talousarvion mukaiset tulot ylittyivät 189 938 €. Menopuoli alittui budjetoituun nähden 60 574 €. Kokonaistulos oli alijäämäinen 563,88 €. Lainaa otettiin vuoden aikana 2 000 000 €, jolloin lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta olivat vuoden lopussa 2 950 000 €.

Hollolan vesihuoltopalvelut saivat kahdesta erillisestä asukkaille tehdystä kyselytutkimuksesta pääosin hyvät tai erinomaiset tulokset. Hollolan vesihuollon kehittämissuunnitelman hyväksyttiin kesäkuussa ja pohjavesialueiden suojele- ja vesihuollon varautumissuunnitelmien päivitystyöt käynnistettiin syksyllä.

Käyttötalouden toteutuminen

Elinvoiman palvelualueen (pois lukien vesihuoltolaitos) talousarvion käyttötalouteen varatut määrärahat toimintakulujen osalta olivat 23,1 M€. Toimintakulujen toteuma-% oli 92,8 % ts. menot alittuivat palvelualueella 1,7 M€. Tuotot toteutuivat budjetin mukaan 18,3 M€ toteuma-% 100%. Toimintakate oli 1,7 M€ parempi kuin talousarvio.

Kuntatekniikan toimintatuotot toteutuivat budjetoitua paremmin 49 t€, valmistus omaan käyttöön toteutui 32 t€ suurempana. Kuntatekniikan toimintakulut alittuivat 213 t€: katujen ja yleisten alueiden säästö 126 t€, liikuntapaikkojen säästö 74 t€, varikon säästö 14 t€. Nettosäästö oli 293 t€.

Liikennepalvelujen talousarviota muutettiin valtuuston päätöksellä kesäkuussa vähentämällä koronasta johtuvaa lipputuloarviota 315.000 eurolla sekä lisäämällä kuluarviota 190.000 eurolla johtuen seudullisten liikennöintikustannusten uudesta jakotavasta (150.000 e) sekä Vääksy-suunnan lisäystä liikenteestä (40.000 e). Nettolisäys oli yhteensä 505.000 euroa.

Liikennepalvelujen talousarvio toteutui tuottojen osalta seuraavasti: tulot ylittivät muutetussa talousarviossa noin 90.000 euroa johtuen valtion ylimääräisistä (korona)valtionavustuksista. Kaiken kaikkiaan lipputuloarvio jäi noin 407.000 alkuperäistä talousarviota vähäisemmäksi, josta talousarviomuutoksella katettiin em. 315.000 euroa ja syksyn ajalta tuli lisämenetyksiä noin 92.000 euroa. Koronatukia saatiin Hollolaan yhteensä noin 174.000 euroa, jolloin koronasta johtuvaksi lipputulomenetykseksi jäi vuodelta 2020 noin 233.000 euroa.

Kulut puolestaan alittuivat noin 30.000 euroa nettosäästön ollessa noin 120.000 euroa. Menojen alitus muutetussa talousarviossa johtui ennen kaikkea hieman arvioitua vähäisimmistä liikennöinnin kuluista (mm. vuorotarjonnan keskeytykset ja vähennykset koronan takia keväällä).

Työllisyyspalveluissa työmarkkinatukimenot ylittivät n. 182 t€. Toimintakate ylittyi kuitenkin vain n. 32 t€, mm. maksetut avustukset yhteisöille jäivät budjetoitua pienemmiksi ja palkkatukityöllistämistä toteutui budjetoitua vähemmän.

Rakennus- ja ympäristövalvonnassa saavutettiin n. 80 t€ nettosäästö. Rakennuslupamaksujen tuotot jäivät arvioidusta ja vastaavasti ympäristönsuojelun tuotot ylittivät arvion. Säästöjä saavutettiin palveluiden ostoissa.

Ruoka- ja siivouspalvelujen menot alittuivat 253 t€, mutta vastaavasti tulot alittuivat 348 t€ nettoylityksen ollessa 95 t€. Covid19-pandemia vaikutti tulokseen. Kustannuksiin vaikuttavia tekijöitä olivat mm. 23 t€ arvioitua isommat toimisto- ja asiantuntijakustannukset. Henkilöstöpalveluiden oston käytettiin 35 t€ arvioitua enemmän, jonka todelliset vaikutukset ovat n. 23 t€. Muissa palvelujen ostoissa säästöä syntyi 27 t€. Kertakäyttökäsi- ja siivoukseen, suojakäsineiden, kertakäyttöastioiden ja -pakkausmateriaalien aiheuttamat lisäkustannukset olivat 24 t€, muissa tarvikeostoissa säästö 104 t€.

Menopaineet kohdistuivat voimakkaammin ruokapalvelun toimintaan. Keväällä ateriatilausten määrä oli kahden kuukauden ajalta 42 % arvioitua vähemmän ja koko vuoden ateriatilaukset jäivät n. 80 %:n arvioidusta. Henkilöstömitoitus sopeutettiin vallitsevan tilanteen mukaan. Hajautettu ruuanjako, lisätyt hygieniatoimet, henkilöstön COVID19 tartuntojen poissulkemiset ja testitulosten odottelut aiheuttivat henkilöstön lisä resurssointi tarvetta.

Kiinteistöpalveluissa PTS-korjausbudjetti oli 929 t€. Budjetti alittui 226 t€. Hollolan Tilapalvelu Oy:n palvelumaksun säästö kunnalle oli n. 700 t€, syinä Hollolan Tilapalvelu Oy:n kulujen alenemiseen ovat olleet käyttö- ja huoltokulujen sekä kiinteistöjen korjauskulujen väheneminen.

Investointien toteutuminen

Toteutuneiden investointikustannusten loppusumma elinvoiman palvelualueen osalta oli n. 17,1 M€ ja siitä vesihuoltolaitoksen osuus n. 3,1 M€. Investointikustannuksista talonrakennuksen osuus oli n. 8,6 M€, kuntatekniikan osuus n. 4,1 M€. Maa-alueiden hankintaa käytettiin n. 1,2 M€. Irtaimen osuuden kustannus oli n. 73 t€. Toteutuma-aste yhteensä oli 85,6 %.

Kuntatekniikan investoinneissa kustannukset alittuivat n. 470 t€, johtuen mm. Lahden kaupungin kanssa yhteisen ulkoilusiltahankkeen siirtyessä vuodelta eteenpäin (80.000 €) sekä Kiventöyryntien 1. rakennusvaiheen määrärahan alituksesta (n. 350.000 €). Muilta osin poikkeamat talousarviossa esitettyihin määrärahoihin ovat pienempiä ja kohdistuvat useammalle eri hankkeelle.

Talonrakennuksen investointien alitus n. 1,6 M€ johtui Sote-keskuksen maksuerien siirtymisestä vuodelta 2020 vuodelle 2021.

Vesihuoltolaitoksen talousarviota nostettiin vuoden aikana 800 t€, koska Raikkosen/Lehtorannan alueen vesihuollon rakentaminen viivästyi ja siirtyi vuodelta 2019 kokonaan vuodelle 2020 (n. 375 t€), Kartanon Kumpulän saneerausalueen kustannukset nousivat merkittävästi (n. 281 t€) johtuen ennakoimattomista maaperästä johtuvista ongelmista ja Kiventöyryntien asemakaava-alueen suunnitelmamuutoksista (n. 300 t€). Muutettuun talousarvioon nähden investoinneista jäi kuitenkin toteutumatta n. 548 t€. Voimassa olevan budjetin alittumiseen syynä oli muiden investointikohteiden toteutuksen siirtyminen myöhemmäksi ja pienempien investointikohteiden kustannusten alittuminen budjetoituun nähden.

Henkilöstö

Toimintavuosi toteutui pääsääntöisesti suunnitellusti, kun huomioidaan pandemian aiheuttamat muutokset. Henkilöstön jaksaminen ja suoriutuminen pandemian aiheuttamiin muutostarpeisiin oli uskomattoman hieno suoritus. Varsinkin ruoka- ja siivouspalveluissa työntekijöiden jaksamiseen on kohdistunut paineita, unohtamatta etätöyön kiireessä ja välillä yksinäisessäkin työympäristössä työskennelleitä. Yksittäisenä hienona suorituksena voidaan pitää yksinyrittäjätukiprojektin onnistumista kunnan omana työnä.

Vuodet kuluvat, vaateet kasvavat ja tuntuu, että työtahti on jälleen kiristynyt. Työnantajan tärkeä tehtävä on huolehtia jokaisen työntekijän jaksaminen. Oman tehtävänkuvan lisäksi jokaisen työhön liittyy runsaasti kunnan sisäisiin tehtäviin liittyvää tekemistä mm. erilaisiin työryhmiin osallistumista, viestintää, markkinointia, projektinhallintaa, sisäistä koulutusta, erilaista raportointia. Nämä erillistehtävät vievät aikaa omasta perustehtävästä. Työntekijöillä ja esimiehillä on suuri haaste siinä, miten työaika ja tehtävät saadaan sovitettua yhteen.

Tuloarviot ja määrärahat

Elinvoimavaliokunta, Elinvoiman palvelualue (sis. vesihuoltolaitos)

	TP 2019	ALKUP. TA 2020	TA MUUTOKSET 2020	TA 2020 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TOTEUMA 2020	TOT-%	POIKKEAMA
TULOT	22 883 421,53	23 191 000	-515 000	22 676 000	22 831 402,62	100,7 %	155 402,62
Valm. om. käyttöön	70 449,65	50 000	0	50 000	82 115,27	164,2 %	32 115,27
MENOT	-23 525 668,96	-25 851 700	181 800	-25 669 900	-23 934 472,32	93,2 %	-1 735 427,68
NETTO	-571 797,78	-2 610 700	-333 200	-2 943 900	-1 020 954,43	34,7 %	1 922 945,57

Elinvoimavaliokunta, Elinvoiman palvelualue ilman vesihuoltolaitosta

	TP 2019	ALKUP. TA 2020	TA MUUTOKSET 2020	TA 2020 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TOTEUMA 2020	TOT-%	POIKKEAMA
TULOT	18 648 186,64	18 591 000	-315 000	18 276 000	18 241 464,56	99,8 %	-34 535,44
Valm. om. käyttöön	70 449,65	50 000	0	50 000	82 115,27	164,2 %	32 115,27
MENOT	-21 263 150,25	-23 323 800	181 800	-23 142 000	-21 467 146,33	92,8 %	-1 674 853,67
NETTO	-2 544 513,96	-4 682 800	-133 200	-4 816 000	-3 143 566,50	65,3 %	1 672 433,50

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Työn Hollola

Palvelualue	Elinvoimanpalvelualue		
Strategian tavoite	Hyödynnämme kehätien uusien yritysten sijoittumispaikkana.		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2020
Maanhankinta Kehätien länsipäästä tulevia yritysalueita varten	Tarjouskierrokset kohdennettuiden maa-alueiden omistajille tehty 2019. Päätös etenemisestä valtuustossa 4/2020.	Kehitys- ja kaavoituspäällikkö	Tarjouskierrokset 2020 eivät johtaneet kauppoihin. Kunnalla myymättömiä tontteja ja maa-aluetta. Ei toteutunut
Maanhankinta Kehätien itäpäästä tulevia yritysalueita varten	Kehätien itäpään maanhankinnan toimenpidesuunnitelma valmis 9/2020 ja kohdennettujen maa-alueiden omistajille tarjoukset tehty 12/2020.	Kehitys- ja kaavoituspäällikkö	Maanhankintakontakteja tehty. Maaomistajaneuvotteluja käyty ja jatkuvat Kehätien itäpäässä ja Nostavassa. Painopistealueet koottu ja käytössä, ei karttakointia asioiden arkaluonteisuuden vuoksi.

Palvelualue	Elinvoimanpalvelualue		
Strategian tavoite	Hyödynnämme kehätien uusien yritysten sijoittumispaikkana.		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2020
Hyödynnämme vahvasti VT12 valmistumista ja Hollolan logistista sijaintia vetovoimatekijänä markkinoinnissa.	2-3- yritystontin myyntiä tai vuokrausta/vuosi ja varauksia/tavoitteellisia neuvotteluja käynnissä >5	Elinkeinopäällikkö	Neuvotteluja käynnissä pandemiasta huolimatta yli 5. 2020 vuonna päättyneille (3 kpl) haettiin jatkoaikaa (2 /2021 ja 1/2022). Kukonkoivuun saatiin varaus n. 5 ha tontille vedenpakkaus-toiminnalle ja logistiikalle. Hollolaan sijoitettiin, mutta yksityisiin valmiisiin tiloihin. Valmiiden tilojen kysyntä nousi erityisesti syksyllä.
	Markkinavuoropuhelua / rakentajien, investorien ym. Yhteistyökumppaneiden kanssa teemallisia tapahtumia 1-2	Elinkeinopäällikkö	Nostavan markkinavuoropuhelu pidettiin keväällä. Ladec kilpailutti konseptin suunnittelun ja kilpailutuksen valmistelijan, osa rahoitus Next Step Lahti -hankkeesta. Käyty useampia keskusteluja/ neuvotteluja potentiaalisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Pandemia vaikutti ja vaikeutti.

Palvelualue	Elinvoimanpalvelualue		
Strategian tavoite	Uudistamme toimintatavat, joilla edistämme monipuolista yritystoimintaa ja työpaikkojen kasvua		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2020
Yritysten kasvu-/kehittämisapu (Ladec + elinkeinopalvelut), työvoiman saatavuuden parantaminen ja Hollolan kiinnostavuuden lisääminen työssäkäyntikuntana	Ladec-yhteistyö, perustamis- ja kehittämispalvelut, yritys-, oppilaitos-, ym. sidosryhmä ja hankeyhteistyö. Elinvoimakahvit ja teematilaisuudet >4. Oppilaitos/yritystilaisuuksia >2 ja hankeosallistumisia >1	Elinkeinopäällikkö	Elinvoimakahveja 3 kpl, joista 2 Teamsissa. Salpakankaan yritysalueen infoiltapäivä syksyllä. Matkamessut tammikuussa, Duuniexpo kampuksella helmikuussa. Useiden hankkeiden (reilusti yli 1) kautta hyvää yhteistyötä kehittämistä ja verkostoja. Koronan aikana yksinyrittäjätuen hoitoa + korona-rahoitus- sekä neuvontapalveluja yrityksille. Ladec korona-/kehittämistukiapuna (Ely ja BF ym.) Kaikille 2020 perustetuille infokirje.

Palvelualue	Elinvoimanpalvelualue		
Strategian tavoite	Uudistamme toimintatavat, joilla edistämme monipuolista yritystoimintaa ja työpaikkojen kasvua		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2020
Lisäämme yhteistyötä yritysten kanssa mm. kuntalisän markkinointi.	Työttömyysaste alle 5% vuonna 2023, vuodelle 2020 tavoite 6,5%	Työllisyysvastaava	Covid19 sekoitti hyvin alkaneen työllisyyskehityksen; työttömyysaste eli työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuussa 2020 12,3%. Yleismaailmallinen tilanne on heikentänyt kunnan tavoitetta merkittävästi. Kuntalisään panostaminen on mahdollista kun 3/2021 alkava työllisyyden kuntakokeilu on saatu toimivaksi.

Palvelualue	Elinvoimanpalvelualue		
Strategian tavoite	Luomme yhteistyöverkostoja paikallisten yritysten ja toimijoiden kanssa sekä hyödynnämme alueen osaamista ja tarjontaa.		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2020
Vahvistamme paikallisten yritysten ja kunnan välistä vuoropuhelua ja yhteistyötä	Verkostoaamukahvit järjestetty 2 kertaa/vuosi	Elinkeinopäällikkö	Elinvoimakahveja 3 kpl, joista 2 Teams, Lisäksi Salpakankaan yritysalueen infoiltapäivä syksyllä. Yrittäjähdistystapaamisia n. 1 krt/kk. Korona-aikana myös alueellisia yrittäjähdistys + kunnat sekä kauppakamarin valiokuntien yhteistapaamisia.
	Kunnan yrittäjäpäivät järjestetty vuosittain	Elinkeinopäällikkö	5.9. osallistuttu Hollolan yrittäjä ry:n yrittäjäpäivätilaisuuteen. Myös etänä kunnallisjohdon seminaariin sekä valtakunnallisiin ja maakunnallisiin "yrittäjäpäiviin". Suunnitellut juhlat peruuntuivat.

Asumisen Hollola

Palvelualue	Elinvoimanpalvelualue		
Strategian tavoite	Tarjoamme luonnonläheisen viihtyisän ja turvallisen asuinympäristön, joka edistää arjen sujuvuutta.		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2020
Kannustamme ympäristöystävällisyyteen	Hollolan vesistövisio 2025 - ohjelman toteuttaminen. Vesistövision tunnetuksi tekeminen ja osallistaminen. Vesistöyön osallistajat, roolit, resurssit ja yhteistyömuodot selvitettyinä 2020 aikana.	Johtava rakennustarkastaja ja ympäristösihteeri	Internet-kyselyllä tiedotettiin ja kartoitettiin osallisia. Vuoden aikana toteutettiin tai haettiin kuutta vesistö-hanketta yhteistyötahojen kanssa. Toteutuneissa hankkeissa järjestettiin yleisötilaisuuksia, joissa muotoutui kunkin hankkeen osallistamistapa. Viranomaisyhteistyötä tiivistettiin.
	Vähä-Tiilijärven kunnostustarpeet ja -toimenpiteet suunniteltuina 2020 aikana.	Johtava rakennustarkastaja ja ympäristösihteeri	Vähä-Tiilijärven kunnostukseen liittyvät tutkimukset etenivät suunnitellussa aikataulussa. Toimenpiteet aloitettiin hoito-kalastuksella.

Palvelualue	Elinvoimanpalvelualue		
Strategian tavoite	Tarjoamme luonnonläheisen viihtyisän ja turvallisen asuinympäristön, joka edistää arjen sujuvuutta.		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2020
Maanhankinta tulevia asuntoalueita, katuverkkoa ja palvelualueita varten Kukkilassa ja Nostavassa.	Kukkilasta Peltotien jatkeen, vt 24 risteyksen, kaupallisten palveluiden alueen ja asuinalueen laajennuksen alueilta tehty ostotarjoukset keskeisiltä osa-alueilta 3/2020.	Kehitys- ja kaavoituspäällikkö	Ostotarjoukset tehty ja tämän jälkeen myös maanvaihdon tarjous Peltotien jatkeen, vt24 risteyksen ja kaupallisten ja osittain myös asuinalue laajennuksen alueelta. Ei johtanut kaappoihin. Maanhankintatyötä jatketaan asuinalueiden laajennusalueilta.
	Maanhankinnan toteuttamisesta päätös Kukkilan osa-alueilta valtuustossa 6/2020.	Kehitys- ja kaavoituspäällikkö	Maanhankinta ei edennyt valtuustoon koska maanomistajat eivät hyväksyneet osto/vaihtotarjouksia. Maanhankinnasta käyty jatkoneuvotteluita ja ostotarjouksia tarkistettu mutta tuloksetta. Maanhankinnan ratkaisun hakeminen jatkuu. Tavoitetta ei saavutettu.
	Nostavan tulevaisuuden asuin- ja keskustan osa-alueilta tarjoukset maanomistajille ja maanhankinnan etenemisestä päätös valtuustossa 6/2020.	Kehitys- ja kaavoituspäällikkö	Nostavan keskeiseltä kasvualueelta tehtiin merkittävä raakamaan kauppa syksyllä. Neuvottelut jatkuvat alueen ympäristössä. Maanhankinta jatkuu. Tavoite saavutettiin osittain.
	Maanhankinnan jatkamisesta ja tonttireservin kaavoittamisesta toimenpidesuunnitelma valmis 10/2020	Kehitys- ja kaavoituspäällikkö	Maanhankinnan keskeisistä alueista suunnitelma ja tämän pohjalta maanhankintaa jatketaan. Tonttireservin kaavoitus Hirvimäessä valmistelussa hyväksymiskäsittelyyn. Työtä jatketaan ja laajennetaan kaavoitusohjelman linjausten pohjalta. Toimenpidesuunnitelman mukaisesti edennyt toteutukseen.

Palvelualue	Elinvoimanpalvelualue		
Strategian tavoite	Kehitämme kuntakeskusta palvelujen turvaamiseksi ja lisäämiseksi		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2020
Laadimme keskustan kehittämisohjelman, missä painopiste on uudisrakentamisen käynnistymisessä, palvelujen monipuolistamisessa sekä viihtyvyyden ja toiminnallisuuden lisäämisessä.	Keskustan kehittämisohjelma on valmis 10/2020.	Kehitys- ja kaavoituspäällikkö	Kehittämisohjelman väestöpotentiaaliselvitys valmis. Keskustan kehittämisen tarpeet - ohjelma tehty 12/2020. Työ jatkuu kehittämisohjelman kohteiden jatkosuunnittelulla 2021.

Palvelualue	Elinvoimanpalvelualue		
Strategian tavoite	Kehitämme paikallisen ja seudullisen joukkoliikenteen sujuvuutta.		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2020
Kehitämme seudullista joukkoliikennettä.	Seudullisen joukkoliikenteen kehittäminen yhteistyössä palvelualueiden ja LSL:n kanssa. Matkustajamääräseuran ta ja asiakastytyväisyyskyselyt tehty 2020.	Kuljetus-koordinaattori/LSL	Liikennettä on kehitetty seudullisesti Lahden seudun runkolinjasto-suunnitelman käyttöönoton edetessä ja kuljetuskohteiden kilpailutusten myötä. Vääksy-suunnan kilpailutus lisäsi syksystä Vesikansan alueen vuorotarjontaa merkittävästi. Waltti-vyöhykejako uudistus on valmistelussa ja matkustajainformaatiota on kehitetty (LSL). Matkustajamääräseuranta on tehty, mutta koronan takia luvut eivät ole vertailukelpoisia aiempaan seurantaan. Asiakastytyväisyyskyselyä ei ole seudullisesti eikä kunnassamme tehty. Koronan vaikutus matkustuskäyttämiseen voi olla pitkäaikainen ilmiö.
	Matkustajamääräseuranta, LSL-seudullinen tavoite (esim. + 2 %)	Kuljetuskoordinaattori/LSL	Palveluliikenteen matkasuoritteet vähenivät ed. vuodesta (3.574) matkasta 2.165 matkaan. Vähennystä 39,4 %. Uusituilla linjoilla liikennöinti alkoi Hollolassa syksystä 2019. LSL-linjaliikenteessä tehtiin Hollolassa v. 2020 yhteensä 219.178 autonousua, josta ns. kouluvuorojen osuus oli 79.507 nousua (ilman Vääksy-suunnan linjoja syksystä alkaen).

Palvelujen Hollola

Palvelualue		Elinvoimanpalvelualue	
Strategian tavoite		Panostamme parhaaseen asiakaspalveluun	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2020
Toteutamme asiakaskyselyt yhteisesti sovitun toimintamallin mukaan	Sovitussa aikataulussa kerran vuodessa/joka toinen vuosi	Kyselyn vastuuhenkilöt	Kuntatekniikan ja vesihuollon kyselytutkimukset valmistuivat 8-9/2020 ja analysoitu. Yrittäjien kuntabarometri (ent. ELPO) valmistunut, julkaistu 6/2020 ja analysoitu.
Teemme suunnitelman viraston toimintojen siirtämisestä lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.	Etenemissuunnitelma on valmis 6/2020	Elinvoimajohtaja	Suunnitelma valmistui, epävarmuustekijöitä on. Tarkentava etenemissuunnitelma Viirikukkoon siirtymisen osalta valmistuu 2022.

Palvelualue		Elinvoimanpalvelualue	
Strategian tavoite		Edistämme kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta.	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2020
Kehitämme luontoreitistöjä	Toteutamme yhden luontoreitin (Suokierros Kintterönsuon maisemissa) vuoden aikana.	Kuntatekniikan päällikkö	Tavoite toteutunut. Suokierros valmistui syksyllä 2020.

HOLLOLAN VESIHUOLTOLAITOS, TASEYKSIKKÖ

Elinvoiman Palvelualue / Vesihuoltolaitos

Vastuuhenkilö: Vesihuoltopäällikkö, Riikka Johansson

Toiminnan kuvaus

Hollolan vesihuoltolaitos vastaa Hollolan kunnan yleisen vesihuollon järjestämisestä lakien ja määräysten mukaisesti. Hollolan kunta on sopinut vesihuoltopalvelujen tuottamisesta Lahti Aqua Oy:n kanssa konsessiosopimukseen perustuen vuodesta 2008 alkaen.

Yleistä

Hollolan vesihuoltolaitos on kunnan erillinen taseyksikkö, joka kuuluu elinvoiman palvelualueeseen. Kunta päättää vesihuoltolaitoksen toiminta-alueesta, vesihuollon kehittämisestä, maksuista ja investoinneista. Hollolan vesihuoltolaitoksen tilinpäätöstiedot sisältyvät kunnan tilinpäätökseen. Vesihuoltolaitos vastaa vesihuollosta kunnan hyväksymällä toiminta-alueella.

Lahti Aqua Oy hoitaa Hollolan vesihuoltolaitoksen asiakkaiden vesihuoltopalvelut, joita ovat vedenhankinta- ja jakelu, viemärointi ja jätevedenpuhdistus sekä asiakaspalvelu (sisältäen uudet liittymät, laskutuksen ja tiedottamisen). Toimintavuosi oli 13. yhteistyövuosi Lahti Aqua Oy:n kanssa. 1.1.2020 alkaen tuli voimaan talousveden rajamyyntiä ja jätevedenkäsittelyn kuormitusmaksua koskeva sopimusmuutos. Vuoden 2020 aikana neuvoteltiin laajemmin jatkosopimuksen päivitys, joka tuli voimaan 1.1.2021. Hollolan vesihuoltolaitoksen tärkeimmät tunnusluvut sisältyvät myös Lahti Aqua Oy:n vuosikertomukseen (www.lahtiaqua.fi).

Hollolan vesihuoltolaitoksen verkostoihin on liittynyt 4 556 kiinteistöä ja arviolta 18 500 asukasta, mikä vastaa 78 % väestöstä. Vuonna 2020 talousvettä myytiin 863 210 m³ ja jätevettä laskutettiin 832 675 m³. Vedenkulutuksessa on ollut edellisinä vuosina aleneva suuntaus, mutta pääsääntöisesti koronaepidemiasta johtuen vuoden 2020 vedenkulutus nousi. Myydyn talousveden määrä nousi 2,7 % ja laskutetun jäteveden määrä 2,0 % vuodesta 2019.

Vedenhankinta, -jakelu ja laatu

Hollolan vedenhankinta perustuu täysin pohjaveteen. Talousvesiverkoston johdettiin desinfiotua sekä alkaloitua (pH:n nosto) vettä yhteensä 1 015 00 m³, josta 79 % ostettiin Hollolan - Lahden vesilaitoskuntayhtymältä. Omista vedenottamoista oli käytössä Kukkilan, Kellolanlähteen, Myllymäen, Ojastenmäen, Herralan sekä Laitialan vedenottamot, joista pumpattiin vettä yhteensä 215 000 m³ (21 %). Lahdesta ostettiin vettä kokonaismäärästä noin 0,4 %.

Toimintavuonna talousvesi täytti sosiaali- ja terveysministeriön asettamat laatuvaatimukset ja -tavoitteet. Talousveden laadusta tiedotetaan Lahti Aqua Oy:n sivuilla www.lahtiaqua.fi

Riskien hallinnan toimenpiteinä vedenottamoita mm. aidattiin, kaivoja saneerattiin ja kemikaalisäiliöille asennettiin varoaltaita.

Vesi- ja jätevesiverkostot

Vesihuoltolain mukaista Hollolan sähköistä verkostokarttaa on eheytetty toimintavuoden aikana, jolloin verkostopituudet ovat tarkentuneet aiempiin vuosiin verrattuna.

Hollolassa on vesihuoltolaitoksen verkostoa seuraavasti:

- vesijohtoa 341 km
- jätevesiviemäriä 311 km
- hulevesiviemäriä 86 km

Talousvesiverkoston laskuttamattoman veden osuus oli noin 15 %, mikä on samalla tasolla kuin valtakunnallinen keskiarvo. Mikäli huomioidaan mm. verkostossa tarkoituksella tehdyt juoksutukset, varsinaisten vuotovesien osuus oli 11,3 %. Jätevedenpuhdistamoille tulevan laskuttamattoman jäteveden osuus oli 34 %, mikä on myös valtakunnallisella keskimääräisellä tasolla. Mikäli tarkoitukselliset ja säännölliset viemäreiden huuhtelut huomioidaan, oli vuotovesiprosentti noin 33 %. Vuotovesiin vaikuttaa verkostojen kunto sekä etenkin viemäriverkoston osalta vuosittain vaihtelevat sääolosuhteet ja virtaamamittausten epävarmuustekijät. Vuotovesien vähentämiseen on kiinnitetty huomiota mm. kaivoja ja jätevesiviemäreitä

saneeraamalla. Verkostojen vanheneminen ja saneerausvelan kasvu ovat valtakunnallinen ongelma, jolloin vuotovesimääriä on vaikea vähentää, vaikka saneeraukseen investoidaankin.

Erillisten vesihuoltokohteiden uudisrakentaminen ja saneeraaminen toteutettiin tilaamalla rakennuttamispalvelut Lahti Aqua Oy:lta konsessiosopimuksen pohjalta. Tällaisia kohteita oli mm. uusien liittymien rakentaminen, Mäkirinteentien vesihuoltoverkoston saneerauksen jatkaminen ja kolmen jätevesipumppaamon saneeraus.

Uusille asemakaava-alueille sekä muille yhdyskuntatekniikan yhteiskohteille vesihuollon kilpailutus- ja valvontatoimet toteutettiin kunnan omin resurssein. Uutta vesihuoltoverkostoa rakennettiin Lehtorannan ja Kiventöyryn/Tasatarhan uusille asemakaava-alueille. Kukonkoivun Kotajärventielle rakennettiin jäte- ja hulevesiverkostoa katurakentamisen yhteydessä. Kartanon alueen saneeraus (Laihotie Heinätie, Koivusillantie ja Purotie) aloitettiin 2020 ja jatkuu keväällä 2021.

Jäteveden käsittely

Viemäröidyt jätevedet käsitellään Hämeenkosken alueella Hollolan omassa jätevedenpuhdistamossa ja muutoin Lahti Aqua Oy:n puhdistamoissa. Salpakangas-Kukonkoivun, Kirkonseutu-Pyhäniemen ja Herrala-Hakosilta-Nostavan alueilta jätevedet johdetaan Ali-Juhakkalan jätevedenpuhdistamoon sekä Vesikansan (Kukkila, Kalliola, Paimela) alueelta Kariniemen jätevedenpuhdistamoon. Käytöstä poistetussa Salpakankaan puhdistamossa (Komola) on käytössä jäteveden esikäsitely, jossa suurimmat kiintoaineet poistetaan mekaanisesti. Vuoden aikana Hollolan jätevesiä käsiteltiin yhteensä 1 269 000 m³, josta 71 % Ali-Juhakkalan, 23 % Kariniemen ja 6 % Hämeenkosken puhdistamolla. Jätevedenkäsittely muodostaa pääosan (59 %) Hollolan maksamasta palvelumaksusta Lahti Aqua Oy:lle.

Toimintavuonna jäteveden käsittely on täyttänyt kaikki puhdistamoille ympäristöluvista asetetut puhdistusvaatimukset. Jäteveden käsittelytuloksista tiedotetaan Lahti Aqua Oy:n sivuilla www.lahtiaqua.fi

Kunnan alueella muodostuvia sako- ja umpikaivolietettä vastaanotetaan Ali-Juhakkalan jätevedenpuhdistamolla sekä Hämeenkosken alueella sijaitsevalla erillisellä Ojastenmäen lietteiden vastaanottoasemalla.

Hulevedet

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan kunta vastaa asemakaava-alueiden hulevesien hallinnan järjestämisestä. Kunta ja vesihuoltolaitos ovat sopineet hulevesien viemäroinnistä niin, että huleveden johtamiseksi rakennettavat hulevesiviemärit kuuluvat vesihuoltolaitokselle. Katualueiden kuivatusputket ja kaivot sekä muut katualueiden kuivatukseen liittyvät rakennelmat toteutetaan kunnan toimesta. Kunta vastaa mahdollisista hulevesiviemäreiden jälkeen alkavista avo-ojista, hulevesialtaista yms. rakenteista. Erilliset ojarummut tai yksittäiset sadevesiviemärit, jotka eivät sijaitse asemakaava-alueella, eivät kuulu vesihuoltolaitoksen vastuualueeseen.

Vesihuoltolaitos ei toistaiseksi peri kunnalta tai hulevesiverkostoon liittyneiltä kiinteistöiltä korvausta huleveden viemäroinnistä, mikä olisi vesihuoltolain mukaisesti mahdollista.

Riskien hallinta

Hollola hyödyntää Lahti Aqua Oy:n ison vesihuoltolaitoksen tarjoamia palveluita, jotta riittävät osaaminen ja resurssointi voidaan varmistaa. Hollolan vesihuoltolaitos kehittää toimintaansa ja panostaa vesi- ja viemäriverkostojen sekä laitosten saneeraukseen, jotta nykyinen hyvä toimintavarmuus voidaan turvata.

Vesihuoltolaitokselle on laadittu vesihuoltolain mukainen varautumissuunnitelma häiriötilanteiden varalle, mikä on päivitetty vuoden 2020 aikana. Varautumissuunnitelma sisältää riskikartoitukset sekä vedenhankinnalle ja -jakelulle että jätevesien viemäroinnille ja käsittelylle (WSP ja SSP). Suunnitelmaan sisältyy toimenpideohjelma vastuutahoineen ja aikatauluineen, minkä mukaisesti havaittujen riskien hallintatoimenpiteitä toteutetaan ja varautumistilannetta parannetaan.

Vuoden 2020 aikana riskien hallinnan toimenpiteinä vedenottamoita mm. aidattiin, kaivoja saneerattiin ja kemikaalisäiliöille asennettiin varoaltaita. Sähköiseen verkostokarttaan luotiin saneerausalueet, jotka priorisoidaan verkoston ominaisuustietojen ja huoltotoimenpiteiden tarpeen mukaan kiireellisyysjärjestykseen.

Talous

Liikevaihto 4 589 938 € muodostui talous- ja jätevesien käyttömaksuista, perusmaksuista sekä 1.6.2020 alkaen voimaan tulleen hinnastomuutoksen myötä myös liittymismaksuista. Vesihuoltolaitoksen maksutulot nousivat 354 703 € vuodesta 2019. Kokonaisuutena liikevaihto toteutui lähes alkuperäisen budjetin mukaisesti, vaikka vuoden aikana ennakoitiin n. 200 000 €:n alitusta. Muutetun talousarvion mukaiset tulot ylittivät 189 938 €. Menopuoli alittui budjetoituun nähden 60 574 €. Kokonaistulos oli alijäämäinen 563,88 €.

Toiminnan kannattavuuden tunnuslukuna käytetään toimintakatetta suhteessa liikevaihtoon, joka oli 46 % (47 % vuonna 2019) ja jota voidaan pitää kohtuullisen hyvänä tasona.

Menot muodostuvat pääasiallisesti käyttötalouden kuluista, investoinneista sekä kunnalle maksettavasta peruspääoman korvauksesta. Peruspääoman mukainen vuotuinen korvaus omistajalle eli peruskunnalle oli 302 700 €. Samansuuruinen tuloutuskäytäntö on ollut voimassa vuodesta 1994. Käyttötalouden kustannuksista eniten ovat nousseet toimisto- ja asiantuntijapalvelut, jotka muodostuvat pääosin Lahti Aqua Oy:n palvelumaksuista sekä konsulttipalkkioista, noin 7,3 % vuodesta 2019.

Lainaa otettiin vuoden aikana 2 000 000 €, jolloin lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta olivat vuoden lopussa 2 950 000 €. Korkomenoja maksettiin 17 428 euroa. Suhteellinen velkaantuneisuus oli 364,1 %. Velkoja saatiin lyhennettyä suunnitelmien mukaisesti.

Sijoitetun pääoman tuotto oli 3,3 % (3,7 % vuonna 2019) ja omavaraisuusaste 44,30 % (47,0 % vuonna 2019). Kertynyt ylijäämä taseessa oli 4 003 000 € ja tilikauden alijäämä 563,88 €.

Vesihuoltomaksut

Hollolan vesihuoltolaitoksen hinnastoa muutettiin 1.6.2020 alkaen. Vedenkulutuksen mukaan perittävät käyttömaksut säilyivät ennallaan, mutta tavanomaisesta yhdyskuntajätevedestä selvästi poikkeavasta jätevedestä voidaan periä korotettua jätevesimaksua. Jos kiinteistö johtaa hulevesiä jätevesiviemäriin, siitä voidaan periä korotettua jätevesimaksua (50 %). Kiinteitä perusmaksuja nostettiin 15 %. Perusmaksujen nosto perustuu valtakunnallisen vesihuoltomaksujen yleisohjeeseen (Vesilaitosyhdistys 2017), jonka mukaisesti kiinteät ylläpitokustannukset tulisi kattaa paremmin perusmaksujen avulla. Rekolan ja Laitialan alueiden kiinteistöiltä peritään vesihuoltolain ns. aiheuttamisperiaatteen mukaisesti korkeampaa perusmaksua. Ns. suurkuluttajat jaettiin kahteen eri maksuluokkaan siten, että vesimäärän 500-1000 m³/vuosi kuluttajien perusmaksu laski ja on puolet >1000 m³/vuosi vesimäärän maksusta. Liittymismaksut muutettiin verollisiksi ja palautuskelvottomiksi. Käytännössä kiinteistön maksaman liittymismaksun suuruus säilyi ennallaan. 1.4.2004-31.5.2020 maksetut liittymismaksut säilyvät edelleen palautuskelpoisia.

Hollolan vesihuoltomaksut ovat valtakunnallisia keskiarvoja korkeampia. Korkeita maksuja selittää mm. Hollolan hajanainen yhdyskuntakehitys, jolloin vesihuoltoverkostoa on paljon suhteessa liittyneisiin kiinteistöihin. Vesihuoltolaitoksella on myös paljon investointitarpeita sekä uudisrakentamisen että saneerauksen puolella. Lahti Aqua Oy:lle maksettavat asiakaspalvelun ja operatiivisen toiminnan palvelumaksut olivat yhteensä noin puolet Hollolan käyttö- ja perusmaksuilla kerättävistä tuloista.

Muut asiat

Keväällä 2020 Hollolan vesihuoltolaitos tiedotti yleisesti ja laskutuksen yhteydessä kiinteistöjä hinnaston, toimitus- ja sopimusehtojen muutoksista, kiinteistön vastuuasioista sekä häiriötilanteiden viestinnästä. Myös muista vesihuollon ajankohtaisista asioista on tiedotettu kunnan kotisivuilla ja somessa.

Hollolan vesihuoltopalveluista on tehty kahdet eri kyselytutkimukset, Yhdyskuntatekniset palvelut 2020 (FCG) ja Lahti Aqua Oy:n tilaama WACSI-kysely 2020. Molemmissa kyselyissä asukkaat ovat antaneet pääosin hyvät tai erinomaiset tulokset vesihuoltopalveluille. Parhaat pisteet Hollola on saanut juomaveden laadusta ja jätevedenpuhdistamoiden toiminnasta. Aiemmin heikot tulokset saanut häiriötilanteiden tiedotus sain nyt vertailukuntien parhaat tulokset.

Hollolan uudet vesihuollon yleiset toimitusehdot ja Hollolan vesihuoltolaitoksen sopimusehdot tulivat voimaan 1.6.2020 alkaen. Sopimus- ja toimitusehdot on päivitetty vastaamaan voimassa olevaa vesihuolto- sekä maankäyttö- ja rakennuslainsäädäntöä. Päivityksessä on käytetty Vesilaitosyhdistyksen, Suomen Kuntaliiton ja Kilpailu- ja kuluttajaviraston yhteistyössä laatimaa mallisuositusta mm. laitoksen ja kiinteistön vastuiden, vesihuollon virheen ja hinnanalennuksen sekä hulevesien viemäroinnin osalta. Ehtoihin on päivitetty myös liittymismaksujen palautuskelpoisuuden muutos sekä henkilötietojen suoja-asiat.

Hollolan vesihuollon kehittämissuunnitelman päivitys hyväksyttiin valtuustossa kesäkuussa 2020. Päivitys on yhteenvedo vesihuollon nykytilanteesta, tavoitteista sekä kehittämistarpeista ja -toimenpiteistä. Hollolan vesihuollon nykytilanne on pääosin hyvä. Hollolassa on riittävästi hyvälaatuista pohjavettä, vedenottoa sekä yhdysvesijohtoja varmistamaan talousveden jakelu. Vesihuoltoverkostot kattavat jo tiheimmät asutut alueet, joilla toteutuu kunnan vesihuollon järjestämisvelvollisuus. Vesihuoltoverkoston ja –laitosten toimintavarmuus on ollut hyvä ja jätevesien käsittely täyttää sille asetetut puhdistusvaatimukset. Hollolan vesihuollon kehittämistarpeet painottuvat olemassa olevien vesi- ja viemäriverkostojen sekä laitosten ylläpitoon sekä saneeraukseen, jotta nykyinen hyvä toimintavarmuus voidaan turvata.

Hollolan pohjavesialueiden suojelemissuunnitelman päivitystyö käynnistyi ja se valmistuu syksyllä 2021.

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella olevista liittymättömistä kiinteistöistä laadittiin opinnäytetyönä selvitys. Jo valmiiksi rakennettujen vesihuoltoverkoston varsilla on vielä paljon niihin liittymättömiä kiinteistöjä, joiden tulisi vesihuoltolain mukaisesti liittyä tai hakea vapautusta. Kiinteistöille tehtiin ympäristöriskianalyysi sen mukaan, sijaitseeko kiinteistö pohjavesi- ranta- ja/tai tiheästi rakentuneella tilastollisella taajama-alueella. Lisäksi analyysissä huomioitiin vedenottamot, uimarannat sekä taajamien lievealueet. Selvityksen ja muun ympäristönsuojelun valvonnan pohjalta vesihuoltolaitos sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen lähestyy liittymättömiä kiinteistöjä kirjeitse.

Arvio tulevasta kehityksestä

Hollolan vesihuoltolaitokselle kohdistuu suuria investointipaineita sekä uusien verkostojen rakentamistarpeita että olemassa olevan vanhenevan verkoston saneeraamistarpeista. Lahti Aqua Oy:n palvelumaksut riippuvat mm. jätevesimäärästä ja muista muuttuvista tekijöistä, jolloin niitä on vaikea ennustaa. Hollolan vesihuoltolaitoksen kuluttajilta perittäviä vesihuoltomaksuja on paine nostaa myös jatkossa toimintakustannusten ja investointien kattamiseksi, mikä on valtakunnallinen trendi.

Hollolan vesihuollon kehittämissuunnitelman päivityksessä on kartoitettu kehittämistarpeita vesihuoltolaitoksen toimintaedellytysten parantamiseksi. Kehittämistarpeiden perusteella valitaan vuosittain toteutettavat toimenpiteet investointiohjelmaan käytettävissä olevien resurssien mukaisesti. Vesihuollon tunnusluville on asetettu tavoitteet, joiden kehitystä seurataan.

Tuloarviot ja määrärahat

Vesihuoltolaitos

	TP 2019	ALKUP. TA 2020	TA MUUTOKSET 2020	TA 2020 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TOTEUMA 2020	TOT-%	POIKKEAMA
TULOT	4 235 234,89	4 600 000	-200 000	4 400 000	4 589 938,06	104,3 %	189 938,06
MENOT	-2 262 518,71	-2 527 900	0	-2 527 900	-2 467 325,99	97,6 %	-60 574,01
NETTO	1 972 716,18	2 072 100	-200 000	1 872 100	2 122 612,07	113,4 %	250 512,07
TILIK. ALIJÄÄMÄ	-8 507,14	-63 200	-200 000	-263 200	-563,88	0,2 %	262 636,12

TOIMINTAA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

	TP 2018	TP 2019	TP 2020
Kuntatekniikka			
Liikennealueiden hoito, €/asukas	25,6	24,8	25,2
Puistojen ja viheralueiden hoito, €/asukas	9,4	10,0	10,1
Liikunta-alueiden hoito €/asukas	22,1	18,0	20,4
* vuodesta 2019 lähtien kaikki liikuntapaikat mukana			
Maaomaisuuden hallinta ja paikkatieto			
Raakamaan hankinta, hehtaaria	25	48	42,7
Tonttireserviä (AO= Erillispientalo) yht. kpl	137	262	283
Tonttireserviä (AP= Asuinpientalo, AR=rivitalo), yht. k-m ²	36 625	38 166	36 943
Tonttireserviä (AK=Kerrostalo,AL=Liikehuoneisto) yht. k-m ²	15 500	15 500	24 460
Tonttireserviä (T= Teollisuus- ja varastorak.) yht. ha	47	46	46
Tonttireserviä (K=Liike- ja toimistorak.) yht. ha	14	14	14
Tonttireserviä (LTA= Tavaraliikenneterminaali) yht. ha	65	65	65
Tonttireserviä (P=Palvelurak.) yht. ha (v. 2016 alkaen)	1	1	1
Uusia (AO) Pientalo-tontteja annettu luovutukseen	21	0	9
Myyty tai vuokrattu (AO=Erillispientalo), kpl	10	21	8
Myyty tai vuokrattu (AP=Asuinpientalo,AR=Rivitalo), k-m ²	0	1 960	1 200
Myyty tai vuokrattu (AK=Kerrostalo,AL=Liikehuoneisto), k-m ²	0	0	0
Kaavoitus			
Asemakaava ja muutos yhteensä ha	29,8	94,7	42,5
Uusia kaavoitettuja tontteja (AO=Erillispientalo), kpl	0	146	29
Uutta rakennusoikeutta (AP=Asuinpientalo, AR=Rivitalo), k-m ²	0	3 501	0
Uutta rakennusoikeutta (AK=Kerrostalo,AL=Liikehuoneisto), k-m ²	0	0	0
Rakennusvalvonta			
Rakennuslupien ja ilmoitusten määrä	309	303	366
Valmistuneet asunnot	30	46	36
Siivous- ja ruokapalvelu			
Siivouksen kokonaiskustannukset €/siiv.m ² /pv	0,09	0,1	0,1
Ruokapalvelu, kouluaterian keskihinta/€	2,95	2,73	3,13
Liikennepalvelut			
Kuljetusoppilaiden määrä/käyttöaste linjaliikenteessä			45,5 %
Vesihuoltolaitos			
Laskutettava vesimäärä, 1000 m ³	872	840	863
Laskutettava jätevesimäärä, 1000 m ³	830	816	833
Liittyjäkiinteistöjen määrä, kpl	4 480	4 513	4 556
Vesimaksu, €/m ³ (alv. 0%)	1,54	1,57	1,57
Jätevesimaksu, €/m ³ (alv. 0%)	2,52	2,57	2,57
Tuloutus kunnalle, milj.€	0,3	0,3	0,3

2.3 Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelman toteutumisvertailu

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Tot-%	Poikkeama
Toimintatuotot	28 673 500	-1 131 000	27 542 500	27 885 101,36	101,2 %	342 601,36
Myyntituotot	12 741 200	-491 000	12 250 200	12 041 472,91	98,3 %	-208 727,09
Maksutuotot	2 254 500	-490 000	1 764 500	1 710 650,15	96,9 %	-53 849,85
Tuet ja avustukset	707 000	0	707 000	1 109 827,42	157,0 %	402 827,42
Vuokratuotot	12 499 100	0	12 499 100	12 690 346,49	101,5 %	191 246,49
Muut toimintatuotot	471 700	-150 000	321 700	332 804,39	103,5 %	11 104,39
Valmistus omaan käyttöön	50 000	0	50 000	82 115,27	164,2 %	32 115,27
Toimintakulut	-157 795 400	1 498 000	-156 297 400	-151 599 325,13	97,0 %	-4 698 074,87
Henkilöstökulut	-33 161 300	429 500	-32 731 800	-32 172 823,04	98,3 %	-558 976,96
Palvelujen ostot	-104 719 900	1 067 400	-103 652 500	-99 985 174,52	96,5 %	-3 667 325,48
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 524 800	-1 900	-4 526 700	-4 092 181,58	90,4 %	-434 518,42
Avustukset	-3 818 500	0	-3 818 500	-3 953 784,91	103,5 %	135 284,91
Muut toimintakulut	-11 570 900	3 000	-11 567 900	-11 395 361,08	98,5 %	-172 538,92
TOIMINTAKATE	-129 071 900	367 000	-128 704 900	-123 632 108,50	96,1 %	5 072 791,50
Verotulot	94 900 000	550 000	95 450 000	98 231 327,55	102,9 %	2 781 327,55
Kunnan tulovero	86 200 000	300 000	86 500 000	89 541 136,18	103,5 %	3 041 136,18
Kiinteistövero	5 700 000	-100 000	5 600 000	5 283 934,77	94,4 %	-316 065,23
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 000 000	350 000	3 350 000	3 406 256,60	101,7 %	56 256,60
Valtionosuudet	41 472 000	6 750 000	48 222 000	48 254 926,00	100,1 %	32 926,00
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	39 157 000	-3 125 200	36 031 800	36 059 342,00	100,1 %	27 542,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-4 514 500	-42 600	-4 557 100	-4 559 822,00	100,1 %	2 722,00
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	6 829 500	-33 200	6 796 300	6 796 348,00	100,0 %	48,00
Verotulomenetysten kompensatio	0	9 951 000	9 951 000	9 959 058,00	100,1 %	8 058,00
Rahoitustuotot ja -kulut	-229 600	320 000	90 400	824 598,81	912,2 %	734 198,81
Korkotuotot	1 000	0	1 000	5 080,99	508,1 %	4 080,99
Muut rahoitustuotot	765 700	320 000	1 085 700	1 453 433,39	133,9 %	367 733,39
Korkokulut	-681 600	0	-681 600	-327 781,70	48,1 %	-353 818,30
Muut rahoituskulut	-314 700	0	-314 700	-306 133,87	97,3 %	-8 566,13
VUOSIKATE	7 070 500	7 987 000	15 057 500	23 678 743,86	157,3 %	8 621 243,86
Poistot ja arvonalentumiset	-8 157 700	-600 000	-8 757 700	-9 495 005,25	108,4 %	737 305,25
Poistoero, varausten ja rahastojen muutokset	0	0	0	-5 994 102,41	—	5 994 102,41
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-1 087 200	7 387 000	6 299 800	8 189 636,20	130,0 %	1 889 836,20

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU 2020

HOLLOLAN KUNTA, VHL, Toimitilapalvelut,

	TA kunta	TA VHL	TA Yhteensä	Toteuma Kunta	Toteuma VHL	Toteuma Yhteensä	Poikkeama
Toimintatuotot	23 142 500	4 400 000	27 542 500	23 295 163	4 589 938	27 885 101	-793 634
Myyntituotot	7 850 200	4 400 000	12 250 200	7 451 535	4 589 938	12 041 473	-655 904
Maksutuotot	1 764 500	0	1 764 500	1 710 650	0	1 710 650	142 533
Tuet ja avustukset	707 000	0	707 000	1 109 827	0	1 109 827	-138 419
Vuokratuotot			12 499 100			12 690 346	
Muut toimintatuotot	321 700	0	321 700	332 804	0	332 804	-141 844
Valmistus omaan käyttöön	50 000	0	50 000	82 115	0	82 115	-10 450
Toimintamenot	-153 769 500	-2 527 900	-156 297 400	-149 131 999	-2 467 326	-151 599 325	-1 538 543
Henkilöstökulut	-32 649 100	-82 700	-32 731 800	-32 090 817	-82 006	-32 172 823	-144 003
Palvelujen ostot	-101 347 100	-2 305 400	-103 652 500	-97 734 348	-2 250 826	-99 985 175	-3 451 765
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 396 400	-130 300	-4 526 700	-3 970 405	-121 776	-4 092 182	1 916 821
Avustukset	-3 818 500	0	-3 818 500	-3 953 785	0	-3 953 785	-362 306
Muut toimintakulut	-11 558 400	-9 500	-11 567 900	-11 382 644	-12 717	-11 395 361	502 711
Toimintakate	-130 577 000	1 872 100	-128 704 900	-125 754 721	2 122 612	-123 632 109	-2 342 627
Verotulot	95 450 000	0	95 450 000	98 231 328	0	98 231 328	-803 704
Valtionosuudet	48 222 000	0	48 222 000	48 254 926	0	48 254 926	-25 015
Rahoitustuotot ja -kulut:	409 700	-319 300	90 400	1 144 727	-320 128	824 599	-315 549
Korkotulot	1 000	0	1 000	5 081	0	5 081	-4 895
Muut rahoitustulot	1 085 700	0	1 085 700	1 453 433	0	1 453 433	-29 889
Korkokulut	-665 000	-16 600	-681 600	-310 353	-17 428	-327 782	-272 613
Muut rahoituskulut	-12 000	-302 700	-314 700	-3 434	-302 700	-306 134	-8 152
Vuosikate	13 504 700	1 552 800	15 057 500	21 876 260	1 802 484	23 678 744	-3 486 894
Poistot ja arvonalentumiset	-6 941 700	-1 816 000	-8 757 700	-7 686 060	-1 808 945	-9 495 005	-217 855
Tilikauden tulos	6 563 000	-263 200	6 299 800	14 190 200	-6 461	14 183 739	-3 741 902
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)			0		5 898	-5 994 102	5 897
Tilikauden ylijäämä+/ alijäämä -	-4 210 000	-263 200	6 299 800	8 190 200	-564	8 189 636	-3 741 902

2.4 Investointiosa

INVESTOINNIT YHTEENSÄ

	TP 2019	ALKU- PERÄINEN TA 2020	TA- MUUTOKSET 2020	TA 2020 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TOTEUMA 2020	TOT %	POIKKEAMA
MENOT	9 542 109	19 331 000	2 586 000	21 917 000	18 800 526	85,8%	-3 116 474
TULOT	-3 735 462	-420 000	-91 000	-511 000	-323 607	63,3%	-187 393
NETTO	5 806 646	18 911 000	2 495 000	21 406 000	18 476 919	86,3%	-2 929 081

MAA-ALUEET, HANKINNAT

	TP 2019	ALKU- PERÄINEN TA 2020	TA- MUUTOKSET 2020	TA 2020 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TOTEUMA 2020	TOT %	POIKKEAMA
MENOT	1 043 812	1 400 000	0	1 400 000	1 227 175	87,7%	-172 825
TULOT	-296 672	-420 000	0	-420 000	-101 759	24,2%	-318 241
NETTO	747 140	980 000	0	980 000	1 125 416	114,8%	145 416

ARVOPAPERIT JA OSAKKEET

	TP 2019	ALKU- PERÄINEN TA 2020	TA- MUUTOKSET 2020	TA 2020 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TOTEUMA 2020	TOT %	POIKKEAMA
MENOT	97 313	0	0	0	0	—	0
TULOT	-544 382	0	0	0	-128 330	—	128 330
NETTO	-447 069	0	0	0	-128 330	—	-128 330

ETELÄINEN KEHÄTIE

	TP 2019	ALKU- PERÄINEN TA 2020	TA- MUUTOKSET 2020	TA 2020 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TOTEUMA 2020	TOT %	POIKKEAMA
MENOT	2 517 973	1 530 000	0	1 530 000	1 414 265	92,4%	-115 735
TULOT	0	0	0	0	0	—	0
NETTO	2 517 973	1 530 000	0	1 530 000	1 414 265	92,4%	-115 735

TALONRAKENNUS, PERUSPARANNUKSET

	TP 2019	ALKU- PERÄINEN TA 2020	TA- MUUTOKSET 2020	TA 2020 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TOTEUMA 2020	TOT %	POIKKEAMA
MENOT	850 774	1 590 000	0	1 590 000	1 555 697	97,8 %	-343 03
TULOT	-2 889 513	0	-91 000	-91 000	-90 000	98,9 %	-1 000
NETTO	-2 038 739	1 590 000	-91 000	1 499 000	1 465 697	97,8 %	-33 303

TALONRAKENNUS, KORVAUS- JA UUSINVESTOINNIT

	TP 2019	ALKU- PERÄINEN TA 2020	TA- MUUTOKSET 2020	TA 2020 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TOTEUMA 2020	TOT %	POIKKEAMA
MENOT	1 061 067	6 900 000	1 786 000	8 686 000	7 095 676	81,7%	-1 590 324
TULOT	0	0	0	0	0	—	0
NETTO	1 061 067	6 900 000	1 786 000	8 686 000	7 095 676	81,7%	-1 590 324

IRTAIN OMAISUUS

	TP 2019	ALKU- PERÄINEN TA 2020	TA- MUUTOKSET 2020	TA 2020 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TOTEUMA 2020	TOT %	POIKKEAMA
MENOT	77 799	490 000	0	490 000	305 006	62,2%	-184 994
TULOT	-4 895	0	0	0	-3 518	—	3 518
NETTO	72 904	490 000	0	490 000	301 488	61,5%	-188 512

KADUNRAKENNUS JA MUUT YLEISET ALUEET

	TP 2019	ALKU- PERÄINEN TA 2020	TA- MUUTOKSET 2020	TA 2020 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TOTEUMA 2020	TOT %	POIKKEAMA
MENOT	1 896 448	4 601 000	0	4 601 000	4 130 471	89,8%	-470 529
TULOT	0	0	0	0	0	—	0
NETTO	1 896 448	4 601 000	0	4 601 000	4 130 471	89,8%	-470 529

TASEYKSIKÖN INVESTOINNIT

VESIHUOLTOLAITOKSEN INVESTOINNIT

	TP 2019	ALKU- PERÄINEN TA 2020	TA- MUUTOKSET 2020	TA 2020 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TOTEUMA 2020	TOT %	POIKKEAMA
MENOT	1 996 922	2 820 000	800 000	3 620 000	3 072 236	84,9%	-547 764
TULOT	0	0	0	0	0	—	0
NETTO	1 996 922	2 820 000	800 000	3 620 000	3 072 236	84,9%	-547 764

2.5 Rahoitusosa

Rahoitusosan toteutusvertailu 2020

Hollolan kunta (sisältää taseyksiköt)	Alkuperäinen talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset 2020	Talousarvio muutosten jälkeen 2020	Toteutuma yhteensä 2020	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta	6 770 500	7 986 000	14 756 500	23 585 022	-8 828 522
Vuosikate	7 070 500	7 986 000	15 056 500	23 678 744	-8 622 244
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-300 000	0	-300 000	-93 721	-206 279
Investointien rahavirta	-18 911 000	-2 489 000	-21 400 000	-18 480 694	-2 919 306
Investointimenot	-19 331 000	-2 580 000	-21 911 000	-18 805 066	-3 105 934
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	91 000	91 000	90 000	1 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	420 000	0	420 000	234 372	185 628
Toiminta ja investoinnit netto	-12 140 500	5 497 000	-6 643 500	5 104 328	-11 747 828
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset	-100 000	0	-100 000	-5 016	-94 984
Antolainasaamisten lisäykset	-200 000	0	-200 000	-70 981	-129 019
Antolainasaamisten vähennykset	100 000	0	100 000	65 965	34 035
Lainakannan muutokset	12 363 000	1 000 000	13 363 000	4 946 143	8 416 857
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	26 000 000	1 000 000	27 000 000	19 000 000	8 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 637 000	0	-10 637 000	-11 053 857	416 857
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 000 000	0	-3 000 000	-3 000 000	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	-1 814 822	1 814 822
Toimeksiant.varojen ja pääomien muutos	0	0	0	-964	964
Saamisten muutos	0	0	0	-2 240 636	2 240 636
Korottomien velkojen muutos	0	0	0	426 777	-426 777
Vaikutus maksuvalmiuteen	122 500	6 497 000	6 619 500	8 230 632	-1 611 132

Rahoitusosan toteutumisvertailu

	Talousarvio 2020			Toteutuma 2020			Poikkeama
	Hollolan kunta	VHL	Yhteensä	Hollolan kunta	VHL	Yhteensä	
Toiminta ja investoinnit							
Toiminnan rahavirta	13 203 700	1 552 800	14 756 500	21 782 539	1 802 484	23 585 022	-8 828 522
Vuosikate	13 503 700	1 552 800	15 056 500	21 876 260	1 802 484	23 678 744	-8 622 244
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-300 000	0	-300 000	-93 721	0	-93 721	-206 279
Investointien rahavirta	-17 780 000	-3 620 000	-21 400 000	-15 408 458	-3 072 236	-18 480 694	-2 919 306
Investointimenot	-18 291 000	-3 620 000	-21 911 000	-15 732 830	-3 072 236	-18 805 066	-3 105 934
Rahoitusosuudet investointimenoihin	91 000	0	91 000	90 000	0	90 000	1 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	420 000	0	420 000	234 372	0	234 372	185 628
Toiminta ja investoinnit netto	-4 576 300	-2 067 200	-6 643 500	6 374 081	-1 269 753	5 104 328	-11 747 828
Rahoitustoiminta							
Antolainauksen muutokset	-100 000	0	-100 000	-781	-4 235	-5 016	-94 984
Antolainasaamisten lisäykset	-200 000	0	-200 000	-66 746	-4 235	-70 981	129 019
Antolainasaamisten vähennykset	100 000	0	100 000	65 965	0	65 965	34 035
Lainakannan muutokset	11 363 000	2 000 000	13 363 000	3 371 143	1 575 000	4 946 143	8 416 857
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	24 700 000	2 300 000	27 000 000	17 000 000	2 000 000	19 000 000	8 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 337 000	-300 000	-10 637 000	-10 628 857	-425 000	-11 053 857	416 857
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 000 000	0	-3 000 000	-3 000 000	0	-3 000 000	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	-2 243 999	429 177	-1 814 822	1 814 822
Toimeksiant.varojen ja pääomien muutos	0	0	0	-964	0	-964	964
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	0	0	0	0
Saamisten muutos	0	0	0	-2 215 449	-25 187	-2 240 636	2 240 636
Korottomien velkojen muutos	0	0	0	-27 587	454 364	426 777	-426 777
Vaikutus maksuvalmiuteen	6 686 700	-67 200	6 619 500	7 500 443	730 189	8 230 632	-1 611 132

2.6 Yhteenveto valtuuston hyväksymien sitovien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMISTÄ SITOVIEN MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN TOTEUMISTA 2020

HOLLOLAN KUNTA (sis. taseyksikön)		Määrärahat					Tuloarviot				
	Sitovuus N/B	Alkuperäinen TA	Ta muutokset	Ta muutoksen jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Alkuperäinen TA	Ta muutokset	Ta muutoksen jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA						alle +					yli +
Konsernipalvelut	N	3 965 100	170 500	4 135 600	3 551 400	584 200					
Sosiaali- ja terveystalot	N	76 991 400	-1 000 000	75 991 400	73 866 485	2 124 915					
Hyvinvoinnin palvelualue	N	45 504 700	130 500	45 635 200	45 192 516	442 684					
Elinvoiman palvelualue	N	4 682 800	133 000	4 815 800	3 143 567	1 672 233					
Vesihuoltolaitos, taseyksikkö (tilik. alijäämä)	N	63 200	200 000	263 200	564	262 636					
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	N						94 900 000	550 000	95 450 000	98 231 328	2 781 328
Valtionosuudet	N						41 472 000	6 750 000	48 222 000	48 254 926	32 926
Korkotulot ja -menot	N	680 600	0	680 600	322 701	357 899					
Muut rahoitustulot ja -menot	N						451 000	320 000	771 000	1 147 299	376 299
INVESTOINTIOSA											
Maa-alueet, hankinnat	N	1 400 000	0	1 400 000	1 227 175	172 825					
Arvopaperit ja osuudet	N	0	0	0	-128 330	128 330					
Eteläinen kehätie	N	1 530 000	0	1 530 000	1 414 265	115 735					
Irtain omaisuus	N	490 000	0	490 000	301 448	188 552					
Kadunrakennus ja muut yleiset alueet	N	4 601 000	0	4 601 000	4 130 471	470 529					
Talonrakennus, uusinveistoinnit	N	6 900 000	1 786 000	8 686 000	7 095 676	1 590 324					
Talonrakennus, perusparannukset	N	1 590 000	-91 000	1 499 000	1 465 697	33 303					
Vesihuoltolaitos, taseyksikkö	N	2 820 000	800 000	3 620 000	3 072 236	547 764					
RAHOITUSOSA											
Antolainaukset muutokset											
Antolainasaamisten lisäys ja vähennys	N						100 000	0	100 000	5 016	94 984
Lainakannan muutokset											
Lainojen lisäys ja vähennys	N	12 363 000	1 000 000	13 363 000	4 946 143	8 416 857					
YHTEENSÄ		163 581 800	3 129 000	166 710 800	149 602 014	17 108 786	136 923 000	7 620 000	144 543 000	147 638 569	3 285 537

N= sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B=bruttomääräraha/-tuloarvio

3. Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Tuloslaskelma

HOLLOLAN KUNNAN TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2019
Toimintatuotot		
Myyntituotot	7 300 046,00	7 231 982,65
Maksutuotot	1 700 087,06	2 987 161,06
Tuet ja avustukset	1 109 827,42	858 418,73
Vuokratuotot	2 185 213,32	2 198 325,43
Muut toimintatuotot	332 767,55	492 281,15
	<u>12 627 941,35</u>	<u>13 768 169,02</u>
Valmistus omaan käyttöön	82 115,27	70 449,65
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-24 803 615,43	-25 024 999,25
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-6 468 977,98	-6 084 426,71
Muut henkilösivukulut	-900 229,63	-777 170,76
Palvelujen ostot	-95 234 143,73	-95 794 623,15
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 091 555,69	-4 420 994,66
Avustukset	-3 953 784,91	-3 732 293,69
Muut toimintakulut	-889 857,75	-1 353 683,94
Toimintakulut yhteensä	<u>-136 342 165,12</u>	<u>-137 188 192,16</u>
Toimintakate	-123 632 108,50	-123 349 573,49
Verotulot	98 231 327,55	92 603 703,74
Valtionosuudet	48 254 926,00	37 747 015,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	5 080,99	5 895,20
Muut rahoitustuotot	1 150 733,39	1 202 889,16
Korkokulut	-327 781,70	-659 387,33
Muut rahoituskulut	-3 433,87	-3 847,97
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	<u>824 598,81</u>	<u>545 549,06</u>
Vuosikate	23 678 743,86	7 546 694,31
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 602 046,35	-9 092 697,82
Arvonalentumiset	-892 958,90	100 953,00
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	<u>-9 495 005,25</u>	<u>-8 991 744,82</u>
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	0,00	787 152,22
Satunnaiset kulut	0,00	0,00
Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä	<u>0,00</u>	<u>787 152,22</u>
Tilikauden tulos	14 183 738,61	-657 898,29
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	5 897,59	5 897,59
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-6 000 000,00	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	8 189 636,20	-652 000,70

3.2 Rahoituslaskelma

HOLLOLAN KUNNAN RAHOITUSLASKELMA

	2020	2019
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	23 678 743,86	7 546 694,31
Satunnaiset erät	0,00	787 152,22
Tulorahoituksen korjauserät	-93 721,42	-620 451,31
	<u>23 585 022,44</u>	<u>7 713 395,22</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-18 805 066,04	-9 542 108,70
Rahoitusosuudet investointimenoihin	90 000,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	234 371,73	3 735 462,24
	<u>-18 480 694,31</u>	<u>-5 806 646,46</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	5 104 328,13	1 906 748,76
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-70 981,04	-38 302,20
Antolainasaamisten vähennykset	65 965,00	224 986,00
	<u>-5 016,04</u>	<u>186 683,80</u>
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	19 000 000,00	1 250 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-11 053 857,34	-8 911 792,34
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 000 000,00	3 000 000,00
	<u>4 946 142,66</u>	<u>-4 661 792,34</u>
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-963,50	49 817,53
Saamisten muutos	-2 240 636,21	2 434 503,54
Korottomien velkojen muutos	426 777,36	275 963,32
	<u>-1 814 822,35</u>	<u>2 760 284,39</u>
Rahoituksen rahavirta	3 126 304,27	-1 714 824,15
Rahavarojen muutos	8 230 632,40	191 924,61
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	18 042 444,19	9 811 811,79
Rahavarat 1.1.	9 811 811,79	9 619 887,18
	<u>8 230 632,40</u>	<u>191 924,61</u>

3.3 Tase

HOLLOLAN KUNNAN TASE

VASTAAVAA	2020	2019
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	36 376,50	25 854,54
Muut pitkävaikutteiset menot	7 758 666,85	625 747,47
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankkeet	0,00	5 765 293,70
	<u>7 795 043,35</u>	<u>6 416 895,71</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	25 735 375,54	24 158 912,88
Rakennukset	43 069 150,11	45 372 776,57
Kiinteät rakenteet ja laitteet	43 847 323,06	40 875 721,45
Koneet ja kalusto	1 608 057,23	2 201 834,51
Muut aineelliset hyödykkeet	28 798,37	28 798,37
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	8 600 351,87	1 988 459,19
	<u>122 889 056,18</u>	<u>114 626 502,97</u>
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	13 341 403,21	13 472 776,84
Muut lainasaamiset	1 759 558,52	1 761 477,48
Muut saamiset	9 935,00	432 916,74
	<u>15 110 896,73</u>	<u>15 667 171,06</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen varat	31 468,46	31 429,41
	<u>31 468,46</u>	<u>31 429,41</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Siirtosaamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 082 808,09	1 116 833,39
Lainasaamiset		
Muut saamiset	1 186 755,45	632 308,59
Siirtosaamiset	2 376 703,81	656 489,16
	<u>4 646 267,35</u>	<u>2 405 631,14</u>
Rahat ja pankkisaamiset	18 042 444,19	9 811 811,79
VASTAAVAA YHTEENSÄ	168 515 176,26	148 959 442,08

VASTATTAVAA	2020	2019
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	65 882 500,88	65 882 500,88
Edellisten tilikausien ylijäämä	16 371 254,38	17 023 255,08
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	8 189 636,20	-652 000,70
	<u>90 443 391,46</u>	<u>82 253 755,26</u>
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	10 528,63	16 426,22
Vapaaehtoiset varaukset	11 000 000,00	5 000 000,00
	<u>11 010 528,63</u>	<u>5 016 426,22</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	187 095,47	188 019,92
	<u>187 095,47</u>	<u>188 019,92</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	37 336 758,30	26 730 106,64
Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	11 252 556,57	11 146 462,57
Siirtovelat	759 792,66	881 578,66
	<u>49 349 107,53</u>	<u>38 758 147,87</u>
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 093 348,34	13 753 857,34
Saadut ennakot	21 660,67	21 295,90
Ostovelat	4 164 877,78	2 769 390,85
Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	688 377,85	520 472,59
Siirtovelat	4 556 788,53	5 678 076,13
	<u>17 525 053,17</u>	<u>22 743 092,81</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	168 515 176,26	148 959 442,08

3.4 Konsernilaskelmat

HOLLOLA KONSERNI KONSERNITULOSLASKELMA

	01.01.- 31.12.2020	01.01.- 31.12.2019
Toimintatuotot	98 244 061,72	98 475 054,49
Toimintakulut	-223 562 646,99	-222 566 848,04
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	3 933,61	40 269,19
TOIMINTAKATE	-125 314 651,66	-124 051 524,36
Verotulot	97 885 232,48	92 307 751,00
Valtionosuudet	53 935 721,65	43 055 805,50
<u>Rahoitustuotot ja -kulut</u>		
Korkotuotot	8 613,98	11 459,85
Muut rahoitustuotot	1 326 005,82	1 353 276,99
Korkokulut	-508 425,40	-829 130,38
Muut rahoituskulut	-23 123,32	-29 167,13
Rahoitustuotot ja -kulut	803 071,08	506 439,33
VUOSIKATE	27 309 373,54	11 818 471,47
<u>Poistot ja arvonalentumiset</u>		
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 287 440,94	-12 028 650,77
Arvonalentumiset	-224 084,53	-36 509,49
Poistot ja arvonalentumiset	-12 511 525,47	-12 065 160,26
Satunnaiset erät	288 899,12	585 191,44
TILIKAUDEN TULOS	15 086 747,19	338 502,65
Tilinpäätössiirrot	-339,37	0,00
Tilikauden verot	-14 260,95	-12 162,56
Laskennalliset verot	-52 390,76	-43 312,75
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	-73 630,77	-28 172,78
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	14 946 125,34	254 854,55

**HOLLOLA KONSERNI
KONSERNITASE**

31.12.2020

31.12.2019

VASTAAVAA**PYSYVÄT VASTAAVAT****Aineettomat hyödykkeet**

Aineettomat oikeudet	83 925,58	116 006,63
Muut pitkävaikutteiset menot	7 766 450,93	635 659,99
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	44 583,17	5 765 293,70
Aineettomat hyödykkeet	7 894 959,68	6 516 960,32

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	27 328 751,98	25 754 473,68
Rakennukset	67 199 631,38	71 314 328,76
Kiinteät rakenteet ja laitteet	44 708 861,49	41 828 211,66
Koneet ja kalusto	3 939 813,19	4 790 984,59
Muut aineelliset hyödykkeet	44 494,39	61 252,87
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	13 583 170,49	3 536 011,12
Aineelliset hyödykkeet	156 804 722,92	147 285 262,67

Sijoitukset

Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	102 131,93	186 362,93
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonorotukset	2 243 370,04	2 439 325,14
Muut lainasaamiset	1 586 765,93	1 557 362,17
Muut saamiset	52 588,10	475 514,72
Sijoitukset	3 984 856,00	4 658 564,96
PYSYVÄT VASTAAVAT	168 684 538,60	158 460 787,95

TOIMEKSIANTOJEN VARAT

Valtion toimeksiannot	133 467,66	23 512,33
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	31 468,46	31 429,41
Muut toimeksiantojen varat	4 975,14	13 454,91
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	169 911,26	68 396,64

VAIHTUVAT VASTAAVAT**Vaihto-omaisuus**

Aineet ja tarvikkeet	1 136 860,20	537 751,18
Keskeneräiset tuotteet	74 448,61	134 654,99
Valmiit tuotteet	6 177,15	5 548,41
Vaihto-omaisuus	1 217 485,95	677 954,58

Saamiset**Pitkäaikaiset saamiset**

Myyntisaamiset	656 992,80	763 925,86
Siirtosaamiset	0,00	1 922,00
Pitkäaikaiset saamiset	656 992,80	765 847,86

HOLLOLA KONSERNI
KONSERNITASE
31.12.2020
31.12.2019
Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset	2 768 506,40	7 120 298,75
Muut saamiset	2 464 269,93	2 183 920,33
Siirtosaamiset	3 282 448,69	1 445 949,84
Lyhytaikaiset saamiset	8 515 225,02	10 750 168,93
Saamiset	9 172 217,81	11 516 016,78

Rahoitusarvopaperit

Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	5 635 554,50	713 250,00
Joukkovelkakirjalainasaamiset	38 035,20	98 144,40
Rahoitusarvopaperit	5 673 589,70	811 394,40

Rahat ja pankkisaamiset

VAIHTUVAT VASTAAVAT	23 713 592,99	14 860 186,68
VASTAAVAA	39 776 886,45	27 865 552,44
	208 631 336,31	186 394 737,05

HOLLOLA KONSERNI
KONSERNITASE

31.12.2020

31.12.2019

VASTATTAVAA**OMA PÄÄOMA**

Peruspääoma	65 882 500,88	65 882 500,88
Arvonkorotusrahasto	725 659,14	771 583,77
Muut omat rahastot	73 019,04	73 019,04
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	23 012 600,19	22 757 745,64
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	14 946 125,34	254 854,55
OMA PÄÄOMA	104 639 904,58	89 739 703,87

VÄHEMMISTÖOSUUDET**626 536,64****552 443,93****PAKOLLISET VARAUKSET**

Muut pakolliset varaukset	986 177,04	1 050 832,80
PAKOLLISET VARAUKSET	986 177,04	1 050 832,80

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Valtion toimeksiannot	277 477,36	97 666,20
Lahjoitusrahastojen pääomat	187 095,47	188 019,92
Muut toimeksiantojen pääomat	178 111,31	163 542,31
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	642 684,14	449 228,43

VIERAS PÄÄOMA**Pitkäaikainen vieras pääoma**

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	53 052 619,26	44 080 003,22
Lainat julkisyhteisöiltä	12 669,03	13 026,56
Liittymismaksut ja muut velat	11 150 822,20	11 039 919,04
Siirtovelat	676 119,05	784 493,14
Laskennalliset verovelat	626 234,56	573 843,80
Pitkäaikainen vieras pääoma	65 518 464,10	56 491 285,76

Lyhytaikainen vieras pääoma

Joukkovelkakirjalainat	2 202 538,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	9 311 493,11	15 024 869,61
Lainat julkisyhteisöiltä	357,53	357,53
Saadut ennakot	59 504,96	54 313,75
Ostovelat	9 239 176,08	7 706 992,32
Liittymismaksut ja muut velat	2 703 879,89	1 666 429,96
Siirtovelat	12 700 620,25	13 658 279,10
Lyhytaikainen vieras pääoma	36 217 569,81	38 111 242,26
VIERAS PÄÄOMA	101 736 033,91	94 602 528,03
VASTATTAVAA	208 631 336,31	186 394 737,05

HOLLOLA KONSERNI
KONSERNIRAHOITUSLASKELMA

	01.01.-31.12.2020	01.01.-31.12.2019
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	27 309 373,54	11 818 471,47
Satunnaiset erät	288 899,12	585 191,44
Tilikauden verot	-14 260,95	-12 162,56
Tulorahoituksen korjaukset	-474 083,84	-235 041,95
	27 109 927,87	12 156 458,39
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-23 581 319,58	-13 801 595,67
Rahoitusosuudet investointimenoihin	106 234,24	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 140 168,49	2 509 807,96
Investointien rahavirta	-22 334 916,85	-11 291 787,71
Toiminnan ja investointien rahavirta	4 775 011,02	864 670,68
Rahoituksen rahavirta		
<u>Antolainauksen muutokset</u>		
Antolainasaamisten lisäykset	-70 981,04	-482 378,92
Antolainasaamisten vähennykset	34 587,17	222 232,35
Antolainauksen muutokset	-36 393,87	-260 146,57
<u>Lainakannan muutokset</u>		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	19 000 000,00	1 579 655,79
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 409 401,24	-13 923 603,71
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 129 178,75	5 838 151,87
Lainakannan muutokset	5 461 420,02	-6 505 796,06
<u>Muut maksuvalmiuden muutokset</u>		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	91 941,09	-6 272,87
Vaihto-omaisuuden muutos	-539 531,37	56 228,29
Saamisten muutos	2 010 180,93	414 726,37
Korottomien velkojen muutos	1 952 973,78	1 887 437,53
Muut maksuvalmiuden muutokset	3 515 564,43	2 352 119,32
Rahoituksen rahavirta	8 940 590,57	-4 413 823,31
Rahavarojen muutos	13 715 601,59	-3 549 152,63
Rahavarat 31.12.	29 387 182,68	15 671 581,08
Rahavarat 1.1	15 671 581,08	19 220 733,71
Rahavarojen muutos	13 715 601,59	-3 549 152,63

4. Tilinpäätöksen liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet. Poistosuunnitelma on päivitetty vuoden 2020 aikana.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaissopimukset ovat koronavaihtosopimuksia. Kaikki johdannaissopimukset on tehty lainakannan suojaamistarkoituksessa. Kunta on sitoutunut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronavaihtosopimuksilla kiinteään korkoon. Sopimukset ovat voimassa 12.1.2023 ja 3.7.2023 asti. Vuonna 2020 on tehty kaksi uutta johdannaissopimusta lainasalkun suojaamistarkoituksessa lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintameno vähennykseksi.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikauden tuloksen vertailussa edelliseen tilikauteen tulee ottaa seuraavat erät huomioon;

- Vuoden 2019 maksutuottoihin sisältyy kertaluonteinen, poikkeuksellisen suuri maankäyttösopimuskorvaus 834 t euroa.
- Korona vaikutti maksutuottojen kertymään alentavasti etenkin päivähoidon ja liikuntapalveluiden osalta. Päivähoidon osalta tulot vähentyivät 290 t euroa ja muut maksutuotot 155 t euroa (mm. uimahalli). Korona vaikutti tuloihin ja menoihin myös joukkoliikenteen osalta. Lisäksi joukkoliikenteen osalta siirtyminen nettomallista bruttomalliin vaikuttaa tietojen vertailukelpoisuuteen. Eniten koronan vaikutukset näkyvät sosiaali- ja terveystalouden menojen supistumisena vuonna 2020. Koronan vaikutuksia on avattu tarkemmin toimintakertomuksen luvussa 2.
- Suunnitelman mukaisiin poistoihin sisältyi vuonna 2019 alaskirjauksia kiinteistöjen osalta 236 t euroa (Hiekkalinna). Vuonna 2020 on käyttöomaisuuden läpikäynnin myötä kirjattu 893 t euroa arvonalentumisiin epäkurantin käyttöomaisuuden poistamiseksi taseesta.
- Valtionosuuksissa on vuonna 2019 mukana kaksinkertaisen kiky-leikkauksen kompensatio 1,0 milj. euroa ja vuonna 2020 koronatukia yhteensä 6,8 milj. euroa.
- Yhteisöveron kuntaryhmän jako-osuutta nostettiin koronan vaikutusten kompensoimiseksi kunnille. Arvio kompensoinnin vaikutuksesta on n. 0,5 milj. euroa.
- Kiinteistöveron kertymään vaikutti kiinteistöverotuksen joustava valmistuminen, kun osa kiinteistöveroista siirtyi eräännyväksi vasta seuraavan tilikauden aikana. Muutos vähensi vuoden 2020 kiinteistöverotuloja n. 0,5 milj. euroa.
- Vuonna 2019 satunnaisissa tuotoissa Hämeenkosken kiinteistöjen myyntituotto 787 t euroa.

4.2 Tuloslaskelman liitetiedot

Hollolan kunta	12/2020	12/2019
TOIMINTATUOTOT TEHTÄVÄKOKONAISUUKSINA		
Yleishallinto	399 432,53	1 473 941,06
Sosiaali- ja terveystalvet	53 527,11	66 807,47
Opetus- ja kulttuuripalvelut	3 524 790,75	3 924 225,88
Yhdyskuntapalvelut (sis. Vesihuoltolaitos)	8 650 190,96	8 223 605,21
Muut palvelut (vaalit, maaseutupalvelut)	0,00	79 589,40
Toimintatuotot yhteensä	12 627 941,35	13 768 169,02
VEROTULOT		
Kunnan tulovero	89 541 136,18	83 879 156,83
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 406 256,60	2 948 884,97
Kiinteistövero	5 283 934,77	5 775 661,94
Verotulot yhteensä	98 231 327,55	92 603 703,74
VALTIONOSUUDET		
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	42 855 690,00	42 263 898,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	6 796 348,00	6 577 878,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-4 559 822,00	-4 516 883,00
Verotulomenetysten korvaus	9 959 058,00	0,00
Valtionosuudet yhteensä	48 254 926,00	37 747 015,00
PALVELUJEN OSTOT ERITELTYINÄ		
Asiakaspalvelujen ostot	76 584 884,90	75 572 334,59
Muiden palvelujen ostot	18 649 258,83	18 006 694,62
Palvelujen ostot yhteensä	95 234 143,73	93 579 029,21
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN MYYNTIVOITOT JA TAPPIOT		
Muut toimintatuotot		
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	93 246,99	260 280,63
Rakennusten luovutusvoitot	0,00	14 347,84
Muut luovutusvoitot	3 517,75	4 895,16
Luovutusvoitot yhteensä	96 764,74	279 523,63
Muut toimintakulut		
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	0,00	310 185,73
Osakkeiden luovutustappiot	3 043,32	133 164,92
Luovutustappiot yhteensä	3 043,32	443 350,65

Hollolan kunta

12/2020

12/2019

SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT

Satunnaiset tuotot

Käyttöomaisuuden myyntivoitot

0,00

787 152,22

Satunnaiset tuotot yhteensä**0,00****787 152,22****Satunnaiset erät yhteensä****0,00****787 152,22**ERITTELY OSINKOTUOTOISTA JA OSUUSPÄÄOMAN
KOROISTA**Osinkotuotot**

Osinkotuotot muista yhteisöistä

1 136 294,45

1 090 512,60

Osinkotuotot yhteensä**1 136 294,45****1 090 512,60**

ERITTELY POISTOERON MUUTOKSISTA

Poistoero 1.1.

16 426,22

22 323,81

Poistoeron muutos

-5 897,59

-5 897,59

Poistoero 31.12**10 528,63****16 426,22**

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 17.11.2020 päivitetyn poistosuunnitelman käyttöön 1.1.2020 alkaen. Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenosta arvioitun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät 31.12.2019 asti ovat:

Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	Tasapoisto
Liikearvo	5 vuotta	Tasapoisto
ATK-ohjelmistot	3 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	3 vuotta	Tasapoisto
Osuus toisen yhteisön tihankkeeseen (kevyenliikenteen väylä)	15 vuotta	Tasapoisto
Osuus toisen yhteisön tihankkeeseen (VT 12)	20 vuotta	Tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Talousrakennukset	15 vuotta	Tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Asuinrakennukset	30 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	20 %	Menojäännöspoisto
Sillat, laiturit ja uimalat	25 %	Menojäännöspoisto
Muut maa- ja vesirakenteet	20 %	Menojäännöspoisto
Vedenjakelu- ja viemäriverkosto	30 vuotta	Tasapoisto
Kaukolämpöverkko	20 vuotta	Tasapoisto
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	20 %	Menojäännöspoisto
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	22 %	Menojäännöspoisto
Maakaasuverkko	15 %	Menojäännöspoisto
Muut putki- ja kaapeliverkot	20 %	Menojäännöspoisto
Sähkö-, vesi yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	25 %	Menojäännöspoisto
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	20 %	Menojäännöspoisto
Liikenteen ohjauslaitteet	25 %	Menojäännöspoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	25 %	Menojäännöspoisto
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	15 vuotta	Tasapoisto
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8 vuotta	Tasapoisto
Muut kuljetusvälineet	5 vuotta	Tasapoisto
Muut liikkuvat työkoneet	5 vuotta	Tasapoisto
Muut raskaat koneet	10 vuotta	Tasapoisto
Muut kevyet koneet	5 vuotta	Tasapoisto
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5 vuotta	Tasapoisto
Atk-laitteet	3 vuotta	Tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	5 vuotta	Tasapoisto
Vedenottamot ja jätevedenpuhdistamot		
Rakennukset	8 %	Menojäännöspoisto
Pumput	25 %	Menojäännöspoisto
Muut koneet	18 %	Menojäännöspoisto
Vesitorni	40 vuotta	Tasapoisto

Poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät 1.1.2020 alkaen ovat:

	Poisto aika, V	Poistomenetelmä
Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot	2	Tasapoisto
Aineettomat oikeudet	5	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot		
ATK-ohjelmat	2	Tasapoisto
Osuus käyttöomaisuudesta toisen yhteisön kanssa, erikseen määritettävä	2-30	Tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 - 30	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20-25	Tasapoisto
Talousrakennukset	10-15	Tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset	20	Tasapoisto
Asuinrakennukset	30	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	15	Tasapoisto
Sillat, laiturit ja uimalat	10	Tasapoisto
Muu maa- ja vesirakenteet	15	Tasapoisto
Vedenjakelu- ja viemäriverkosto	30	Tasapoisto
Kaukolämpöverkko	20	Tasapoisto
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15	Tasapoisto
Puhelinverkko, keskusasemat ja alakeskukset	10	Tasapoisto
Maakaasuverkko	20	Tasapoisto
Muut putki- ja kaapeliverkot	15	Tasapoisto
Sähkö-, vesi- yms laitosten laitoskoneet ja laitteet	10	Tasapoisto
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15	Tasapoisto
Liikenteen ohjauslaitteet	10	Tasapoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10	Tasapoisto
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	15	Tasapoisto
Puiset alukset ja muut uivat työkonet	8	Tasapoisto
Muut kuljetusvälineet	4	Tasapoisto
Muut liikkuvat työkonet	5	Tasapoisto
Muut raskaat koneet	10	Tasapoisto
Muut kevyet koneet	5	Tasapoisto
Sairaala-, terveydenhuolto yms laitteet	5	Tasapoisto
ATK-laitteet	3	Tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	3	Tasapoisto

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluiksi.

4.3 Taseen liitetiedot

Hollolan kunta	2020	2019
TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Aineettomat oikeudet		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	25 854,54	41 320,07
Lisäykset (investoinnit) (+)	34 650,00	1 152,00
Vähennykset (-)	0,00	0,00
Siirrot erien välillä (+/-)	0,00	-1 152,00
Kauden poistot (-)	-24 128,04	-15 465,53
Aineettomat oikeudet	36 376,50	25 854,54
Muut pitkävaikutteiset menot		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	625 747,47	690 659,45
Lisäykset (investoinnit) (+)	1 414 265,24	0,00
Siirrot erien välillä (+/-)	5 765 293,70	0,00
Kauden poistot (-)	-46 639,56	-64 911,98
Muut pitkävaikutteiset menot	7 758 666,85	625 747,47
Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	5 765 293,70	3 247 320,97
Lisäykset (investoinnit) (+)	0,00	2 517 972,73
Siirrot erien välillä (+/-)	-5 765 293,70	0,00
Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet	0,00	5 765 293,70
Aineettomat hyödykkeet	7 795 043,35	6 416 895,71
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Maa- ja vesialueet		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	24 588 829,62	23 961 955,07
Lisäykset (investoinnit) (+)	1 227 175,40	1 045 269,13
Vähennykset (-)	-9 276,68	-418 394,58
Arvonlennukset (-) ja arvonlennusten palautus (+)	-71 352,80	0,00
Maa- ja vesialueet	25 735 375,54	24 588 829,62
Rakennukset		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	45 372 776,57	49 782 802,31
Lisäykset (investoinnit) (+)	973 535,27	854 137,99
Vähennykset (-)	0,00	-2 007 598,09
Siirrot erien välillä (+/-)	247 016,34	0,00
Kauden poistot (-)	-3 024 911,46	-3 256 565,64
Arvonlennukset (-) ja arvonlennusten palautukset (+)	-499 266,61	0,00
Rakennukset	43 069 150,11	45 372 776,57

Hollolan kunta	2020	2019
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	40 875 721,45	41 959 350,09
Lisäykset (investoinnit) (+)	7 598 863,04	3 175 648,95
Rahoitusosuudet tilikaudella	-90 000,00	0,00
Vähennykset (-)	0,00	-1 728,51
Siirrot erien välillä (+/-)	406 352,33	710 893,51
Kauden poistot (-)	-4 713 727,63	-4 968 442,59
Arvonlennukset (-) ja arvonlennusten palautukset (+)	-229 886,13	0,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	43 847 323,06	40 875 721,45
Koneet ja kalusto		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	2 201 834,51	2 758 057,74
Lisäykset (investoinnit) (+)	291 315,74	210 299,30
Vähennykset (-)	0,00	-6 868,86
Siirrot erien välillä (+/-)	0,00	27 658,41
Kauden poistot (-)	-792 639,66	-787 312,08
Arvonlennukset (-) ja arvonlennusten palautukset (+)	-92 453,36	0,00
Koneet ja kalusto	1 608 057,23	2 201 834,51
Muut aineelliset hyödykkeet		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	28 798,37	28 798,37
Muut aineelliset hyödykkeet	28 798,37	28 798,37
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Ennakkomaksut		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	125 877,52	125 877,52
Lisäykset (investoinnit) (+)	4 540,30	0,00
Ennakkomaksut	130 417,82	125 877,52
Keskeneräiset hankinnat		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	1 862 581,67	962 539,58
Lisäykset (investoinnit) (+)	7 260 721,05	1 640 315,90
Siirrot erien välillä (+/-)	-653 368,67	-737 399,92
Arvonlennukset (-)	0,00	-2 873,89
Keskeneräiset hankinnat	8 469 934,05	1 862 581,67
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	8 600 351,87	1 988 459,19
Aineelliset hyödykkeet	122 889 056,18	115 056 419,71
SIJOITUKSET		
Osakkeet ja osuudet		
Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä		
Kirjanpitoarvo 1.1. (+)	1 566 869,79	2 057 103,79
Vähennykset (-)	0,00	-591 187,00
Arvonlennukset ja niiden palautukset kaudella (-+)	0,00	100 953,00
Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	1 566 869,79	1 566 869,79
Kuntayhtymäosuudet		
Kirjanpitoarvo 1.1. (+)	11 142 255,73	11 142 255,73
Kuntayhtymäosuudet	11 142 255,73	11 142 255,73

Hollolan kunta	2020	2019
Osakkeet ja osuudet osakkuus- ja muissa omistusyhteisöissä		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet		
Kirjanpitoarvo 1.1. (+)	131 373,63	34 560,93
Lisäykset (+)	0,00	96 812,70
Vähennykset (-)	-131 373,63	0,00
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	0,00	131 373,63
Muut osakkeet ja osuudet		
Kirjanpitoarvo 1.1. (+)	632 277,69	718 137,69
Lisäykset (investoinnit) (+)	0,00	500,00
Vähennykset (-)	0,00	-86 360,00
Muut osakkeet ja osuudet	632 277,69	632 277,69
Osakkeet ja osuudet	13 341 403,21	13 472 776,84
Muut lainasaamiset		
Pääomalainasaamiset muilta		
Hankintameno 1.1.	1 283 175,28	1 283 175,28
Lisäykset (+)	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 283 175,28	1 283 175,28
Muut lainasaamiset tytäryhteisöiltä		
Lisäykset (+)	440 000,00	495 000,00
Vähennykset (-)	-55 000,00	-55 000,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	385 000,00	440 000,00
Muut lainasaamiset muilta		
Hankintameno 1.1.	38 302,20	169 986,00
Lisäykset (+)	64 046,04	52 316,20
Vähennykset (-)	-10 965,00	-184 000,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	91 383,24	38 302,20
Muut lainasaamiset yhteensä	1 759 558,52	1 761 477,48
Muut saamiset		
Muut saamiset muilta		
Hankintameno 1.1.	3 000,00	3 000,00
Lisäykset (+)	6 935,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	9 935,00	3 000,00
Muut saamiset yhteensä	9 935,00	3 000,00
Sijoitukset	15 110 896,73	15 237 254,32

Hollolan kunta	2020	2019
Omistukset muissa yhteisöissä		
Tytäryhteistöt		
Hollolan Asuntalot Oy, Hollola, 100%		
Kuntakonsernin osuus		
Omasta pääomasta	973	1 054
Vieraasta pääomasta	12 008	12 844
Tilikauden voitto/tappio	-81	69
Asunto Oy Tervasmiiu, Hollola, 88,08%		
Kuntakonsernin osuus		
Omasta pääomasta	85	85
Vieraasta pääomasta	431	461
Tilikauden voitto/tappio	0	0
Kiint. Oy Harmaaleppä, Hollola, 61,40%		
Kuntakonsernin osuus		
Omasta pääomasta	593	593
Vieraasta pääomasta	927	1 035
Tilikauden voitto/tappio	0	0
Hollolan Tilapalvelu Oy, Hollola, 100%		
Kuntakonsernin osuus		
Omasta pääomasta	165	121
Vieraasta pääomasta	1 328	1 509
Tilikauden voitto/tappio	44	65
Kuntayhtymät		
Hollolan-Lahden vesilaitos ky, Hollola, 60%		
Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
Omasta pääomasta	733	718
Vieraasta pääomasta	391	472
Tilikauden voitto/tappio	15	22
Koulutuskeskus Salpaus ky, Lahti, 9,51%		
Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
Omasta pääomasta	8 482	6 775
Vieraasta pääomasta	1 308	1 739
Tilikauden voitto/tappio	683	271
Päijät-Hämeen liitto, Lahti, 11,32%		
Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
Omasta pääomasta	494	413
Vieraasta pääomasta	408	482
Tilikauden voitto/tappio	80	-32
Päijät-Hämeen Hyvinvointikuntayhtymä, Lahti, 11,01%		
Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
Omasta pääomasta	3 972	6 987
Vieraasta pääomasta	18 068	14 228
Tilikauden voitto/tappio	-14	-31
Eteva kuntayhtymä, Mäntsälä, 0,60%		
Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
Omasta pääomasta	108	104
Vieraasta pääomasta	296	298
Tilikauden voitto/tappio	4	4

**VAIHTUVIEN VASTAAVIEN SAAMISET
SAAMISET TYTÄRYHTEISÖILTÄ, KUNTAYHTYMILTÄ JA
OSAKKUUS- JA OMISTUSYHTEISYHTEISÖILTÄ**

Saamiset tytäryhteisöiltä

Pitkäaikaiset

Lainasaamiset	385 000,00	440 000,00
---------------	------------	------------

Pitkäaikaiset yhteensä	385 000,00	440 000,00
-------------------------------	-------------------	-------------------

Saamiset tytäryhteisöiltä

Lyhytaikaiset

Myyntisaamiset	1 418,63	6 989,45
----------------	----------	----------

Lyhytaikaiset yhteensä	1 418,63	6 989,45
-------------------------------	-----------------	-----------------

Saamiset tytäryhteisöiltä yhteensä	386 418,63	446 989,45
---	-------------------	-------------------

Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä

Myyntisaamiset	8 168,53	8 823,91
----------------	----------	----------

Siirtosaamiset	1 974 387,00	63 138,00
----------------	--------------	-----------

Yhteensä	1 982 555,53	71 961,91
-----------------	---------------------	------------------

Saamiset yhteensä	2 368 974,16	518 951,36
--------------------------	---------------------	-------------------

SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT

Lyhytaikaiset siirtosaamiset

Tilapalvelu Oy:n hyvityslaskut	0,00	344 556,02
--------------------------------	------	------------

Jaksotetut henkilöstökulut	1 207,05	40 452,15
----------------------------	----------	-----------

EU-tuet ja muut avustukset	0,00	1 225,77
----------------------------	------	----------

Koulutuskorvaus	5 939,47	0,00
-----------------	----------	------

Kelan korvaukset työterveyshuollosta	97 376,00	136 029,00
--------------------------------------	-----------	------------

ELY palkkatuet	63 840,45	61 192,80
----------------	-----------	-----------

Valtionapusaamiset	78 348,24	23 994,00
--------------------	-----------	-----------

PHHYKY loppulasku	1 974 387,00	0,00
-------------------	--------------	------

Muut tulojäämät	155 605,60	49 039,42
-----------------	------------	-----------

Muihin siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	2 376 703,81	656 489,16
--	---------------------	-------------------

Hollolan kunta

2020

2019

TASEEN VASTATTAVAA KOSKEVAT LIITETIEDOT**OMAN PÄÄOMAN ERITTELY**

Peruspääoma	65 882 500,88	65 882 500,88
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) 1.1.	16 371 254,38	17 023 255,08
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) 31.12.	16 371 254,38	17 023 255,08
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	8 189 636,50	-652 000,70
OMA PÄÄOMA	90 443 391,76	82 253 755,26

ERITTELY POISTOEROSTA

Investointivaraukseen liittyvä poistoero	10 528,63	16 426,20
Poistoero yhteensä	10 528,63	16 426,20

VELAT, JOTKA ERÄÄNTYVÄT MYÖH. KUIN 5V. KULUTTUA

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	17 899 999,94	6 108 333,28
Velat, jotka erääntyvät myöh. kuin 5 v. kuluttua	17 899 999,94	6 108 333,28

VELAT TYTÄRYHTEISÖILLE, KUNTAYHTYMILLE, JOISSA KUNTA ON JÄSENEÄ SEKÄ OSAKKUUS- JA OMISTUSYHTEISYHTEISÖILLE

Velat tytäryhteisöille**Lyhytaikaiset**

Ostovelat	621 974,84	401 176,03
Yhteensä	621 974,84	401 176,03

Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä**Pitkäaikaiset**

Siirtovelat - potilasvahinkovastuu	759 792,66	881 578,66
------------------------------------	-------------------	-------------------

Lyhytaikaiset

Ostovelat	32 276,64	2 687,60
Siirtovelat	0,00	1 553 862,00
Yhteensä	32 276,64	1 556 549,60

MUIDEN VELKOJEN ERITTELY**Pitkäaikainen**

Liittymismaksut	11 633 644,47	11 146 462,57
-----------------	---------------	---------------

Lyhytaikainen

Muut velat	688 377,85	520 472,59
Yhteensä	12 322 022,32	11 666 935,16

SIIRTOVELKOIHIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT**Pitkäaikaiset siirtovelat**

Siirtovelat jäsenkuntayhtymille, potilasvahinkovastuu	759 792,66	881 578,66
---	------------	------------

Hollolan kunta	2020	2019
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	3 927 773,05	3 779 190,12
Korkojaksotukset	55 464,48	147 589,19
PHHYKY loppulasku	0,00	1 553 862,00
Hyvinvointipalvelualueen käyttötaloushankkeiden saldon siirto	554 355,02	169 724,03
Muut menojäämät	19 195,98	27 710,79
Muihin siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	5 316 581,19	5 678 076,13
VUOKRAVASTUUT		
Toimitilojen vuokravastuut yhteensä	20 290 264,81	21 521 723,15
- vuokravastuut	10 676,30	5 820,00
- kiinteistöleasingvastuut(PPP)	20 279 588,51	21 515 903,15
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	1 459 881,35	1 698 069,09
Vuokravastuut yhteensä	21 750 146,16	23 219 792,24
VASTUUSITOUMUKSET		
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	22 117 986,00	22 117 986,00
Jäljellä oleva pääoma	9 696 927,73	12 371 841,81
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	3 365 852,26	2 717 906,26
Jäljellä oleva pääoma	1 552 927,93	978 515,93
VASTUU KUNTIEN TAKAUSKESKUKSEN TAKAUSVASTUISTA		
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	156 159 183,00	142 090 993,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	97 301,00	93 486,00
MUUT TALOUDELLISET VASTUUT		
Maankäyttösopimusvastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	0,00	850 000,00
Myöhemmin maksettavat	2 000 000,00	2 000 000,00
Yhteensä	2 000 000,00	2 850 000,00
Muut sopimusvastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	3 791 930,18	5 020 497,00
Myöhemmin maksettavat	18 143 435,45	22 730 662,63
Yhteensä	21 935 365,63	27 751 159,63

Hollolan kunta	2020	2019
Johdannaissopimukset		
Koronvaihtosopimus, Kuntarahoitus Oyj, no 34743 (talousjohtaja 2.7.2015, 1§21)		
Käypä arvo	-412 575,67	-469 573,81
Nimellisarvo	10 000 000,00	10 000 000,00

Sopimus on voimassa 3.7.2023 asti. Koronvaihtosopimuksessa maksettava kiinteä korko 1,106 %-yksikkö p.a./6 kk euribor.

Koronvaihtosopimus, Nordea Bank Ab, no 1625689 (talousjohtaja 8.1.2016, 1§21)		
Käypä arvo	- 3 690,00	-28 433,00
Nimellisarvo	10 000 000,00	10 000 000,00

Sopimus on voimassa 12.1.2023 asti. Koronvaihtosopimuksessa maksettava kiinteä korko 1,49 %-yksikkö p.a./3 kk euribor.

Koronvaihtosopimus, OP yritys pankki Oyj, no 13571265 (talousjohtaja 12.3.2020, §8)		
Käypä arvo	483 451,45	
Nimellisarvo	10 000 000,00	

Sopimus on voimassa 3.7.2023 asti. Koronvaihtosopimuksessa maksettava vaihtuva korko 6 kk euribor/ kiinteä korko 1,106 %-yksikkö p.a.

Koronvaihtosopimus, OP yritys pankki Oyj, no 13571480 (talousjohtaja 12.3.2020, §8)		
Käypä arvo	-669 301,12	
Nimellisarvo	10 000 000,00	

Sopimus on voimassa 1.10.2034 asti. Koronvaihtosopimuksessa maksettava kiinteä korko 0,77 %-yksikkö p.a./6 kk euribor.

Johdannaissopimukset ovat koronvaihtosopimuksia. Kaikki johdannaissopimukset on tehty lainakannan suojaamistarkoituksessa. Kunta on sitoutunut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon pitkällä tähtäimellä. Pitkäaikaisten leasinglainojen vaihtuvan koron nousuun on varauduttu koronvaihtosopimuksella, jossa vaihtuvakorko on sidottu kiinteään korkoon. Lyhyen aikavälin suojaamisessa on kiinteää korkoa vaihdettu myös vaihtuvaan korkoon.

Valtuusto on 23.9.2019 §46 hyväksynyt kunnan rahoitus ja sijoitustoiminnan periaatteet. Hollolan kunnan korkoriskin hallinnan tavoitteena on:

- Varmistaa, että kunnalla on riittävästi aikaa sopeuttaa toimintaa ennen kuin markkinakorkojen nousu vaikuttaa korkokustannuksiin
- Minimoida korollisen vieraan pääoman kustannukset pitkällä aikavälillä
- Edesauttaa tuloslaskelman ennustettavuutta ja sitä kautta edelleen toiminnan suunnittelua ja esimerkiksi investointipäätöksiä

Kunnan lainasalkun suojausaste (pitkäaikaisten kiinteäkorkoisten luottojen ja/tai korkosuojausten osuus) on vähintään 50 %. Suojatuksi katsotaan lainat, jotka ovat joko a) kiinteäkorkoisia lainoja tai b) vaihtuvakorkoisia lainoja, jotka ovat muutettu johdannaisinstrumenteilla kiinteäkorkoiksi.

Kuntarahoituksen lainasalkkuanalyysin mukaan suojausaste 31.12.2020 on ollut korkosuojausten myötä 82,02 % (ilman kiinteistö-leasing-hankkeita) ja leasing-sopimusten kanssa 45,32 %. Ilman johdannaissopimuksia olisi suojausaste ollut 46,44 % ja leasing-sopimusten kanssa 25,66%.

Johdannaissopimuksia on tehty kaksi vuosina 2015-2016 ja kaksi vuonna 2020. Tehdyt johdannaissopimukset kohdistuvat koko taseen vieraaseen pääomaan.

1. Kuntarahoituksen kanssa v. 2015 tehty 10 milj. eur johdannaissopimus on koronvaihtosopimus, joka on tehty lainakannan suojaamistarkoituksessa. Kunta on sitoutunut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron

koronvaihtosopimuksella kiinteään korkoon. Sopimuksen alkamispäivä 3.7.2016. Sopimus on voimassa 3.7.2023 asti. Koronvaihtosopimuksessa maksettava kiinteä korko 1,106 %-yksikköä p.a./6 kk euribor. Maksupäivät 3.1. ja 3.7. Korot on kirjattu korkokuluihin. Johdannaissopimuksessa ei ole erillistä purkuehtoa. Sopimuksen lisäksi noudatetaan johdannaissopimuksen ehtoja. Sopimuksella on siirrytty 10 milj. tasesuojauksen osalta kiinteään korkoon, joten korkokustannukset ovat tältä osin olleet 143 teuroa suuremmat kuin ilman johdannaissopimusta.

2. Nordean kanssa v. 2016 tehty 10 milj. eur johdannaissopimus on lukkiutuva koronvaihtosopimus, joka on tehty lainakannan suojaamistarkoituksessa. Kunta on sitoutunut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksella kiinteään korkoon. Sopimuksen alkamispäivä on 12.1.2016. Sopimus on voimassa 12.1.2023 asti. koronvaihtosopimuksessa maksettava kiinteä korko 1,49 % kun 3 kk:n euriborin kynnystaso 0,25 % ylittyy. Korkopäivät 12.1., 12.4., 12.7. ja 12.10. Korkoja ei ole realisoitunut, joten niistä ei ole aiheutunut kirjauksia. Johdannaissopimuksessa ei ole erillistä purkuehtoa. Sopimuksen lisäksi noudatetaan johdannaissopimuksen ehtoja. Johdannaissopimus ei ole toistaiseksi alhaisesta korkotasosta johtuen realisoitunut kynnyksellisyyden vuoksi.

3. OP yrityspankki Oyj:n kanssa vuonna 2020 tehty 10 milj. euron koronvaihtosopimus on tehty lainakannan suojaamistarkoituksessa. Kunta on sitoutunut pitkäaikaisten lainojen kiinteään koron koronvaihtosopimuksella vaihtuvaan korkoon. Sopimuksen alkamispäivä 3.1.2020. Sopimus on voimassa 3.7.2023 asti. Koronvaihtosopimuksessa maksettava vaihtuva 6 kk euribor / kiinteä korko 1,106 %-yksikköä p.a. Maksupäivät 3.1. ja 3.7. Korot on kirjattu korkokuluihin. Johdannaissopimuksessa ei ole erillistä purkuehtoa. Sopimuksen lisäksi noudatetaan johdannaissopimuksen ehtoja. Sopimuksella on siirrytty 10 milj. tasesuojauksen osalta vaihtuvaan korkoon, joten korkokustannukset ovat tältä osin olleet 143 teuroa pienemmät kuin ilman johdannaissopimusta.

4. OP yrityspankki Oyj:n kanssa vuonna 2020 tehty 10 milj. euron koronvaihtosopimus on tehty lainakannan suojaamistarkoituksessa. Kunta on sitoutunut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksella kiinteään korkoon. Sopimuksen alkamispäivä 1.10.2025. Sopimus on voimassa 1.10.2034 asti. Koronvaihtosopimuksessa maksettava kiinteä korko 0,77 %-yksikköä p.a./ vaihtuva 6 kk euribor. Maksupäivät 1.4. ja 1.10. Johdannaissopimuksessa ei ole erillistä purkuehtoa. Sopimuksen lisäksi noudatetaan johdannaissopimuksen ehtoja. Sopimuksella on siirrytty 10 milj. tasesuojauksen osalta vaihtuvaan korkoon.

Hollolan kunta	2020	2019
----------------	------	------

Hollolan kunnalle saattaa muodostua palautusvastuu 1.1.2006 alkaen uudisrakennusten ja perusparantamisen hankintamenojen arvonlisäverosta, mikäli kiinteistöjä myydään tai niiden käyttötarkoitus muuttuu vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan käyttöön (AVL 11 luku 120§). Palautusvastuuta määriteltäessä otetaan huomioon kiinteistöt, joiden osalta vastuun toteutuminen on todennäköistä investointi- tai taloussuunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan perustuen.

Pyhäniemen vanhainkoti	20 426,74	41 324,06
Hiekkalinnan päiväkoti	2 218,87	4 437,74
Yhteensä	22 645,61	45 761,80
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	10 421 141,00	10 421 141,00

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

Henkilöstön lukumäärä 31.12.

Konsernipalvelut	26	39
Sivistys	580	588
Tekninen	121	129
Kunta yhteensä	727	756

Naisia	607	634
Miehiä	120	122
Yhteensä	727	756

Vakinaiset	585	619
Määräaikaiset ja sijaiset	122	112
Työllistetyt	20	25
Yhteensä	727	756

Henkilöstökulut

Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	32 172 823,04	31 886 596,72
Henkilöstökulut yhteensä	32 172 823,04	31 886 596,72

Luottamushenkilön palkkiosta perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

Kokoomus/Hollola	4 079,85	4 620,68
Kristillisdemokraatit	0,00	70,32
Keskusta	3 297,36	4 077,42
Sosiaalidemokraatit	4 979,86	5 399,04
Vasemmistoliitto	656,70	569,94
Vihreät	1 802,40	1 981,95
Perussuomalaiset	2 648,40	2 847,55
Sininen Tulevaisuus ry	57,20	25,80
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	17 521,77	19 592,70

Tilintarkastajan palkkiot**BDO Auditor Oy**

Tilintarkastuspalkkiot	0,00	8 206,00
Tilintarkastajan lausunnot	0,00	0,00
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	0,00	6 064,50
Muut palkkiot	0,00	522,00
Yhteensä	0,00	14 792,50

Revisium Oy

Tilintarkastuspalkkiot	5 460,00	2 820,00
Tilintarkastajan lausunnot	690,00	480,00
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	3 045,00	1 470,00
Muut palkkiot	870,00	3 330,00
Yhteensä	10 065,00	8 100,00
Kaikki yhteensä	10 065,00	22 892,50

Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluva liitetieto

Kunnan 100 %:sti omistamalta tytäryhtiö Hollolan Tilapalvelu Oy:ltä on ostettu palveluita v. 2020 yhteensä 15,0 milj. eurolla. Toiselta 100 %:sti omistetulta yhtiöltä Hollolan Asuntotalot Oy:ltä palveluita on ostettu 18 t eurolla.

Kunta on omistajana Provincia Oy:ssä, josta kunta ostaa merkittävän määrän kunnan palvelutuotantoon liittyviä talous- ja henkilöstöhallinnon palveluita. Ostot vuonna 2020 Provincia Oy:ltä olivat yht. n. 456 t euroa. Kunta on osakkaana myös Työterveys Wellamo Oy:ssä, josta työterveyshuollon palveluita on ostettu v. 2020 167 t eurolla. Kunta on osakkaana myös Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy:ssä, josta palveluita on ostettu puolestaan 18 t eurolla.

Muita intressitahoja (ja kuntakonserniin kuuluvia) ovat kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenkuntana. Näitä ovat Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä (ostot n. 73,1 milj. eur), Päijät-Hämeen liitto (maksut n. 2,5 milj. eur) ja Hollolan-Lahden Vesilaitoskuntayhtymä (ostot n.121 t eur).

Kunnanjohtajan kanssa on vuonna 2017 (kv 35 §) solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu tietyissä tapauksissa vuoden palkkaa vastaavasta erokorvauksesta. Sopimus on edelleen ollut voimassa vuonna 2020.

Kunnalla on käytössään konsernitili, johon on liitetty Hollolan Tilapalvelu Oy. Tili sisältää Tilapalveluiden osalta 3 milj. euron limiitin. Limiitistä ei peritä yhtiöltä palkkiota.

Kunnalla on ollut voimassa oleva takaus koskien Hollolan Asuntotalot Oy:n 4,4 milj. euron lainaa. Lisäksi voimassa on Hollolan Tilapalvelu Oy:lle myönnetty takaus 550 t euron lainaa koskien, josta avoin a on 385 t euroa 31.12.2020. Valtuusto on lisäksi hyväksynyt 8.4.2019 kokouksessaan omavelkaisen lainatakauksen Hollolan Asuntotalot Oy:n 297 399,00 euron lainalle. Hollolan Asuntotalojen on tullut antaa takaukselle vastavakuus. Takauksesta peritään vuosittain 0,1 % takausprovisio.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt kokouksessaan 23.9.2019 sijoitus- ja rahoitusperiaatteet, joiden mukaan kunnan myöntäessä välirahoitusta hollolalaisille yleishyödyllisille yhteisöille kunta ei vaadi välirahoituksesta vakuuksia.

Konsernin lähipiiriin/intressipiiriin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia

Hollolan kunta

TUNNUSLUVUT	2020	2019
Tuloslaskelman tunnusluvut		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	9,3 %	10,0 %
Vuosikate/Poistot, %	249,4 %	83,9 %
Vuosikate, €/asukas	1 018	322
Asukasmäärä	23 262	23 426
Henkilöstön lukumäärä	727	756
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, euroa	126,5 %	7 578 403,63
Investointien tulorahoitus, %	2,1	84,3 %
Laskennallinen lainanhoitokate	4,0	1,4
Kassan riittävyys, pv	39,5	22,5
Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	60,2 %	58,6 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	42,0 %	42,7 %
Kertynyt yli-/alijäämä	24 560 891	16 371 254
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 056	699
Lainakanta	45 430 107	40 483 964
Lainakanta 31.12. €/asukas	1 953	1 728
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	67 180 253	63 703 756
Lainat ja vuokravastuut 31.12 €/asukas	2 888	2 719
Lainasaamiset 31.12.,	1 759 559	1 761 477

4.4 Vesihuoltolain edellyttämät liitetiedot

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintameno vähennykseksi.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

TOIMINTATUOTOT	2020	2019
Ulkoiset		
Vesimaksut	1 441 492	1 326 609
Jätevesimaksut	2 173 058	2 151 056
Perusmaksut	821 186	738 987
Vesihuollon liittymismaksut	154 202	0
Yhteensä	4 589 938	4 235 235

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 16.11.2020 päivitetyn poistosuunnitelman käyttöön 1.1.2020 alkaen. Kunnanvaltuuston hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on tarkistettu hallinto- ja laitosrakennusten poistoajoja sekä poistettu menojäännöspoisto suunnitelmasta. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan

Poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät 31.12.2019 asti

	Poisto aika, V	Poistomenetelmä
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Vedenjakelu- ja viemäriverkosto	30 vuotta	Tasapoisto
Sähkö-, vesi yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	25 %	Menojäännöspoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	25 %	Menojäännöspoisto
Koneet ja kalusto		
Muut laitteet ja kalusteet	5 vuotta	Tasapoisto
Vedenottamot ja jätevedenpuhdistamot		
Rakennukset	8 %	Menojäännöspoisto
Pumput	25	Menojäännöspoisto
Muut koneet	18	Menojäännöspoisto
Vesitorni	40 vuotta	Tasapoisto

Poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät 1.1.2020 alkaen ovat:

	Poistoaika, V	Poistomenetelmä
Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot	2	Tasapoisto
Aineettomat oikeudet	5	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot		
ATK-ohjelmat	2	Tasapoisto
Osuus käyttöomaisuudesta toisen yhteisön kanssa, erikseen määritettävä	2-30	Tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 - 30	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20-25	Tasapoisto
Talousrakennukset	10-15	Tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset	20	Tasapoisto
Asuinrakennukset	30	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	15	Tasapoisto
Sillat, laiturit ja uimalat	10	Tasapoisto
Muu maa- ja vesirakenteet	15	Tasapoisto
Vedenjakelu- ja viemäriverkosto	30	Tasapoisto
Kaukolämpöverkko	20	Tasapoisto
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15	Tasapoisto
Puhelinverkko, keskusasemat ja alakeskukset	10	Tasapoisto
Maakaasuverkko	20	Tasapoisto
Muut putki- ja kaapeliverkot	15	Tasapoisto
Sähkö-, vesi- yms laitosten laitoskoneet ja laitteet	10	Tasapoisto
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15	Tasapoisto
Liikenteen ohjauslaitteet	10	Tasapoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10	Tasapoisto
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	15	Tasapoisto
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8	Tasapoisto
Muut kuljetusvälineet	4	Tasapoisto
Muut liikkuvat työkoneet	5	Tasapoisto
Muut raskaat koneet	10	Tasapoisto
Muut kevyet koneet	5	Tasapoisto
Sairaala-, terveydenhuolto yms laitteet	5	Tasapoisto
ATK-laitteet	3	Tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	3	Tasapoisto

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset työt	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	195 554,51	744 747,58	26 488 263,16	154 664,72	283 115,08	27 866 345,05
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	3 041 827,52	20 960,00	9 448,66	3 072 236,18
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä -/+	0,00	0,00	265 384,58	0,00	-265 384,58	0,00
Tilikauden poisto	0,00	-55 317,34	-1 687 388,50	-31 612,45	0,00	-1 774 318,29
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	-31 591,07	-3 035,75	0,00	-34 626,82
Poistamaton hankintameno 31.12.	195 554,51	689 430,24	28 076 495,69	140 976,52	27 179,16	29 129 636,12
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	195 554,51	689 430,24	28 076 495,69	140 976,52	27 179,16	29 129 636,12

Aineettomat hyödykkeet	Muut saamiset	Aineettomat hyödykkeet yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	0,00	27 533 007,60
Lisäykset tilikauden aikana	4 235,00	1 996 922,48
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00
Siirrot erien välillä -/+	0,00	0,00
Tilikauden poisto	0,00	-1 663 585,03
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	4 235,00	27 866 345,05
Arvonkorotukset	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 235,00	27 866 345,05

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	27 866 345,05
Lisäykset tilikauden aikana	3 076 471,18
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00
Siirrot erien välillä -/+	0,00
Tilikauden poisto	-1 774 318,29
Arvonlennukset ja niiden palautukset	-34 626,82
Poistamaton hankintameno 31.12.	29 133 871,12
Arvonkorotukset	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	29 133 871,12

SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT

OLENNAISET ERÄT	2020	2019
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Lainan lyhennys	155 605,60	0,00
Muut siirtosaamiset	1 207,05	125,62
Lyhyt aikaiset siirtosaamiset yhteensä	156 812,65	125,62
Siirtosaamiset yhteensä	156 812,65	125,62

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Oman pääoman erittely	2020	2019
Peruspääoma 1.1.	9 302 673,01	9 302 673,01
Peruspääoma 31.12.	9 302 673,01	9 302 673,01
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	4 012 406,95	4 190 862,79
Siirto edelliseltä tilikaudelta	-8 507,14	-178 455,84
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	4 003 899,81	4 012 406,95
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-563,88	-8 507,14
Oma pääoma yhteensä	13 306 008,94	13 306 572,82

Erittely poistoerosta	2020	2019
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	10 528,63	16 426,22
Poistoero yhteensä	10 528,63	16 426,22

Pitkäaikaiset velat

	saldo		lyhennykset				saldo
	31.12.2020	2021	2022	2023	2024	2025	31.12.2025
15628/12	450 000,00	-300 000,00	-150 000,00				0,00
19834/19	1 125 000,00	-125 000,00	-125 000,00	-125 000,00	-125 000,00	-125 000,00	500 000,00
20373/20	2 000 000,00	-200 000,00	-200 000,00	-200 000,00	-200 000,00	-200 000,00	1 000 000,00
Yhteensä	3 575 000,00	-625 000,00	-475 000,00	-325 000,00	-325 000,00	-325 000,00	1 500 000,00

Muiden velkojen erittely

Pitkäaikaiset	2020	2019
Muut velat		
Liittymismaksut	11 633 644,47	11 527 550,47
Muut velat yhteensä	11 633 644,47	11 527 550,47

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Lyhytaikaiset	2020	2019
Tuloennakot ja menojäämät		
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	10 859,88	10 500,36
Korkojaksotukset	4 856,23	8 093,71
Muut siirtovelat	38,76	0,00
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	15 754,87	18 594,07
Siirtovelat yhteensä	15 754,87	18 594,07

Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu

Hanke	Päätös	Vastuu päättyy	Myönnetty avustus
VESIHUOLTOLAITOS			
Herralan siirtovesijohto ja -viemäri (työllisyysperusteinen investointiavustus)	HÄMELY/0070/05.02.09/2010/ 6.8.2010	31.12.2025	793 000,00
Raaskantien I vaiheen ja Tynnyrimäen tien vesihuolto	HAMELY/2242/2014 ja HAMELY/2246/2014/ 16.3.2015	31.12.2030	55 000,00

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2020	2019
Vesihuoltolaitos	1	1
Yhteensä	1	1

TULOSLASKELMA	Koko vesihuoltolaitos 1.1. - 31.12.2020	Vesihuoltolain edellyttämä laskennallinen eriytys, huleveden viemärointi 1.1. - 31.12.2020
Liikevaihto	4 589 938,06	13 870,94
Materiaalit ja palvelut	-2 372 602,53	-69 829,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-121 776,25	0,00
Palvelujen ostot	-2 250 826,28	-69 829,00
Henkilöstökulut	-82 006,25	0,00
Palkat ja palkkiot	-52 389,12	0,00
Henkilösivukulut	-29 617,13	0,00
Eläkekulut	-27 456,02	0,00
Muut henkilösivukulut	-2 161,11	0,00
Poistot ja arvonalentumiset	-1 808 945,11	-108 233,42
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 774 318,29	-108 233,42
Arvonalentumiset	-34 626,82	0,00
Liiketoiminnan muut kulut	-12 717,21	0,00
Liikelylijäämä	313 666,96	-164 191,48
Rahoitustuotot ja -kulut:	-320 128,43	-27 531,04
Muille maksetut korkokulut	-17 428,43	-1 498,84
Korvaus peruspääomasta	-302 700,00	-26 032,20
Muut rahoituskulut	0,00	0,00
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaiseriä	-6 461,47	-191 722,52
Ylijäämä(alijäämä)ennen varauksia	-6 461,47	-191 722,52
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	5 897,59	359,75
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	-563,88	-191 362,77

Huleveden viemäroinnin ja vesihuollon osalta esitetään eriytetyt tilinpäätöslaskelmat vesihuoltolain muutosten (22.8.2014/681) edellyttämällä tavalla."

Tilikauden 2020 tuloiksi on luettu ainoastaan huleveden viemäroinnille suoraan kohdistettavissa olleet liittymismaksutulot. Erillisiä huleveden käyttömaksuja tai huleveden vuosittaisia perusmaksuja ei ole toistaiseksi käytössä.

Huleveden viemäroinnin menot on eriytetty laskennallisesti. Menojen eriyttämisen perusteena on käytetty hulevesiverkoston pituutta. Lainoista huleveden osuudeksi on erotettu tasearvojen suhteessa lainapääoma ja niitä vastaavat korkomenot. Hulevedelle on määritetty laskennallinen prosenttiosuus poistoista.

RAHOITUSLASKELMA	Koko vesihuoltolaitos 1.1. - 31.12.2020	Vesihuoltolain edellyttämä laskennallinen eriytys, huleveden viemärointi 1.1. - 31.12.2020
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus	1 802 483,64	-299 955,94
Liikelyjäämä	313 666,96	-164 191,48
Poistot ja arvonalennukset	1 808 945,11	-108 233,42
Rahoitustuotot ja -kulut	-320 128,43	-27 531,04
Investointien rahavirta	-3 072 236,18	535 878,74
Investointimenot	-3 072 236,18	535 878,74
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 269 752,54	235 922,80
 Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	-4 235,00	0,00
Antolainauksen lisäys muille	-4 235,00	0,00
Lainakannan muutokset	1 575 000,00	135 450,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	2 000 000,00	172 000,00
Pitkäaikaisen lainojen vähennys muilta	-425 000,00	-36 550,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	-301 012,46	0,00
Saamisten muutos kunnalta	-385 616,97	0,00
Saamisten muutos muilta	-25 187,44	0,00
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-344 572,39	0,00
Korottomien velkojen muutos muilta	454 364,34	0,00
Rahoituksen rahavirta	1 269 752,54	135 450,00

TASE	Koko	Vesihuoltolain
VASTAAVAA	vesihuoltolaitos	edellyttämä
Pysyvät vastaavat	31.12.2020	laskennallinen eriytys,
Aineelliset hyödykkeet		huleveden viemärointi
VASTAAVAA	31.12.2020	31.12.2020
Maa- ja vesialueet	195 554,51	0,00
Rakennukset	689 430,24	0,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	28 076 495,69	2 496 712,23
Koneet ja kalusto	140 976,52	0,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	27 179,16	4 756,06
Liittymismaksut	4 235,00	0,00
PYSYVÄT VASTAAVAT	29 133 871,12	2 501 468,29
Vaihtuvat vastaavat		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	218 341,39	0,00
Saamiset kunnalta	385 616,97	0,00
Muut saamiset	132 680,96	0,00
Siirtosaamiset	156 812,65	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	893 451,97	0,00
VASTAAVAA	30 027 323,09	2 501 468,29

TASE	Koko vesihuoltolaitos	Vesihuoltolain edellyttämä laskennallinen eriytys, huleveden viemärointi
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Peruspääoma	-9 302 673,01	-800 029,88
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	-4 003 899,81	779 735,76
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	563,88	191 362,77
	-13 306 008,94	171 068,65
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Poistoero	-10 528,63	-642,25
	-10 528,63	-642,25
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	-2 950 000,00	-253 700,00
Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	-11 633 644,47	-1 000 493,42
	-14 583 644,47	-1 254 193,42
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	-625 000,00	-53 750,00
Lainat kunnalta	-800 000,00	0
Ostovelat	-593 384,88	0
Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	-93 001,30	0
Siirtovelat	-15 754,87	0
	-2 127 141,05	-53 750,00
	-16 710 785,52	-1 307 943,42
VASTATTAVAA	-30 027 323,09	-1 137 517,02

4.5 Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kunnan tytäryhtiöt sekä kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä		
	Yhdistelty konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt	4	
Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöt	2	-
Osakeyhtiö	2	
Kuntayhtymät	5	-
Yhteensä	9	-

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Kirjanpitolautakunnan mukaisesti vapaaehtoisten ja verotusperusteisten varausten ja poistoeron muutokset on konsernituloslaskelmassa laskettu laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden yli-/alijäämään ja vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on konsernitaseessa jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa ja vähemmistöosuuksien erottamisessa. Laskennallinen verovelka on esitetty kokonaisuudessaan pitkäaikaisen vieraana pääomana.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Kiinteistöverot on eliminoitu siltä osin kuin konserniyhtiöt ne ilmoittaneet.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäisen omistuksen eliminoinnit on tehty Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston konserniyleisohjeen mukaisesti käyttäen ns. sovellettua hankintamenomenetelmää. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudella tilikauden tulokseen.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden rakennusten poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi niillä yhtiöillä, jotka eivät ole tehneet suunnitelman mukaisia poistoja.

Kuntayhtymät

Kuntayhtymät on yhdistelty konsernitilinpäätökseen peruspääomaosuuden suhteessa.

Konsernirakenteet muutokset tilikaudella

Hollolan kunta hankki Kiinteistö Oy Liikejalavan osakekannan vuoden 2019 aikana ja yhtiön toiminta päättyi 17.4.2020. Kiinteistö Oy Liikejalavan omistus katsottiin vuoden 2019 tilinpäätöksessä kirjanpitolain mukaisesti lyhytaikaiseksi omistukseksi, tästä syystä yhtiön yhdistely tapaa ei muutettu vuoden 2019 tilinpäätöksen. Kiinteistö Oy Liikejalavan purun vaikutus on näkyvissä konsernitilinpäätöksessä osakkuusyhtiöosakkeiden vähennyksenä.

Yksikköhintarahoituksen oikaisu valtionosuuksiin

Koulutuskuntayhtymälle maksettu yksikköhintarahoitus 54,1 milj. € on konsernitilinpäätöksessä siirretty toimintatuotoista valtionosuuksiin.

Kiinteistöverojen käsittely

Konsernitilinpäätökseen yhdisteltyjen yhteisöjen kunnalle maksamat kiinteistöverot 364 teur on eliminoitu konsernituloslaskelmassa.

Vertailukelpoisuus edellisten tilikausien tilinpäätökseen

Taseen liitetietojen erittelyssä on tarkennettu hankintamenojen sekä kertyneiden poistojen kirjauskäytäntöjä. Tehdyllä korjauksella ei ole vaikutusta tase-erien nettoarvoon.

Vuoden 2020 verotulojen ja valtionosuuksien vertailtavuuteen vaikuttaa valtion kertaluonteiset koronatuot sekä verotuksen joustava valmistuminen. Muutoksen vaikutuksia kunnan osalta on kuvattu tarkemmin kunnan liitetiedoissa.

Muita vertailtavuuteen liittyviä kirjauskäytäntöjen muutoksia tai oikaisuja edellisen vuoden tietoihin ei ole tehty.

Tuloslaskelman liitetiedot

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2020	2019	2020	2019
Toimintatuotot tehtäväkokonaisuuksina				
Sosiaali- ja terveystuotot	77 787 878,12	76 749 601,73	53 527,11	66 807,47
Opetus- ja kulttuuripalvelut	4 104 883,99	4 575 647,15	3 524 790,75	3 924 225,88
Yhdyskuntapalvelut	8 543 567,26	8 868 850,23	8 650 190,96	8 223 605,21
Asumis- ja kiinteistöpalvelut	4 601 179,80	4 493 103,69	0,00	0,00
Muut palvelut	2 822 218,42	2 360 227,78	0,00	79 589,40
Yleishallinto	384 334,13	1 427 623,89	399 432,53	1 473 941,06
Toimintatuotot	98 244 061,72	98 475 054,49	12 627 941,35	13 768 169,02
Verotulot				
Kunnan tulovero	89 541 136,18	83 879 156,83	89 541 136,18	83 879 156,83
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 406 256,60	2 948 884,97	3 406 256,60	2 948 884,97
Kiinteistövero	4 937 839,70	5 479 709,20	5 283 934,77	5 775 661,94
Verotulot	97 885 232,48	92 307 751,00	98 231 327,55	92 603 703,74
Valtionosuudet				
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	36 059 342,00	35 686 020,00	36 059 342,00	35 686 020,00
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	6 796 348,00	6 577 878,00	6 796 348,00	6 577 878,00
Verotulomenetyksen korvaus	9 959 058,00	0,00	9 959 058,00	0,00
Koulutuskuntayhtymien valtionosuus	5 680 795,65	5 308 790,50	0,00	0,00
Muu opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-4 559 822,00	-4 516 883,00	-4 559 822,00	-4 516 883,00
Valtionosuudet	53 935 721,65	43 055 805,50	48 254 926,00	37 747 015,00
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot				
3STEPIT PPHYKY	123 615,32	0,00	0,00	0,00
Svinhuvudinkatu 7, Nelo kiinteistön luovutus	165 283,80	0,00	0,00	0,00
Hämeenkosken kiinteistöjen myynti	0,00	787 152,22	0,00	787 152,22
Satunnaiset tuotot	288 899,12	787 152,22	0,00	787 152,22
Satunnaiset kulut				
Koulutuskeskus Salpaus, Kiint. Oy myyntitappiot	0,00	19 902,93	0,00	0,00
Opintie 2, Heinola kiinteistön purkukustannukset	0,00	31 404,09	0,00	0,00
Svinhufvudinkatu 2-4 tonttien lohkominen	0,00	513,54	0,00	0,00
Svinhufvudinkatu 7, Nelon kiinteistön purkukustannukset	0,00	150 140,22	0,00	0,00
Satunnaiset kulut	0,00	201 960,78	0,00	0,00
Satunnaiset erät	288 899,12	585 191,44	0,00	787 152,22

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2020	2019	2020	2019
PAKOLLISET VARAUKSET				
Potilasvahinkovakuutusmaksu				
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	1 045 126,97	1 386 895,12	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	-106 015,31	-341 768,15	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	939 111,65	1 045 126,97	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset				
Muut pakolliset varaukset 1.1.	5 705,83	10 965,44	0,00	0,00
Vähennykset	44 473,69	-5 259,61	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 31.12.	-3 114,13	5 705,83	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	47 065,38	1 050 832,80	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot				
Myyntivoitot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	93 246,99	260 280,63	93 246,99	260 280,63
Rakennusten luovutusvoitot	0,00	19 243,00	0,00	14 347,84
Muut luovutusvoitot	37 144,85	4 801,02	3 517,75	4 895,16
Myyntivoitot	130 391,84	284 324,65	96 764,74	279 523,63
Myyntitappiot				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	0,00	310 185,73	0,00	310 185,73
Muut luovutustappiot	13 796,48	106 490,99	-3 043,32	133 164,92
Myyntitappiot	13 796,48	416 676,72	-3 043,32	443 350,65
Yhteismäärät muihin rahoitustuottoihin sisältyvistä tuotoista, jotka on saatu osuuksista muissa yrityksissä				
Osinkotuotot ja osuuspääomien korot	0,00	1 090 512,60	0,00	1 090 512,60
Osinkotuotot muilta	1 210 724,95	37 767,11	1 136 294,45	0,00
Muut rahoitustuotot	115 280,87	224 997,28	14 433,72	112 376,56
Muut rahoitustuotot	1 326 005,82	1 353 276,99	1 150 728,17	1 202 889,16
Tilintarkastajien palkkiot				
Tilintarkastus	5 460,00	11 026,00	5 460,00	11 026,00
Tilintarkastajan muut toimeksiannot	690,00	480,00	690,00	480,00
Veroneuvonta	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut palvelut	3 915,00	11 386,50	3 915,00	11 386,50
Tilintarkastajien palkkiot	10 065,00	22 892,50	10 065,00	22 892,50

Taseen liitetiedot, vastaavaa

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2020	2019	2020	2019
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet				
Hankintameno 1.1. (+), Aineettomat oikeudet	185 659,44	185 031,63	0,00	0,00
Lisäykset tilikauden aikana, Aineettomat oikeudet	5 083,46	627,81	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana, Aineettomat oikeudet	-7 889,95	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Aineettomat oikeudet	-159 337,25	-138 645,34	0,00	0,00
Kauden poistot (-), Aineettomat oikeudet	-10 592,54	-20 691,91	0,00	0,00
Aineettomat oikeudet	12 923,15	26 322,19	0,00	0,00
Tietokoneohjelmistot				
Hankintameno 1.1. (+), Tietokoneohjelmistot	294 748,46	282 634,62	46 396,61	46 396,61
Lisäykset tilikauden aikana, Tietokoneohjelmistot	13 954,68	13 265,85	0,00	1 152,00
Siirrot erien välillä (+/-), Tietokoneohjelmistot	34 650,00	-1 152,00	34 650,00	-1 152,00
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Tietokoneohjelmistot	-205 064,02	-133 779,53	-20 542,07	-5 076,54
Kauden poistot (-), Tietokoneohjelmistot	-67 286,70	-71 284,48	-24 128,04	-15 465,53
Tietokoneohjelmistot	71 002,43	89 684,45	36 376,50	25 854,54
Aineettomat oikeudet	83 925,58	116 006,63	36 376,50	25 854,54
Muut pitkävaikutteiset menot				
Liikearvo				
Hankintameno 1.1. (+), Liikearvo	0,00	38 958,84	0,00	0,00
Yritysmyyntit (-), Liikearvo	0,00	-38 958,84	0,00	0,00
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Liikearvo	0,00	-38 958,84	0,00	0,00
Yritysmyyntien kertyneet poistot (+), Liikearvo	0,00	38 958,84	0,00	0,00
Liikearvo	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkävaikutteiset menot				
Hankintameno 1.1. (+), Muut pitkävaikutteiset menot	936 366,27	935 792,89	878 954,02	878 952,02
Lisäykset tilikauden aikana, Muut pitkävaikutteiset menot	6 886,28	381,64	1 414 265,24	0,00
Siirrot erien välillä (+/-), Muut pitkävaikutteiset menot	7 180 269,32	191,75	5 765 293,70	0,00
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Muut pitkävaikutteiset menot	-300 706,29	-228 899,17	-253 206,55	-188 294,57
Kauden poistot (-), Muut pitkävaikutteiset menot	-56 364,66	-71 807,11	-46 639,56	-64 911,98
Muut pitkävaikutteiset menot	7 766 450,93	635 659,99	7 758 666,85	625 747,47
Muut pitkävaikutteiset menot	7 766 450,93	635 659,99	7 758 666,85	625 747,47

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2020	2019	2020	2019
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet				
Ennakkomaksut				
Lisäykset tilikauden aikana, Ennakkomaksut	710,38	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä (+/-), Ennakkomaksut	-710,38	0,00	0,00	0,00
Ennakkomaksut	0,00	0,00	0,00	0,00
Keskeneräiset hyödykkeet				
Hankintameno 1.1. (+), Keskeneräiset hyödykkeet	5 765 293,70	3 247 320,97	5 765 293,70	3 247 320,97
Lisäykset tilikauden aikana, Keskeneräiset hyödykkeet	1 550 327,76	2 517 972,73	1 448 915,24	2 517 972,73
Siirrot erien välillä (+/-), Keskeneräiset hyödykkeet	-7 271 038,29	0,00	-7 214 208,94	0,00
Keskeneräiset hyödykkeet	44 583,17	5 765 293,70	0,00	5 765 293,70
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	44 583,17	5 765 293,70	0,00	5 765 293,70
Aineettomat hyödykkeet	7 894 959,68	6 543 282,51	7 795 043,35	6 416 895,71
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet				
Maa- ja vesialueet				
Hankintameno 1.1. (+), Maa- ja vesialueet	25 522 031,98	24 824 797,19	23 949 027,29	23 251 792,50
Lisäykset tilikauden aikana, Maa- ja vesialueet	1 233 187,61	1 045 269,13	1 227 175,40	1 045 269,13
Vähennykset tilikauden aikana, Maa- ja vesialueet	-9 276,68	-348 034,34	-9 276,68	-348 034,34
Maa- ja vesialueet	26 745 942,91	25 522 031,98	25 166 926,01	23 949 027,29
Maa- ja vesialueet arvonkorotukset				
Maa- ja vesialueet arvokorotukset 1.1.	20 381,25	20 381,25	0,00	0,00
Maa- ja vesialueet arvonkorotusten vähennykset	-2 386,59	0,00	0,00	0,00
Maa- ja vesialueiden arvonkorotukset	17 994,66	20 381,25	0,00	0,00
Ei-palautuskelpoiset liittymismaksut				
Hankintameno 1.1. (+), Ei-palautuskelpoiset liittymismaksut	1 023 065,06	1 093 425,30	1 020 890,23	1 091 250,47
Vähennykset tilikauden aikana, Ei-palautuskelpoiset liittymismaksut	-386 897,88	-70 360,24	-381 087,90	-70 360,24
Arvonlennukset (-) ja arvonlennusten palautus (+), Ei-palautuskelpoiset liittymismaksut	-71 352,80	0,00	-71 352,80	0,00
Ei-palautuskelpoiset liittymismaksut	564 814,39	1 023 065,06	568 449,53	1 020 890,23
Maa- ja vesialueet	27 328 751,96	26 565 478,29	25 735 375,54	24 158 912,88

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2020	2019	2020	2019
Rakennukset				
Rakennukset				
Hankintameno 1.1. (+), Rakennukset	120 482 764,36	119 124 882,13	78 433 486,67	81 653 984,53
Lisäykset tilikauden aikana, Rakennukset	1 299 789,69	3 214 571,41	973 535,27	854 137,99
Yritysmyyntit (-), Rakennukset	0,00	-457 005,18	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana, Rakennukset	-397 978,67	-2 052 212,58	0,00	-2 007 598,09
Siirrot erien välillä (+/-), Rakennukset	453 416,16	652 528,58	247 016,34	0,00
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Rakennukset	-50 274 877,67	-45 208 507,66	-33 060 710,10	-31 871 182,22
Yritysmyyntien kertyneet poistot (+), Rakennukset	20,94	68 549,03	0,00	0,00
Kauden poistot (-), Rakennukset	-4 927 140,84	-5 134 919,05	-3 024 911,46	-3 256 565,64
Arvonalennukset (-) ja arvonalennusten palautukset (+), Rakennukset	-499 266,61	0,00	-499 266,61	0,00
Rakennukset	66 136 727,35	70 207 886,69	43 069 150,11	45 372 776,57
Rakennusten arvonorotukset				
Rakennusten arvonorotukset 1.1.	1 106 442,07	1 149 980,10	0,00	0,00
Rakennusten arvonorotusten vähennykset	-43 538,03	-43 538,03	0,00	0,00
Rakennusten arvonorotukset	1 062 904,03	1 106 442,07	0,00	0,00
Rakennukset	67 199 631,38	71 314 328,76	43 069 150,11	45 372 776,57
Kiinteät rakenteet ja laitteet				
Hankintameno 1.1. (+), Kiinteät rakenteet ja laitteet	95 668 203,75	92 462 487,92	94 038 506,02	90 167 319,23
Lisäykset tilikauden aikana, Kiinteät rakenteet ja laitteet	13 071,74	3 175 648,95	0,00	3 175 648,95
Rahoitusosuudet tilikaudella, Kiinteät rakenteet ja laitteet	-90 000,00	0,00	-90 000,00	0,00
Yritysmyyntit (-), Kiinteät rakenteet ja laitteet	0,00	-246 423,57	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana, Kiinteät rakenteet ja laitteet	-11 947 586,03	-434 403,06	-11 947 586,03	-1 728,51
Siirrot erien välillä (+/-), Kiinteät rakenteet ja laitteet	8 005 215,37	710 893,51	8 005 215,37	710 893,51
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Kiinteät rakenteet ja laitteet	-53 839 992,09	-48 829 929,80	-53 162 784,57	-48 207 969,14
Yritysmyyntien kertyneet poistot (+), Kiinteät rakenteet ja laitteet	0,00	78 944,02	0,00	0,00
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot, Kiinteät rakenteet ja laitteet	11 950 621,78	0,00	11 950 621,78	0,00
Kauden poistot (-), Kiinteät rakenteet ja laitteet	-4 817 751,14	-5 089 006,31	-4 713 727,63	-4 968 442,59
Arvonalennukset (-) ja arvonalennusten palautukset (+), Kiinteät rakenteet ja laitteet	-232 921,88	0,00	-232 921,88	0,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	44 708 861,49	41 828 211,66	43 847 323,06	40 875 721,45

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2019	2018	2019	2018
Koneet ja kalusto				
Hankintameno 1.1. (+), Koneet ja kalusto	12 666 221,41	11 860 111,74	6 498 335,76	6 299 721,52
Lisäykset tilikauden aikana, Koneet ja kalusto	533 543,82	799 196,16	81 569,00	210 299,30
Rahoitusosuudet tilikaudella, Koneet ja kalusto	-16 234,24	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana, Koneet ja kalusto	-2 561 879,67	-23 694,86	-2 282 101,64	-6 868,86
Siirrot erien välillä (+/-), Koneet ja kalusto	420 798,58	30 608,38	209 746,74	27 658,41
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Koneet ja kalusto	-7 875 236,82	-6 251 053,42	-4 296 501,25	-3 541 663,78
Yritysmyyntien kertyneet poistot (+), Koneet ja kalusto	2 279 065,89	0,00	2 279 065,89	0,00
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot, Koneet ja kalusto	152 892,30	0,00	0,00	0,00
Kauden poistot (-), Koneet ja kalusto	-1 569 940,47	-1 624 183,41	-792 639,66	-787 312,08
Arvonalennukset (-) ja arvonalennusten palautukset (+), Koneet ja kalusto	-89 417,61	0,00	-89 417,61	0,00
Koneet ja kalusto	3 939 813,19	4 790 984,59	1 608 057,23	2 201 834,51
Muut aineelliset hyödykkeet				
Hankintameno 1.1. (+), Muut aineelliset hyödykkeet	119 514,85	323 785,13	28 798,37	28 798,37
Yritysmyyntit (-), Muut aineelliset hyödykkeet	0,00	-146 008,29	0,00	0,00
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Muut aineelliset hyödykkeet	-58 261,99	-81 532,50	0,00	0,00
Yritysmyyntien kertyneet poistot (+), Muut aineelliset hyödykkeet	0,00	40 029,00	0,00	0,00
Kauden poistot (-), Muut aineelliset hyödykkeet	-16 758,48	-16 758,49	0,00	0,00
Muut aineelliset hyödykkeet	44 494,39	61 252,87	28 798,37	28 798,37
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat				
Ennakkomaksut				
Hankintameno 1.1. (+), Ennakkomaksut	132 552,44	146 458,63	125 877,52	125 877,52
Lisäykset tilikauden aikana, Ennakkomaksut	16 337,50	750,29	4 540,30	0,00
Siirrot erien välillä (+/-), Ennakkomaksut	-2 085,55	-14 656,48	0,00	0,00
Ennakkomaksut	146 804,38	132 552,44	130 417,82	125 877,52
Keskeneräiset hankinnat				
Hankintameno 1.1. (+), Keskeneräiset hankinnat	3 499 970,53	2 008 151,38	1 862 581,67	962 539,58
Lisäykset tilikauden aikana, Keskeneräiset hankinnat	19 884 712,39	2 885 681,34	16 042 866,10	1 640 315,90
Vähennykset tilikauden aikana, Keskeneräiset hankinnat	0,00	-15 640,21	0,00	-2 873,89
Siirrot erien välillä (+/-), Keskeneräiset hankinnat	-9 851 804,97	-1 378 221,99	-9 435 513,72	-737 399,92
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Keskeneräiset hankinnat	-96 511,84	-96 511,84	0,00	0,00
Keskeneräiset hankinnat	13 436 366,11	3 403 458,69	8 469 934,05	1 862 581,67
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	13 583 170,49	3 536 011,12	8 600 351,87	1 988 459,19

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2020	2019	2020	2019
Sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä				
Hankintameno 1.1. (+), Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	0,00	0,00	1 566 869,79	2 158 056,79
Siirrot erien välillä (+/-), Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	0,00	0,00	0,00	-591 187,00
Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	0,00	0,00	1 566 869,79	1 566 869,79
Kuntayhtymäosuudet				
Hankintameno 1.1. (+), Kuntayhtymäosuudet	0,00	0,00	11 142 255,73	11 142 255,73
Lisäykset tilikauden aikana,				
Kuntayhtymäosuudet	0,00	0,00	11 142 255,73	11 142 255,73
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet				
Hankintameno 1.1. (+),				
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	186 362,93	49 164,18	131 373,63	34 560,93
Lisäykset tilikauden aikana,				
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	0,00	96 929,56	0,00	96 812,70
Vähennykset tilikauden aikana,				
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	-142 126,79	0,00	-131 373,63	0,00
Siirrot erien välillä (+/-),				
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	53 962,18	0,00	0,00	0,00
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta),				
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	3 933,61	40 269,19	0,00	0,00
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	102 131,93	186 362,93	0,00	131 373,63
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonkorotukset				
Muut osakkeet ja osuudet				
Hankintameno 1.1. (+), Muut osakkeet ja osuudet	2 495 879,21	2 530 970,48	632 277,69	718 137,69
Lisäykset tilikauden aikana, Muut osakkeet ja osuudet	60,62	51 268,74	0,00	500,00
Vähennykset tilikauden aikana, Muut osakkeet ja osuudet	-44 265,22	-86 360,00	0,00	-86 360,00
Siirrot erien välillä (+/-), Muut osakkeet ja osuudet	981,23	0,00	0,00	0,00
Kertyneet arvonlennukset 1.1. (-), Muut osakkeet ja osuudet	-58 377,47	-21 867,98	0,00	0,00
Arvonlennukset kaudella (-), Muut osakkeet ja osuudet	-152 731,73	-36 509,49	0,00	0,00
Muut osakkeet ja osuudet	2 241 546,65	2 437 501,74	632 277,69	632 277,69
Osakkeiden arvonkorotukset				
Osakkeiden arvonkorotukset 1.1.	1 823,39	1 823,39	0,00	0,00
Osakkeiden arvonkorotukset	1 823,39	1 823,39	0,00	0,00
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonkorotukset	2 243 370,04	2 439 325,14	632 277,69	632 277,69
Muut lainasaamiset				
Pääomalainasaamiset muilta				
Hankintameno 1.1., Pääomalainasaamiset muilta	1 519 059,97	1 542 792,32	1 283 175,28	1 283 175,28
Vähennykset (-), Pääomalainasaamiset muilta	-23 677,28	-23 732,35	0,00	0,00
Pääomalainasaamiset muilta	1 495 382,69	1 519 059,97	1 283 175,28	1 283 175,28

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2020	2019	2020	2019
Muut lainasaamiset tytäryhteisöiltä				
Hankintameno 1.1., Muut lainasaamiset tytäryhteisöiltä	0,00	0,00	440 000,00	495 000,00
Vähennykset (-), Muut lainasaamiset tytäryhteisöiltä	0,00	0,00	-55 000,00	-55 000,00
Muut lainasaamiset tytäryhteisöiltä	0,00	0,00	385 000,00	440 000,00
Muut lainasaamiset muilta				
Hankintameno 1.1., Muut lainasaamiset muilta	38 302,20	169 986,00	38 302,20	169 986,00
Lisäykset (+), Muut lainasaamiset muilta	64 046,04	52 316,20	64 046,04	52 316,20
Vähennykset (-), Muut lainasaamiset muilta	-10 965,00	-184 000,00	-10 965,00	-184 000,00
Muut lainasaamiset muilta	91 383,24	38 302,20	91 383,24	38 302,20
Muut lainasaamiset	1 586 765,93	1 557 362,17	1 759 558,52	1 761 477,48
Muut saamiset				
Muut saamiset muilta				
Hankintameno 1.1., Muut saamiset muilta	6 403,33	6 403,33	3 000,00	3 000,00
Siirrot erien välillä (+/-), Muut saamiset muilta	-3 403,33	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset muilta	3 000,00	6 403,33	3 000,00	3 000,00
Palautuskelpoiset liittymismaksut				
Hankintameno 1.1., Palautuskelpoiset liittymismaksut	35 988,54	50 342,56	0,00	0,00
Yritysmyynnit (-), Palautuskelpoiset liittymismaksut	0,00	-14 500,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä (+/-), Palautuskelpoiset liittymismaksut	3 403,33	0,00	0,00	0,00
Lisäykset (+), Palautuskelpoiset liittymismaksut	6 935,00	430 062,72	6 935,00	429 916,74
Vähennykset (-), Palautuskelpoiset liittymismaksut	55,12	0,00	0,00	0,00
Palautuskelpoiset liittymismaksut	46 382,00	465 905,28	6 935,00	429 916,74
Palautuskelpoiset liittymismaksut, sisäinen				
Hankintameno 1.1., Palautuskelpoiset liittymismaksut, sisäinen	3 206,10	3 206,10	429 916,74	429 916,74
Vähennykset (-), Palautuskelpoiset liittymismaksut, sisäinen	0,00	0,00	-429 916,74	-429 916,74
Palautuskelpoiset liittymismaksut, sisäinen	3 206,10	3 206,10	0,00	0,00
Muut saamiset	52 588,10	475 514,72	9 935,00	432 916,74
Sijoitukset	3 984 856,00	4 658 564,96	15 110 896,73	15 667 171,06

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2020	2019	2020	2019
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Saamiset				
Pitkäaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset				
Myyntisaamiset muilta	656 992,80	763 925,86	0,00	0,00
Myyntisaamiset	656 992,80	763 925,86	0,00	0,00
Muut siirtosaamiset				
Muut siirtosaamiset muilta	0,00	1 922,00	0,00	0,00
Muut siirtosaamiset	0,00	1 922,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	1 922,00	0,00	0,00
Pitkäaikaiset saamiset	656 992,80	765 847,86	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset				
Myyntisaamiset jäsenkuntayhtymiltä	0,00	9 787,58	1 578,06	8 823,91
Myyntisaamiset muilta	11 534,55	7 110 511,17	8 009,10	1 101 020,03
Myyntisaamiset	2 756 971,86	7 120 298,75	1 073 220,93	1 116 833,39
Muut saamiset				
Muut saamiset tytäryhteisöiltä	0,00	6,71	0,00	0,00
Konsernitilisaamiset	0,00	739,04	0,00	0,00
Muut saamiset	1 971 858,55	2 043 857,15	938 321,01	492 991,15
Sosiaalisen luototuksen saamiset	492 411,38	139 317,44	248 434,44	139 317,44
Muut saamiset	2 464 269,93	2 183 920,33	1 186 755,45	632 308,59
Siirtosaamiset				
Muut siirtosaamiset				
Muut siirtosaamiset jäsenkuntayhtymiltä	1 756 953,88	56 185,41	1 974 387,00	63 138,00
Muut siirtosaamiset muilta	1 525 494,81	1 389 764,43	402 316,81	593 351,16
Muut siirtosaamiset	3 282 448,69	1 445 949,84	2 376 703,81	656 489,16
Siirtosaamiset	3 282 448,69	1 445 949,84	2 376 703,81	656 489,16
Lyhytaikaiset saamiset	8 515 225,02	10 750 168,93	4 646 267,35	2 405 631,14
Saamiset	9 172 217,81	11 516 016,78	4 646 267,35	2 405 631,14
Muihin siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
Verosaamiset	33 450,54	58,08	0,00	0,00
Jaksotetut henkilöstökulut	1 399,71	41 206,55	1 207,05	40 452,15
Valtionapu- ja EU-tukisaamiset	144 877,79	103 997,92	142 188,69	86 412,57
Kelan korvaukset työterveyshuollosta	242 152,51	753 646,29	97 376,00	136 029,00
Muut siirtosaamiset	1 075 890,01	548 963,00	161 545,07	393 595,44
TVR koulutuskorvaus	13 689,78	0,00	0,00	0,00
P-H hyvinvointikuntayhtymän loppulasku	1 756 953,88	0,00	1 974 387,00	0,00
Muihin siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	3 268 414,23	1 447 871,84	2 376 703,81	656 489,16

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2020	2019	2020	2019
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin				
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	5 635 554,50	713 250,00	0,00	0,00
Joukkovelkakirjalainasaamiset				
JVK-lainasaamisten markkina-arvo		105 179,99	0,00	0,00
Joukkovelkakirjalainasaamiset	38 035,20	98 144,40	0,00	0,00

Taseen liitetiedot, vastattavaa

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2020	2019	2020	2019
OMA PÄÄOMA				
Peruspääoma				
Peruspääoma 1.1.	65 882 500,88	65 882 500,88	65 882 500,88	65 882 500,88
Peruspääoma	65 882 500,88	65 882 500,88	65 882 500,88	65 882 500,88
Arvonkorotusrahasto				
Arvonkorotusrahasto 1.1.	771 583,77	1 275 261,78	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto, vähennykset	-45 924,63	-503 678,01	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto	725 659,14	771 583,77	0,00	0,00
Muut omat rahastot				
Rahastopääomat				
Rahastopääomat 1.1.	73 019,04	73 019,04	0,00	0,00
Rahastopääomat, lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahastopääomat	73 019,04	73 019,04	0,00	0,00
Muut omat rahastot	73 019,04	73 019,04	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)				
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) 1.1.	23 012 600,19	22 757 745,64	16 371 254,38	17 023 255,08
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	23 012 600,19	22 757 745,64	16 371 254,38	17 023 255,08
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	14 946 125,34	254 854,55	8 189 636,20	-652 000,70
OMA PÄÄOMA	104 639 904,58	89 739 703,87	90 443 391,46	82 253 755,26
Velat, jotka erääntyvät +5 vuoden kuluttua				
Joukkovelkakirjalainat	761,42	0,00	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	19 917 217,86	8 219 434,36	17 899 999,94	6 108 333,28
Lainat julkisyhteisöiltä	110 000,00	165 000,00	0,00	0,00
Velat, jotka erääntyvät myöh. kuin 5 v. kuluttua	20 027 979,28	8 384 434,36	17 899 999,94	6 108 333,28
PAKOLLISET VARAUKSET				
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovakuutusmaksu	939 111,65	1 045 126,97	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	47 065,38	5 705,83	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	986 177,04	1 050 832,80	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	986 177,04	1 050 832,80	0,00	0,00

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2020	2019	2020	2019
Pitkäaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	53 052 619,26	44 080 003,22	37 336 758,30	26 730 106,64
Lainat julkisyhteisöiltä	12 669,03	13 026,56	0,00	0,00
Pitkäaikainen vieras pääoma	53 065 288,29	44 093 029,77	37 336 758,30	26 730 106,64
Liittymismaksut ja muut velat				
Muut velat liittymismaksut	11 150 822,20	11 039 919,04	11 150 822,20	11 044 728,20
Muut velat, liittymismaksut, sisäinen	0,00	0,00	101 734,37	101 734,37
Liittymismaksut ja muut velat	11 150 822,20	11 039 919,04	11 252 556,57	11 146 462,57
Siirtovelat				
Muut siirtovelat				
Muut siirtovelat jäsenkuntayhtymille	676 119,05	784 493,14	759 792,66	881 578,66
Muut siirtovelat	676 119,05	784 493,14	759 792,66	881 578,66
Siirtovelat	676 119,05	784 493,14	759 792,66	881 578,66
Laskennalliset verovelat				
Laskennallinen verovelka, 1.1.	573 843,80	530 531,05	0,00	0,00
Laskennallinen verovelka, tuloslaskelman kautta kirjattu kauden muutos	52 390,76	43 312,75	0,00	0,00
Laskennalliset verovelat	626 234,56	573 843,80	0,00	0,00
Pitkäaikainen vieras pääoma	65 518 464,10	56 491 285,75	49 349 107,53	38 758 147,87
Lyhytaikainen vieras pääoma				
Joukkovelkakirjalainat	2 202 538,00	0,00	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	9 311 493,11	15 024 869,61	8 093 348,34	13 753 857,34
Lainat julkisyhteisöiltä	357,53	357,53	0,00	0,00
Lyhytaikainen vieras pääoma	11 514 388,63	15 025 227,14	8 093 348,34	13 753 857,34
Saadut ennakot				
Saadut ennakot muilta	59 504,96	60 209,61	21 660,67	21 295,90
Saadut ennakot	59 504,96	60 209,61	21 660,67	21 295,90
Ostovelat				
Ostovelat tytäryhteisöille	0,00	0,00	769 399,80	401 176,03
Ostovelat jäsenkuntayhtymille	46 112,39	25 271,38	32 910,50	2 687,60
Ostovelat muille	9 193 063,70	7 681 720,94	3 362 567,48	2 365 527,22
Ostovelat	9 239 176,08	7 706 992,32	4 164 877,78	2 769 390,85
Liittymismaksut ja muut velat				
Muut velat jäsenkuntayhtymille	2 663,42	0,00	3 003,40	0,00
Muut velat muille	2 698 545,49	1 652 518,84	685 374,45	520 472,59
Liittymismaksut ja muut velat	2 703 879,89	1 652 518,84	688 377,85	520 472,59

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2020	2019	2020	2019
Siirtovelat				
Siirtyvät korot				
Siirtyvät korot muille	69 859,87	12 644,55	55 464,48	0,00
Siirtyvät korot	69 859,87	12 644,55	55 464,48	0,00
Muut siirtovelat				
Muut siirtovelat jäsenkuntayhtymille	0,00	1 382 739,99	0,00	1 553 862,00
Muut siirtovelat muille	12 630 760,38	12 262 864,56	4 501 324,05	4 124 214,13
Muut siirtovelat	12 630 760,38	13 645 604,55	4 501 324,05	5 678 076,13
Siirtovelat	12 700 620,25	13 658 249,10	4 556 788,53	5 678 076,13
Lyhytaikainen vieras pääoma	36 217 569,81	38 103 197,01	17 525 053,17	22 743 092,81
VIERAS PÄÄOMA	101 736 033,91	94 594 482,76	66 874 160,70	61 501 240,68
Maksuvalmiuden kannalta merkittävä sekkitililimiitti				
Luotollisen sekkitilin limiitti	2 814 911,13	2 814 911,13	0,00	0,00
Muihin siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
Verovelat	57 719,50	5 439,85	0,00	0,00
Jaksotetut henkilöstökulut	9 655 011,00	9 683 284,31	3 944 273,03	3 779 190,12
Potilasvahinkovastuut	775 686,98	0,00	759 792,66	0,00
Valtionosuus- ja EU-tukiennakot	117 548,16	156 109,12	2 696,00	0,00
Muut siirtovelat	2 700 913,78	2 418 061,28	554 355,02	345 024,01
PHHYKY	0,00	2 167 233,13	0,00	2 435 440,66
Muihin siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	13 306 879,42	14 430 127,69	5 261 116,71	6 559 654,79
Siirtyvät korot muille	69 859,87	12 644,55	55 464,48	0,00
	13 074 716,98	14 442 772,24	5 316 581,19	6 559 654,79

Vakuudet ja vastuut	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2020	2019	2020	2019
Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä ja osakkeita				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta, vakuutena kiinteistökiinnityksiä	13 012 286,47	14 015 750,07	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	13 012 286,47	14 015 750,07	0,00	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä				
Lainat julkisyhteisöiltä, vakuutena kiinteistökiinnityksiä	33 190,22	0,00	0,00	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä	33 190,22	0,00	0,00	0,00
Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä ja osakkeita	13 045 476,69	14 015 750,07	0,00	0,00
Lainojen vakuudeksi annetut kiinnitykset ja osakkeet				
Vakuudeksi annetut kiinteistökiinnitykset				
Rahoitus- ja vakuutuslaitoslainojen vakuudeksi annetut kiinteistökiinnitykset	12 678 939,03	12 678 939,03	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinteistökiinnitykset	12 678 939,03	12 678 939,03	0,00	0,00
Lainojen vakuudeksi annetut kiinnitykset ja osakkeet	12 678 939,03	12 678 939,03	0,00	0,00
Muut omasta puolesta annetut vakuudet				
Kiinteistökiinnitykset	12 476 444,14	12 954 938,79	0,00	0,00
Pantattujen arvopapereiden kirjanpitoarvo	0,00	199 995,00	0,00	0,00
Takaukset	17 518,73	0,00	0,00	0,00
Muut omasta puolesta annetut vakuudet	12 493 962,86	13 154 933,79	0,00	0,00
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Takaukset	14 365,18	82 362,50	0,00	0,00
Muiden puolesta annetut vakuudet	14 365,18	82 362,50	0,00	0,00
Vuokravastuut				
Toimitilojen vuokravastuut	83 005 495,69	59 742 920,52	20 290 264,81	21 521 723,15
- josta PPP- hankkeet	20 279 588,51	21 515 903,15	20 279 588,51	22 752 217,79
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	4 336 509,16	2 862 780,14	1 459 881,35	1 698 069,09
Maa-alueiden vuokravastuut	2 093,94		0,00	
Muut vuokravastuut	0,00	50,76	0,00	0,00
Vuokravastuut yhteensä	87 344 098,79	62 605 751,42	21 750 146,16	23 219 792,24
Vuokravastuut, seuraavalla tilikaudella maksettava osuus				
Toimitilojen vuokravastuut	7 580 735,78	5 544 834,38	1 246 990,94	1 242 134,64
- josta PPP- hankkeet, seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	1 236 314,64	1 236 314,64	1 236 314,64	1 236 314,64
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	712 520,03	799 270,37	634 532,29	653 975,55
Maa-alueiden vuokravastuut	2 093,94	0,00	0,00	0,00
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus, vuokravastuut	8 295 349,75	6 344 104,75	1 881 523,23	1 896 110,19

Vakuudet ja vastuut	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2020	2019	2020	2019
Kunnan vastuusitoumukset				
Alkuperäinen pääoma, takaukset tytäryhtiöiden puolesta	0,00	0,00	22 117 986,00	22 117 986,00
Jäljellä oleva pääoma, takaukset tytäryhtiöiden puolesta	0,00	0,00	9 696 927,73	12 371 841,81
Alkuperäinen pääoma, takaukset omasta puolesta	22 117 986,00	22 117 986,00	0,00	0,00
Jäljellä oleva pääoma, takaukset omasta puolesta	9 696 927,73	12 371 841,81	0,00	0,00
Alkuperäinen pääoma, takaukset muiden puolesta	3 383 370,99	2 735 424,99	3 365 852,26	2 717 906,26
Jäljellä oleva pääoma, takaukset muiden puolesta	1 564 972,05	991 290,00	1 552 927,93	978 515,93
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	156 159 183,00	142 090 993,00	156 159 183,00	142 090 993,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	97 301,00	93 486,00	97 301,00	93 486,00
Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
Sopimusvastuut	22 171 616,97	28 270 057,48	21 935 365,63	26 956 482,63
Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti kunnalle aiheutuvat velvoitteet	2 000 000,00	2 850 000,00	2 000 000,00	2 850 000,00
Sopimukseen sisältyvät palautusvastuut	0,00	118 794,93	0,00	0,00
Pitkäaikaiset vuokrat	0,00	38 079,58	0,00	0,00
Arvonlisäveron palautusvastuu	1 021 670,65	1 150 567,36	22 645,44	45 761,80
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	10 657 004,03	10 538 209,10	10 421 141,00	10 421 141,00
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset	2 058 958,56	2 847,00	0,00	0,00
Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	37 909 250,21	42 968 555,44	34 379 152,07	40 273 385,43
Avoimena olevien johdannaissopimusten nimellisarvot				
Korkojohdannaiset				
Koronvaihtosopimukset	41 968 524,49	20 782 047,45	40 000 000,00	20 000 000,00
Korkojohdannaiset	41 968 524,49	20 782 047,45	40 000 000,00	20 000 000,00
Avoimena olevien johdannaissopimusten nimellisarvot	41 968 524,49	20 782 047,45	40 000 000,00	20 000 000,00
Avoimena olevien johdannaissopimusten markkina-arvot				
Korkojohdannaiset				
Koronvaihtosopimukset	-742 855,85	-638 353,97	-602 116,34	-498 006,81
Korkojohdannaiset	-742 855,85	-638 353,97	-602 116,34	-498 006,81

HOLLOLA-KONSERNI

Konsolidoidut tunnusluvut	2020	2019
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	43,9 %	44,2 %
Vuosikate/Poistot, %	218,3 %	98,0 %
Vuosikate, €/asukas	1 174	505
Asukasmäärä	23 262	23 426
Investointien tulorahoitus, %	116,3 %	85,6 %
Laskennallinen lainanhoitokate	3,20	1,50
Kassan riittävyys, pv	41,2	22,7
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta, 1 000 €	17 819	5 698
Omavaraisuusaste, %	50,5 %	48,5 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	40,7 %	40,4 %
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	42,0 %	40,5 %
Kertynyt ylijäämä, 1 000 €	37 959	23 013
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	1 632	982
Lainat ja vuokravastuut, 1000 euroa	151 924	121 724
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	6 531	5 196
Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 €	64 580	59 118
Konsernin lainat, €/asukas	2 776	2 524
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	1 587	1 557
Henkilöstön lukumäärä	1 641	1 628

5. Taseyksiköiden erillistilinpäätöslaskelmat

5.1 Vesihuoltolaitos

TULOSLASKELMA

	01.01. - 31.12.2020	01.01. - 31.12.2019
Liikevaihto	4 589 938,06	4 235 234,89
Materiaalit ja palvelut	-2 372 602,53	-2 166 680,20
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-121 776,25	-94 764,71
Palvelujen ostot	-2 250 826,28	-2 071 915,49
Henkilöstökulut	-82 006,25	-87 008,49
Palkat ja palkkiot	-52 389,12	-57 806,52
Henkilösivukulut	-29 617,13	-29 201,97
Eläkekulut	-27 456,02	-27 305,28
Muut henkilösivukulut	-2 161,11	-1 896,69
Poistot ja arvonalentumiset	-1 808 945,11	-1 663 585,03
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 774 318,29	-1 663 585,03
Arvonalentumiset	-34 626,82	0,00
Liiketoiminnan muut kulut	-12 717,21	-8 830,02
Liikeylijäämä	313 666,96	309 131,15
Rahoitustuotot ja -kulut:	-320 128,43	-323 535,88
Muille maksetut korkokulut	-17 428,43	-20 834,64
Korvaus peruspääomasta	-302 700,00	-302 700,00
Muut rahoituskulut	0,00	-1,24
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaiseriä	-6 461,47	-14 404,73
Ylijäämä(alijäämä)ennen varauksia	-6 461,47	-14 404,73
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	5 897,59	5 897,59
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	-563,88	-8 507,14
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	3,3 %	3,7 %
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	2,2 %	4,3 %
Voitto, %	-0,1 %	-0,3 %

HOLLOLAN VESIHUOLTOLAITOS**RAHOITUSLASKELMA****01.01. - 31.12.2020****01.01. - 31.12.2019****Toiminnan rahavirta**

Tulorahoitus	1 802 483,64	1 649 180,30
Liikeliijäämä	313 666,96	309 131,15
Poistot ja arvonalennukset	1 808 945,11	1 663 585,03
Rahoitustuotot ja -kulut	-320 128,43	-323 535,88
Investointien rahavirta	-3 072 236,18	-1 996 922,48
Investointimenot	-3 072 236,18	-1 996 922,48
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 269 752,54	-347 742,18

Rahoituksen rahavirta

Antolainauksen muutokset	-4 235,00	0
Antolainauksen lisäys muille	-4 235,00	0
Lainakannan muutokset	1 575 000,00	950 000,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	2 000 000,00	1 250 000,00
Pitkäaikaisen lainojen vähennys muilta	-425 000,00	-300 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	-301 012,46	-602 257,82
Saamisten muutos kunnalta	-385 616,97	0,00
Saamisten muutos muilta	-25 187,44	-77 724,32
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-344 572,39	-898 058,20
Korottomien velkojen muutos muilta	454 364,34	373 524,70
Rahoituksen rahavirta	1 269 752,54	347 742,18

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, eur	-3 440 222	-3 465 919
Investointien tulorahoitus, %	57,5	82,6
Laskennallinen lainanhoitokate	25,3	28,6
Quick Ratio	0,4	0,3
Current Ratio	0,4	0,3

HOLLOLAN VESIHUOLTOLAITOS

TASE

VASTAAVAA	31.12.2020	31.12.2019
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	195 554,51	195 554,51
Rakennukset	689 430,24	744 747,58
Kiinteät rakenteet ja laitteet	28 076 495,69	26 488 263,16
Koneet ja kalusto	140 976,52	154 664,72
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	27 179,16	283 115,08
Liittymismaksut	4 235,00	0
PYSYVÄT VASTAAVAT	29 133 871,12	27 866 345,05
Vaihtuvat vastaavat		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	218 341,39	395 684,34
Saamiset kunnalta	385 616,97	0
Muut saamiset	132 680,96	86 837,60
Siirtosaamiset	156 812,65	125,62
VAIHTUVAT VASTAAVAT	893 451,97	482 647,56
VASTAAVAA	30 027 323,09	28 348 992,61
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Peruspääoma	-9 302 673,01	-9 302 673,01
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	-4 003 899,81	-4 012 406,95
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	563,88	8 507,14
	-13 306 008,94	-13 306 572,82
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Poistoero	-10 528,63	-16 426,22
	-10 528,63	-16 426,22
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	-2 950 000,00	-1 575 000,00
Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	-11 633 644,47	-11 527 550,47
	-14 583 644,47	-13 102 550,47
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	-625 000,00	-425 000,00
Lainat kunnalta	-800 000,00	-1 144 572,39
Ostovelat	-593 384,88	-335 276,64
Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	-93 001,30	0
Siirtovelat	-15 754,87	-18 594,07
	-2 127 141,05	-1 923 443,10
	-16 710 785,52	-15 025 993,57
VASTATTAVAA	-30 027 323,09	-28 348 992,61

HOLLOLAN VESIHUOLTOLAITOS

	31.12.2020	31.12.2019
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	44,3	47
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	364,1	354,8
Kertynyt ylijäämä, 1000 eur	4 003	4 004
Lainakanta 31.12., 1000 eur	3 575	2 000

6. Konserniyhtiöt

Talousarviossa on hyväksytty konserniyhtiöille seuraavat yleiset ja yhtiökohtaiset tavoitteet:

Yleiset tytäryhteisöjä koskevat tavoitteet

- Tytäryhtiöiden tulee toimia kunnanvaltuuston hyväksymän strategian mukaisesti ja konserniohjetta noudattaen
- Sisäinen valvonta ja riskienhallinta tulee järjestää konserniohjeen mukaisesti ja niissä raportoitaessa noudatetaan konserniohjetta
- Kaikilta yhtiöiltä edellytetään tervettä pitkäjänteistä taloudenpitoa ja kannattavuutta
- Tytäryhteisöjen tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää tukityöllistäminen
- Konsernin sisäiset palveluostot on keskitettävä tarkoituksenmukaisesti koko konsernin etu huomioiden

Konserniyhtiö	Hollolan Asuntotalot Oy
Strategian näkökulma Strategian tavoite	Asumisen Hollola Tarjoamme luonnonläheisen viihtyisän ja turvallisen asuinympäristön, joka edistää arjen sujuvuutta.
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)
Asiakkaisen pysyvyys	Asukkaiden vaihtuvuus alle 5% Käyttöaste yli 97%
Pitkän tähtäimen korjaus- ja kehityssuunnitelman laatiminen/päivitys, kestävä kehityksen ratkaisut huomioiden (esim. aurinkoenergian hyödyntäminen)	Suunnitelma ajan tasalla
Toteuma 31.12.2020 Asukkaiden vaihtuvuus <5%/kk. Toteuma vuoden aikana oli 2,4%/kk. Huoneistojen käyttöastetavoite 97%. Toteuma vuoden aikana oli 95,2,0%. PTS-suunnitelma ajan tasalla. Toteuma, päivitetty 15.10.2020.	
Strategian näkökulma Strategian tavoite	Asumisen Hollola Hyödynnämme Hollolan vetovoimatekijöitä aktiivisesti markkinoinnissa ja viestinnässä asukasluvun kasvattamiseksi
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)
Asuntojen nettimarkkinoinnin vahvistaminen	Julkiset vuokra-asuntojen markkinointikanavat käytössä
Hintataso kilpailukykyinen	Vuokrataso kehyskuntien tasolla
Toteuma 31.12.2020 Asuntojen markkinoinnin vahvistaminen. Toteuma, asuntojen markkinointia toteutettiin Vuokraoven palvelussa. Yhtiön näkyvyyttä parannettiin yhteistyössä HC Giantsin kanssa. Hintataso kilpailukykyinen, vuokrataso kehyskuntien tasolla. Toteuma, Vuokrataso on kilpailukykyinen julkisten toimijoiden kanssa, mutta kalliimpi yksityiseen vuokraustoimintaan verrattuna.	
Strategian näkökulma Strategian tavoite	Palvelujen Hollola Panostamme parhaaseen asiakaspalveluun
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)
Asiakkaiden tyytyväisyys	Asiakaspalautteet vähintään edellisen vuoden tasolla
Toteuma 31.12.2020 Asiakastyytyväisyyskyselyä ei toteutettu vuonna 2020.	
Taloudelliset tavoitteet Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Tasapainoinen talous Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)
Vuokrasaatavien määrä	Kuluksi kirjattavien vuokrasaatavien määrä ei kasva
Toteuma 31.12.2020 Vuokrasaatavat 42.610,75 euroa olivat pienemmät kuin edellisen vuoden 55.050,18 euroa.	

Konserniyhtiö	Hollolan Tilapalvelu Oy
Strategian näkökulma Strategian tavoite	Asumisen Hollola Tarjoamme luonnonläheisen viihtyisän ja turvallisen asuinympäristön, joka edistää arjen sujuvuutta.
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)
Kiinteistöjen korjausvelan pitäminen kohtuullisella tasolla Tilankäytön tehostaminen tiloista luopumalla tai ulosvuokraamalla	Kiinteistöjen korjausvelan määrä ei kasva Tilojen käyttöaste 95 %
Toteuma 31.12.2020 Kiinteistöjen korjausvelka 2019 8,4M€ ja 2020 7,4M€, korjausvelka väheni. Tyhjiä epäkelποisia tiloja on kunnanvirastolla ja vanhainkodilla.	
Kiinteistökehityssuunnitelman laadinta	Laadittu 30.6.2020 mennessä
Toteuma 31.12.2020 Ei laadittu. Odotetaan kunnanviraston selvitystyön valmistumista.	
Kiinteistökohtaiset kustannukset eivät nouse vuoden 2019 tasosta	Kiinteistökohtaiset kustannukset
Toteuma 31.12.2020 Kiinteistöjen ylläpitokustannukset ilman henkilöstökustannuksia ja PTS- korjauksia vähenivät 352.436€ 2019 vuoden tasosta.	
Strategian näkökulma Strategian tavoite Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Palvelujen Hollola Panostamme parhaaseen asiakaspalveluun Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)
Asiakastyytyväisyys	Asiakaspalautteisiin vastaaminen sovitussa ajassa (vastausaika) < 24 h Asiakaspalautekyselyn toteutus, palautteet vähintään edellisen vuoden tasolla
Toteuma 31.12.2020 Asiakaspalautteisiin vastaaminen toteutuu <24h. Asiakaspalautekyselyn toteutus. Kysely toteutettiin joulukuussa. Palautteet olivat edellisen vuoden tasolla.	
Kiinteistöjen vuokrauksen hallinnointi ja sen kehittäminen kestäväälle tasolle	Vuokrasopimukset laadittu ennen vuokra-ajan alkua (sisäiset ja ulkoiset sopimukset)
Toteuma 31.12.2020 Toteutus, ulkoiset vuokrasopimukset on laadittu ennen vuokra-ajan alkua. Sisäiset vuokrasopimukset on laadittu joulukuun lopussa palvelualueiden arviointia varten.	

Konserniyhtiö		Koy Harmaaleppä	
Strategian näkökulma	Asumisen Hollola	Strategian tavoite	Asumisen Hollola
Strategian tavoite	Tarjoamme luonnonläheisen viihtyisän ja turvallisen asuinympäristön, joka edistää arjen sujuvuutta.		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)		
Asiakastyytyväisyys	Asiakaspalautteet hyvää tasoa Täyttöaste 98%		
Toteuma 31.12.2020			
Vuoden täyttöaste oli 96,5%			
Strategian näkökulma	Asumisen Hollola	Strategian tavoite	Asumisen Hollola
Strategian tavoite	Hyödynnämme Hollolan vetovoimatekijöitä aktiivisesti markkinoinnissa ja viestinnässä asukasluvun kasvattamiseksi		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)		
Hintataso kilpailukykyinen	Vuokrataso kilpailukykyinen tasolla (vrt Lahden seutu)		
Toteuma 31.12.2020			
Vuokratulot jäivät budjetista 25.284,64 €.			
Vuokran taso on alempi kuin Hollolan Asuntotalojen vuokrat.			
Strategian näkökulma	Palvelujen Hollola	Strategian tavoite	Palvelujen Hollola
Strategian tavoite	Panostamme parhaaseen asiakaspalveluun		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)		
Asiakastyytyväisyys	Asiakaspalautteet hyvää tasoa		
Toteuma 31.12.2020			
Asukaskyselyä ei ole tehty.			
Konserniyhtiö		Koy Tervasmiiu	
Strategian näkökulma	Asumisen Hollola	Strategian tavoite	Asumisen Hollola
Strategian tavoite	Tarjoamme luonnonläheisen viihtyisän ja turvallisen asuinympäristön, joka edistää arjen sujuvuutta.		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)		
Asiakastyytyväisyys	Asiakaspalautteet hyvää tasoa Täyttöaste 98%		
Toteuma 31.12.2020			
Täyttöaste on 100%			
Strategian näkökulma	Asumisen Hollola	Strategian tavoite	Asumisen Hollola
Strategian tavoite	Hyödynnämme Hollolan vetovoimatekijöitä aktiivisesti markkinoinnissa ja viestinnässä asukasluvun kasvattamiseksi		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)		
Hintataso kilpailukykyinen	Vuokrataso kilpailukykyinen tasolla (vrt Lahden seutu)		
Toteuma 31.12.2020			
Vuokrataso on kilpailukykyinen			
Strategian näkökulma	Palvelujen Hollola	Strategian tavoite	Palvelujen Hollola
Strategian tavoite	Panostamme parhaaseen asiakaspalveluun		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)		
Asiakastyytyväisyys	Asiakaspalautteet hyvää tasoa		
Toteuma 31.12.2020			
Asiakastyytyväisyyskyselyä ei ole tehty 2020			

7. Käytetyt kirjanpito kirjat ja tositelajit

Kirjanpidon osa	Tosite- laji	Numero- sarja		Kirjanpitojärjestelmien keskinäiset yhteydet	Miten ja missä säilytetään
Tilinpäätös				Yrityksen tasekirjassa on esitetty kirjanpitolain edellyttämä tilinpäätös, toimintakertomus sekä luettelo kirjanpidoista ja aineistosta	Yrityksessä paperilla
Pääkirjanpito			Pää- ja Päiväkirjat	Pääkirjanpitoon kootaan yhteenveto esijärjestelmien tapahtumista	Tapahtumat säilytetään sähköisenä IR-arkistossa
Käyttöomaisuus	AA	01	Käyttöom.kirjaus	KOM osa SAP-järjestelmää, joka on integroitu suoraan pääkirjanpitoon	SAP kirjanpitojärjestelmässä
	AF	03	Poistokirjaukset		
	PU	77	Pääkirjat. (purku)		
Kirjanpitotosite - Tasaustosite	AB	01	pankin+myren+osren välitilien tasaukset	osa SAP-järjestelmää, joka on integroitu suoraan pääkirjanpitoon	SAP kirjanpitojärjestelmässä
Pääkirjatilitosite	JP	12	jaksotustositteen purku		
	KU	07	Muistio, kertasuoritus, kumppanikoodi pakollinen		
	KT	91	Toistuvaistosite -sisäinen		
	SA	10	Oikaisumuistio		
	SB	12	Pääkirjatilikirjaus, jaksotus	Pääkirjatositteet viedään pääkirjanpitoon manuaalisesti	
	SE	01	Pääkirjatosite, esijärjestelmästä	Pääkirjatositteet viedään pääkirjanpitoon excelinä	
	SP	01	oikaisumuistio - sähköinen hyväksyntä	Pääkirjatositteet viedään pääkirjanpitoon manuaalisesti	
	ST	10	Muistio, toistuvaissuoritus - ulkoinen		
	Y1	06	Yritysten välinen kirjaus	Pääkirjatositteet viedään pääkirjanpitoon manuaalisesti	
Alv-vero kauden vaihteessa	SV	01	alv saatava- ja velkatilien netotus	osa SAP-järjestelmää, joka on integroitu suoraan pääkirjanpitoon	SAP kirjanpitojärjestelmässä, sähköisessä IR arkistossa
Liittymät	L1	02	Populus Palkkaliittymä	Tapahtumat siirretään liittymän kautta pääkirjanpitoon tapahtumakohtaisesti	Palkkakirjanpito ja siihen liittyvät erittelyt ja laskelmat säilytetään sähköisenä IR-arkistossa
	L4		CPU- kassaliittymä		Säilytetään sähköisenä IR kansiossa
	R2	04	Rahoitus - Maksatus, pankin välitili	SAP järjestelmä	Tapahtumat säilytetään sähköisenä IR-arkistossa
Myyntireskontra	RV	98	Laskun siirto	Myyntireskontran tapahtumat ovat osa SAP-järjestelmää, joka on integroitu suoraan pääkirjanpitoon	Tapahtumat säilytetään sähköisenä IR-arkistossa
	DA	16	Asiakastosite		
	DZ	14	Asiakkaat - maksu		
	LT	11	Luottotappiokirjaus		
Ostoreskontra	KR	19	Toimittajat - lasku	Tositteet siirtyvät Basware IP:n ja P2P:n kautta SAP järjestelmään	Tapahtumat säilytetään sähköisenä IR-arkistossa
	KZ	15	Toimittajat - maksu		
	KG	17	Toimittajat - hyvät.		
Tiliotteet	SK	21	Kassatosite		
	ZP	20	Maksukirjaus	Basware maksuliikenneohjelmasta liittymien kautta SAP kirjanpitojärjestelmään	Tapahtumat säilytetään sähköisenä IR-arkistossa
	ZV	20	Maksuselvitys		

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista	
Tasekirja	Paperituloste, sidottu
Tilikartta	Sähköinen arkisto
Päiväkirja	Sähköinen arkisto
Pääkirja	Sähköinen arkisto
Ostoreskontra	Sähköinen arkisto
Myyntireskontra	Sähköinen arkisto
Palkkakirjanpito	Sähköinen arkisto/atk-listat
Käyttöomaisuuskirjanpito	Sähköinen arkisto
Konsernikirjanpito	Sähköinen arkisto
Tase-erittelyt ja saldospelvitykset	Paperitulosteet

Konsernilaskennassa käytetyt tositesarjat	
10000	Erillistilinpäätös, yhtiön tuloslaskelma, tase ja liitetiedot
20000	Sisäiset erät, Yhtiön tuloslaskelma, tase ja liitetiedot
23000	Konsolidointiviennit, sisäiset erät
30000	Konsolidointiviennit, erillistilinpäätös
110000	Erillistilinpäätöksen oikaisu (sisäisten erien täsmäytys)
120 000	Sisäiset erät, erillistilinpäätöksen oikaisu (sisäisten erien täsmäytys)
123000	Konsolidointiviennit, etp -oikaisu, sisäiset erät
130000	Konsolidointiviennit, erillistilinpäätöksen oikaisu
410000	Kuntakonsernioikaisu
420000	Kuntakonsernioikaisu, sisäiset erät
430000	Konsolidointiviennit, kuntakonsernioikaisu
32000	Vapaaehtoisten varausten purku, erillistilinpäätös
50000	Käyttöomaisuuden sisäisen katteen eliminointi
60000	Sisäisen omistuksen eliminoinnit
72000	Muut eliminoinnit, muuttuvat
80000	Pääomaosuusmenetelmä konsolidointi

8. Tunnuslukujen laskentakaavat

Tuloslaskelma

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot} + \text{Arvonalentumiset}$

Vuosikate € / asukas

= $\text{Vuosikate} / \text{Asukasmäärä}$

Rahoituslaskelma

INVESTOINNIT

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

=toiminnan ja investointien rahavirta –välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymä

Investointien tulo-rahoitus, %

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Pääomamenojen tulo-rahoitus, %

= $100 * \text{Vuosikate} / (\text{Investointien omahankintameno} + \text{Antolainojen nettolisäys} + \text{Lainanlyhennykset})$

LAINANHOITO

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

MAKSUVALMIUS

Rahavarat 31.12.

= Rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset

Kassasta maksut kootaan seuraavista eristä:

Tuloslaskelmasta:

Toimintakulut – Valmistus omaan käyttöön

Korkokulut

Muut rahoituskulut

Rahoituslaskelmasta:

Investointimenot

Antolainojen lisäys

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} * \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Tase

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Lainat € / asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut € / asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjasaamiset ja muut lainasaamiset

Taseyksikön tunnusluvut**Tuloslaskelma****Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %**

= $100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalla maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Lainat kunnalta} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset})$

Sijoitetun pääoman tuotto, %

= $100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalla maksetut korkokulut} + \text{Muille maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Sijoitettu korollinen vieras pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset})$

Voitto, %

= $100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen varauksia} / \text{Liikevaihto})$

Rahoituslaskelma**Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €**

=toiminnan ja investointien rahavirta –välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymä

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset} - \text{Tuloverot}) / \text{Investointien omahankintameno}$

Pääomamenojen tulorahoitus, %

= $100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset} - \text{Tuloverot}) / (\text{Investointien omahankintameno} + \text{Antolainojen nettolisäys} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoito Lainanhoitokate

= $(\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset} + \text{Korkokulut} - \text{Tuloverot}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Maksuvalmius**Current ratio**

= $(\text{Vaihto-omaisuus} + \text{Lyhytaikaiset saamiset} + \text{Rahoitusarvopaperit} + \text{Rahat ja pankkisaamiset}) / (\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Quick ratio

= $(\text{Rahat ja pankkisaamiset} + \text{Rahoitusarvopaperit} + \text{Lyhytaikaiset saamiset}) / (\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Tase**Kertynyt yli- / alijäämä**

= Edellisten tilikausien yli- / alijäämä + Tilikauden yli- / alijäämä

Omavaraisuusaste, %

= $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut € / asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Konsernin tunnusluvut**Tuloslaskelma****Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista**

= $100 \times \text{Toimintatuotot} / \text{Toimintakulut}$

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 \times \text{Vuosikate} / (\text{Poistot} + \text{Arvonalentumiset})$

Vuosikate € / asukas

= Vuosikate / Asukasmäärä

Asukasmäärä**Rahoituslaskelma**INVESTOINNIT

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä viideltä vuodelta, €

Investointien tulorahoitus, %

= $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

LAINANHOITO**Lainanhoitokate**

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

MAKSUVALMIUS**Kassan riittävyys (pv)**

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kassasta maksut kootaan seuraavista eristä:

Konsernituloslaskelmasta:

Toimintakulut

Korkokulut

Muut rahoituskulut

Konsernin rahoituslaskelmasta:

Investointimenot

Antolainasaamisten lisäykset

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Tase**Omavaraisuusaste (%)**

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot} + \text{Vuokravastuut}) / \text{Käyttötulot}$

Kertynyt yli / alijäämä (1 000) €

= $\text{Edellisten tilikausien yli- / alijäämä} + \text{Tilikauden yli- / alijäämä} / 1000$

Kertynyt yli / alijäämä € / asukas

= $(\text{Edellisten tilikausien yli- / alijäämä} + \text{Tilikauden yli- / alijäämä}) / \text{Asukasmäärä}$

Konsernin lainakanta (1 000) € 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Konsernin lainat (1 000) € / asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla konsernin lainakanta tilinpäätös-
vuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$

Konsernin lainat ja vuokravastuut € / asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä
tilinpäätös-
vuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Konsernin lainasaamiset (1 000) € 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjasaamiset ja muut lainasaamiset

Konsernin henkilöstömäärä 31.12.

= Kunnan ja sen tytäryhteisöjen palveluksessa olleiden henkilöiden lukumäärä 31.12.

8. Tilinpäätöksen allekirjoitukset ja merkinnät

Hollolan kunta

Kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan allekirjoitukset:

Hollolassa _____ / _____ 2021

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Tilintarkastajan merkintä:

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus

Hollolassa _____ / _____ 2021

Tilintarkastusyhteisö Revisium Oy

Ville Valkonen, HT, JHT

Hollolan kunta
Käyntiosoite: Virastotie 3
Postiosoite: PL 66, 15871 Hollola
kirjaamo@hollola.fi | 03 880 111
hollola.fi | [Facebook](#) | [Instagram](#) | [Twitter](#) | [HollolaNyt](#)
#montaluontoa #hollola

